

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XII 21

SKOGBRUKSTELLINGEN I NORGE

1. SEPTEMBER 1957

ANNET HEFTE

Census of Forestry, September 1, 1957

Second volume

STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO 1960

Norges offisielle statistikk, rekke XI og XII

Norway's Official Statistics, series XI and XII

Rekke XI

Trykt 1959

- Nr. 341 Jordbruksstatistikk 1958 *Agricultural statistics*
— 342 Statistisk årbok 1959 *Statistical yearbook of Norway*
— 343 Sinnssykehusenes virksomhet 1957 *Hospitals for mental disease*
— 344 Undervisningsstatistikk 1956—57 *Statistics on education*
— 345 Folkemengdens bevegelse 1957 *Vital statistics and migration statistics*
— 346 Norges jernbaner 1957—58 *Chemins de fer norvégiens*
— 347 Skogstatistikk 1953—1956 *Forestry statistics*
— 348 Kredittmarkedstatistikk 1957 *Credit market statistics*
— 349 Norges industri 1957 *Industrial production statistics*
— 350 Varehandelsstatistikk 1957 *Distribution statistics*
— 351 Samferdselsstatistikk 1959 II *Transport and communication statistics II*
— 352 Alkoholstatistikk 1958 *Alcohol statistics*
— 353 Syketrygden 1958 *Health insurance*

Rekke XII

Trykt 1960

- Nr. 1 Økonomisk utsyn over året 1959 *Economic survey*
— 2 Lønnsstatistikk 1958 *Wage statistics*
— 3 Norges kommunale finanser 1955—56 og 1956—57 *Municipal finances*
— 4 Elektrisitetsstatistikk 1957 *Electricity statistics*
— 5 Skogavvirking 1955—56 til 1957—58 *Roundwood cut*
— 6 Skogbrukstelingen i Norge 1. september 1957 I Tabeller *Census of forestry I Tables*
— 7 Telegrafverket 1958—59 *Télégraphes et téléphones de l'Etat*
— 8 Forsikringsselskaper 1958 *Sociétés d'assurances*
— 9 Norges bergverksdrift 1958 *Norway's mining industry*
— 10 Norges postverk 1959 *Statistique postale*
— 11 Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1952—1954 *Assurances de l'Etat contre les accidents pour les ouvriers industriels etc.*
— 12 Meieribruket i Norge 1958 *Norway's dairy industry*
— 13 Norges handel 1958 I *Foreign trade of Norway I*
— 14 Ulykkestrygden for sjomenn 1954—1956 Ulykkestrygden for fiskere 1954—1956
Accident insurance for seamen Accident insurance for fishermen
— 15 Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1957 *Medical statistical report*
— 16 Kriminalstatistikk 1958 *Criminal statistics*
— 17 Norges fiskerier 1958 *Fishery statistics of Norway*
— 18 Skattestatistikk 1956 og 1957 *Tax statistics*
— 19 Kredittmarkedstatistikk 1958 *Credit market statistics*
— 20 Veterinærvesenet 1956 *Service vétérinaire*
— 21 Skogbrukstelingen i Norge 1. september 1957 II Oversikt *Census of forestry II General survey*

Rettinger i Skogbrukstellingen i Norge 1. september 1957. Annet hefte

Side 58, femte linje nedenfra: Tallene 612 000 og 12,1 rettes til:
1 212 000 og 24,0.

Side 59. Hele siden er erstattet med ny trykk som er klebet inn.

Side 70, linje 24 nedenfra: Tabell 44 skal være tabell 45,
linje 10 nedenfra: Tabell 45 skal være tabell 44.

Side 71, linje 15 ovenfra: Tabell 44 skal være tabell 45.

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XII 21

SKOGBRUKSTELLINGEN I NORGE

1. SEPTEMBER 1957

ANNET HEFTE
OVERSIKT

Census of Forestry, September 1, 1957

Second volume

General Survey.

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1960

Tidligere utkommet:

- Skogbrukstelling for Norge N. O. S. VIII. 34. 1927.
Forbruket av trevirke på gårdene 1936—37. N. O. S. IX. 169. 1939.
Forbruket av trevirke på gårdene 1952—53. N. O. S. XI. 210. 1955.
Skogavvirking 1936—37 til 1945—46. N. O. S. XI. 42. 1950.
Skogavvirking 1946—47 til 1948—49. N. O. S. XI. 79. 1951.
Skogavvirking 1949—50 til 1951—52. N. O. S. XI. 167. 1954.
Skogavvirking 1952—53 til 1954—55. N. O. S. XI. 286. 1958.
Skogavvirking 1955—56 til 1957—58. N. O. S. XII. 5.
Skogstatistikk 1952. N. O. S. XI. 154. 1954.
Skogstatistikk 1953—1956. N. O. S. XI. 347. 1959.
Skogbrukstelingen i Norge 1. september 1957. I. Tabeller. N. O. S. XII 6.

Forord

I første hefte ble det gitt detaljerte oppgaver for de enkelte administrative enheter (herreder og fylker) over resultatene fra Skogbrukstellingen 1957.

I dette hefte er det gitt oversikt over resultatene av tellingen.

Det gjenstår å bearbeide oppgavene over bruksretter til trevirke og beite, oppdeling av skogarealene i teiger og tømmer og ved til husbehov. Oversikt over disse oppgaver vil bli publisert i serien «Skogstatistikk».

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 5. juli 1960.

Signy Arctander

Arne L. Aaseth.

Innhold

Oversikt	Side
Innledning	7
Tidligere skogstatistikk	7
Planlegging og gjennomføring av tellingen	15
Tellingsinstruks, gruppering etter eiere, utfylling av skjemaene og sammenlikning med andre oppgaver	16
Det samlede areal og fordeling av det	18
Tellingsresultatene	
Eiendommer med produktiv skog og skogreisingsareal og fordeling av dem	25
Arealene ved de telte eiendommene	31
Det skogproduktive areal	31
Fordeling av skogarealet etter eiergrupper og størrelsesklasser	35
Jordbruksareal og skogareal ved de telte eiendommer	44
Foryngelsesarealer utlagt i driftsåret 1956—57	46
Arealer brukt til skogreising i perioden 1/1 1946 til 31/8 1957	51
Arealer for framtidig skogreising	53
Produktivt skogareal under barskoggrensen avstått etter 1/1 1946 til jordbruksformål og andre formål	56
Produktivt skogareal og skogreisingsareal som var oppmålt	58
Skogeiendommer med driftsplan opprettet etter 1/1 1946	60
Produktivt skogareal uten mulighet for lønnsom framdrift av skurtømmer	62
Tilveksttakserte skoger	64
Skogshusvær	66
Skogsveier for motorkjøretøyer	69
Hester, lastebiler og traktorer til bruk for skogbruket	75
Taubaner og lunnevinsjer til bruk for skogbruket	77
Tømmer og ved framdrevet med motorkjøretøyer	80
Beskjeftigelsen i skogbruket	82
Utførte dagsverk i skogbruket driftsåret 1956—57	84

Contents

General survey.	Page
Introduction	7
Former statistics on forestry	7
Planning and realization of the census	15
Census instruction, grouping by owners, filling in of forms and comparison with other statistical data	16
Total area and its classification	18
Results of the census	
Properties with productive forest land and afforestation area and classification of properties	25
Areas of the properties comprised by the census	31
Productive forest land	31
Forest area by owner groups and size	35
Agricultural area and forest area of the properties comprised by the census	44
Regeneration areas laid out during the operating year 1956—57	46
Areas used for afforestation in the period January 1, 1946 to August 31, 1957	51
Areas for future afforestation	53
Productive forest land below the coniferous forest line ceded after January 1, 1946 for agricultural and other purposes	56
Productive forest land and afforestation area surveyed	58
Forest properties with operating plan made after January 1, 1946	60
Productive forest land without possibility of economic transport of saw logs	62
Increment estimated forests	64
Cabins for forestry workers	66
Forest roads for motor vehicles	69
Horses, lorries and tractors for use in forestry	75
Ropeways and pile winches for use in forestry	77
Timber and wood transported by means of motor vehicles	80
Employment in forestry	82
Day's work carried out in forestry in the operating year 1956—57	84

Oversikt

Innledning.

Skogstatistikk i moderne betydning er her i landet av forholdsvis ny dato. I sitt budsjettforslag for 1916-17 foreslo Statistisk Sentralbyrå at det skulle bevilges et mindre beløp til utarbeiding av en fullt gjennomarbeidet plan for statistiske undersøkelser over Norges skoger. Stortinget godkjente forslaget og ga den nødvendige bevilgning.

Høsten 1916 ble det nedsatt en komite til å utarbeide en plan for de undersøkelser som burde settes i gang. Innstilling fra komiteen ble fremlagt 2. november 1916. Etter denne innstilling som er trykt i Statistiske Meddelelser for samme år, skulle de foreslåtte undersøkelser gi opplysninger om:

1. Samlet skogareal og produktivt areal, det produktive areals fordeling på forskjellige treslag og boniteter, og hvor meget derav anses brukbart for oppdyrking.
2. Den årlige avvirking.
3. Den løpende årlige tilvekst og treforrådet.
4. Foryngelsesforhold.
5. Skogens tilstand og bestokning.

Planen for de skogstatistiske undersøkelser ble vedtatt av Stortinget 13. juni 1917. Dette vedtak førte til at Landsskogtakseringen ble opprettet og takseringen av landets skoger kom i gang i 1919, og at Statistisk Sentralbyrå høsten 1920 gikk i gang med den første skogbrukstelling.

Resultatene fra disse undersøkelser ga grunnlaget for forarbeidene til skogvernloven av 1932, og som en videre utbygging av de retningslinjer for vårt skogbruk som ble trukket opp av skogvernloven, la skogdirektøren i 1937 fram en foreløpig skogkulturplan med utredning om hvordan denne plan skulle gjennomføres.

Tidligere skogstatistikk

Den første offisielle statistikk med oppgaver over skogarealet fikk vi ved Jordbrukstellingen 1907. Etter denne telling var arealet av helt eller delvis skogbevokst mark 69114 km². Av dette var 50390 km² skogsmark og 18724 km² havn med skogbestand. Oppgaven skulle bare omfatte produktivt areal.

Ved Jordbrukstellingen pr. 1/1 1918 ble det også innhentet oppgaver over det produktive skogareal. For hele landet ble dette oppgitt til 71055 km², fordelt på 53458 km² barskog og 17597 km² lauvskog.

Før Jordbrukstellingen 1907 var det imidlertid utført en rekke beregninger over skogarealet og avvirkingen. En nærmere omtale av disse oppgaver er gitt i Skogbrukstelling for Norge NOS. VIII. 34 side 12—19. Her skal derfor bare nevnes at den første beregning over arealene ble utført av forstmestrene Mejdell og Scheen i 1877. En revidert utgave av denne beregning utført av forstmester Scheen, er trykt som bilag nr. 3 til innstilling fra Skogkommisjonen av 1874, trykt 1879.

En ny, detaljert beregning over skogarealene av forstmester Scheen er trykt i Statistiske Meddelelser 1884.

I 1893 ga professor Amund Helland de første herredsvise oppgaver av skogarealet trykt i verket «Jordbunden i Norge». Hellands oppgaver er senere med enkelte korreksjoner brukt av direktør A. N. Kiær i hans avhandling «Om vore skoge og skogværdier», trykt i Statsøkonomisk Tidsskrift 1907.

Felles for alle disse beregninger er at de i stor utstrekning måtte bygge på skjønn. For enkelte distrikter kan de vise ganske store avvikelser fra nyere tellingsoppgaver, men for hele landet stemmer de i store trekk godt med resultatene fra Landsskogtakseringen 1933 og Skogbrukstellingen 1927. Dette fremgår av oppgavene i tabell 1, hvor arealene etter de enkelte beregninger og tellinger er stilt sammen. Arealoppgavene omfatter alle skogdekte arealer både over og under barskoggrensen.

Tabell 1. Det produktive skogareal etter de ulike beregninger og tellinger. Km². Lauvskog over barskoggrensen medregnet.

Fylker	Forstmester Scheen 1884	Professor Helland 1893	Jord- brukstel- lingen 1907	Jord- brukstel- lingen 1918	Skog- brukstel- lingen (1927)	Lands- skogtak- seringen (1933)
Østfold	2 960	2 514	2 413	2 385	2 342	2 442
Akershus og Oslo .	3 864	3 350	3 407	3 369	3 185	3 200
Hedmark	14 508	12 470	13 012	13 871	13 684	15 241
Oppland	5 579	5 504	6 411	6 488	7 059	6 789
Buskerud	5 449	4 950	5 509	5 611	5 189	5 690
Vestfold	1 560	1 360	1 364	1 374	1 387	1 256
Telemark	6 067	5 673	5 876	5 818	5 364	5 309
Aust-Agder	4 350	3 467	3 581	3 631	3 608	3 093
Vest-Agder	1 834	1 860	1 875	2 001	1 800	1 704
Rogaland	926	1 096	904	757	715	436
Hordaland og Bergen	1 850	2 011	1 629	1 632	1 614	1 185
Sogn og Fjordane .	2 100	2 209	2 194	2 042	2 186	1 802
Møre og Romsdal .	3 055	2 479	2 019	2 014	1 633	1 942
Sør-Trøndelag	5 844	5 680	4 325	4 356	4 432	4 505
Nord-Trøndelag ..	5 262	5 184	5 423	5 898	6 326	6 997
Nordland	7 800	3 530	4 442	4 530	5 614	5 841
Troms	1 922	2 077	1 940	2 531	4 548	4 548
Finnmark	2 691	2 765	2 790	2 747	4 309	4 309
I alt	77 621	68 179	69 114	71 055	74 995	76 289

Utenom fordelingen av skogarealene etter administrativ inndeling, ga Skogbrukstellingen 1927 de første detaljerte oppgaver over fordelingen av skogarealene på eiergrupper og fordeling av eiendommene etter størrelsen av det produktive skogareal. Fordeling av skogarealet på eiergrupper er gjengitt i tabell 2 og av eiendommene etter størrelsen av skogarealet i tabell 3.

Ved administrasjonen har det tidligere vært gjort flere undersøkelser for å få overblikk over skogenes tilstand uten å foreta beregninger over avvirkingen. Slike undersøkelser er således utført av den alminnelige Landkommisjon av 1661 og Skogkommisjonen av 1849.

De første skjønsmessige overslag for tallmessig å fastslå størrelsen av avvirkingen ble gjort av professor Schweigaard i 1840 og Braun-Thvete i 1848. I sin «Norges Statistikk» kommer professor Schweigaard til at det årlig avvirkes i alt

Tabell 2. Det produktive skogareal ved Skogbrukstelingen 1927 fordelt på eiergrupper.

Eiergrupper	Barskog	Lauvskog	I alt	Prosent
	km ²	km ²	km ²	
Riket	52 506	22 489	74 995	100,0
Statsskoger.....	2 749	4 889	7 638	10,2
Opplysningsv. Fonds skoger	519	194	713	0,9
Statsalmenninger	1 517	749	2 266	3,0
Bygdealmenninger	1 693	83	1 776	2,4
Kommuneskoger	2 098	133	2 231	3,0
Stiftelser o. l.	116	34	150	0,2
Sameier	492	200	692	0,9
Selskaper o. l.	5 910	410	6 320	8,4
Enkelt- } Innenbygdsboende	31 699	15 375	47 074	62,8
personer } Utenbygdsboende	5 713	422	6 135	8,2

Tabell 3. Eiendommer med produktivt skogareal ved Skogbrukstelingen 1927 fordelt etter størrelsen av skogarealet.

Fylker	Etter produktivt skogareal										Eiendommer i alt
	Under 25 dekar	25–100 dekar	100–250 dekar	250–500 dekar	500–1000 dekar	1000–2000 dekar	2000–5000 dekar	5000–10 000 dekar	10 000–20 000 dekar	20 000 dekar og mer	
Riket	17 451	31 252	27 327	18 499	13 679	7 281	3 756	843	329	327	120 744
Østfold	833	1 714	1 551	853	549	226	115	18	9	8	5 876
Akershus og Oslo ...	714	1 597	1 488	914	568	282	114	44	23	20	5 764
Hedmark	1 142	1 798	1 715	1 294	1 107	697	486	215	99	111	8 664
Oppland	773	2 431	2 236	1 546	1 154	685	450	107	37	34	9 453
Buskerud	453	1 664	1 416	1 197	973	606	354	92	41	21	6 817
Vestfold	1 176	2 100	1 461	618	317	111	38	3	4	5	5 833
Telemark	624	1 062	1 215	994	894	702	390	83	27	20	6 011
Aust-Agder.....	735	1 166	875	674	641	565	411	59	22	7	5 155
Vest-Agder	1 426	1 791	1 341	1 081	850	287	68	9	1	—	6 854
Rogaland	673	1 265	730	343	266	112	32	1	2	—	3 424
Hordaland og Bergen	2 068	2 870	2 090	986	493	206	57	5	2	—	8 777
Sogn og Fjordane ...	1 125	2 246	2 004	1 105	731	339	99	10	3	3	7 665
Møre og Romsdal ...	2 495	2 900	2 061	999	484	167	35	8	1	1	9 151
Sør-Trøndelag	948	1 881	1 691	1 204	1 002	526	228	50	18	19	7 567
Nord-Trøndelag	962	1 492	1 264	960	775	459	325	82	23	40	6 382
Nordland	615	1 753	2 012	1 801	1 504	673	298	29	10	16	8 711
Troms	355	1 366	2 127	1 921	1 368	637	252	26	6	10	8 068
Finnmark	334	156	50	9	3	1	4	2	1	12	572

150 mill. kubikkfot eller 4,63 mill. m³ fast masse. Braun-Thvete anslår i sin «Norges Statistikk» avvirkingen til 169 mill. kubikkfot eller 5,22 mill. m³ fast masse.

Et nytt skjønsmessig overslag over avvirkingen ble utført av forstmester Mejdell i 1874. Beregningen er publisert i Almanakken 1877 og viser 10,7 mill. m³ i årlig avvirking.

Skogkommisjonen av 1874 gjorde den første virkelige undersøkelse for å få fastsatt størrelsen av avvirkingen ved at den samlet inn en rekke statistiske data til grunnlag for beregningene. Dette materiale som imidlertid var meget ufullstendig, er nærmere omtalt i «Skogbrukstelling for Norge» (1927) side 15–17. Resultatet av Skogkommisjonens beregninger var at avvirkingen av trevirke i alt var 14,4 mill.

m³. For landet sør for Nord-Norge var den beregnet til 13,6 mill. m³, mens tilveksten for dette område ble beregnet til 10,0 mill. m³.

Professor Helland har i sitt arbeid «Skogenes fordeling inden elvenes nedslagsdistrikter» (1894) beregnet den samlede hogst til 9,7 mill. m³. Bortsett fra oppgaver over fløtningsmengdene er beregningene i stor utstrekning bygd på skjønn.

I 1916 publiserte professor Agnar Barth i Tidsskrift for Skogbruk («Norges skoger med stormskridt mot undergangen») beregninger over avvirking og tilvekst. Med støtte i professor Hellands beregninger og inn- og utførselsoppgaver er avvirkingen satt til i alt 12,5 mill. m³. Tilveksten ble beregnet til 9,7 mill. m³. Avvirkingen skulle således overstige tilveksten med 2,8 mill. m³.

De første oppgaver over kubikkmassen av den stående skog (bestandskubikkmassen), den årlige tilvekst og den gjennomsnittlige årlige avvirking, bygd på fullstendige statistiske undersøkelser, fikk man ved Landsskogtakseringens arbeider utført fylkesvis i årene 1919 til 1931 og skogbrukstelling utført i årene fra 1920 til 1924.

Landsskogtakseringen utga fylkesvise beregninger etter hvert som takseringsarbeidet ble utført og sendte ut en oversikt for hele landet i 1933. (Se «Taksering av Norges skoger. Sammendrag for hele landet».) Arbeidet med skogbrukstelling ble utført av Statistisk Sentralbyrå, og resultatene forelå trykt i 1927 i publikasjonen «Skogbrukstelling for Norge», NOS.VIII.34. De viktigste resultater fra Landsskogtakseringen 1933 og Skogbrukstellingen 1927 er tatt inn i tabell 4 og 5.

Tabell 4. Bestandskubikkmasse og årlig tilvekst i m³ etter Landsskogtakseringen 1933.

Treslag	Bestandskubikkmasse	Årlig tilvekst
Gran	170 960 000	5 835 800
Furu	90 002 000	2 534 800
Bartrær i alt	260 962 000	8 370 600
Lauvtrær i alt	61 673 000	2 077 000
I alt	322 635 000	10 447 600

Tabell 5. Årlig avvirking i m³ etter Skogbrukstellingen 1927.

	Bartrevirke	Lauvrevirke	I alt
<i>Til salg:</i>			
Gagnvirke.....	5 671 091	77 826	5 748 917
Brensel	411 143	451 554	862 697
I alt til salg	6 082 234	529 380	6 611 614
<i>Til eget bruk:</i>			
Gagnvirke.....	408 315	68 556	476 871
Brensel	765 533	1 044 404	1 809 937
Gjerdevirke	83 246	18 715	101 961
I alt til eget bruk	1 257 094	1 131 675	2 388 769
Avvirking i alt.....	7 339 328	1 661 055	9 000 383
+ tillegg for unyttet virke	737 065	284 770	1 021 835
Bruttoavvirking i alt	8 076 393	1 945 825	10 022 218

I 1937 tok Landsskogtakseringen fatt på en ny taksering av de viktigste skogfylker. Denne Revisjonstaksering ble gjennomført i årene fram til 1956 og omfatter alle fylker på Østlandet og Sørlandet (Østfold til Vest-Agder), Trøndelagsfylkene og Helgeland av Nordland fylke. Ved Revisjonstakseringen ble det brukt en annen beregningsmåte enn ved første taksering. Likeså ble lauvskog over barskoggrensen holdt utenfor. I tabell 6 er hovedresultatene fra de to takseringer stilt sammen, og det er da brukt omregnede tall for den første taksering slik at tallene kan sammenliknes direkte.

Tabell 6. Bestandskubikkmasse og årlig tilvekst på alle markslag under barskoggrensen i de revisjonstakserte fylker i 1 000 m³.

Treslag	Bestandskubikkmasse		Årlig tilvekst	
	Første taksering omregnet	Revisjonstaksering	Første taksering omregnet	Revisjonstaksering
Gran	166 146	196 491	6 120	7 751
Furu	77 891	91 902	2 455	2 828
Bartrær i alt	244 037	288 393	8 575	10 579
Lauvtrær i alt	36 344	¹ 38 839	1 479	1 576
Revisjonstakserte fylker i alt	280 381	327 232	10 054	12 155

¹ Inklusive tillegg for ikke taksert lauvskog under barskoggrensen i Hedmark fylke.

I 1957 begynte Landsskogtakseringen med den tredje taksering av landets skoger og har hittil utført omtaksering i Østfold, Akershus og enkelte områder av Hedmark fylke.

Ved skogvernloven av 1932 fikk man grunnlag for årlige oppgaver over avvirkningen til salg og industriell produksjon. Loven har bestemmelse om ubetinget meldeplikt for avvirkning av bartrær, mens det er overlatt til fylkesskogselskapet å avgjøre om meldeplikten også skal gjelde for lauvtrær. Årlige oppgaver over avvirkningen til salg og industriell produksjon foreligger fra driftsåret 1936-37. De gis av herredsskogrådene og har hele tiden omfattet både bar- og lauvtrevirke. Oppgavene over salgsavvirkningen er publisert i Byråets statistikk: «Skogavvirkning». De avvirkede mengder i m³ fordelt på bar- og lauvtrevirke, særskilt for tømmer og ved, foreligger herredsvis. For de enkelte fylker er det dessuten oppgaver over fordeling av bartretømmeret på skurtømmer, sliperi- og cellulose-tømmer, spesielt tømmer og

Tabell 7. Skogavvirkning til salg og industriell produksjon. Årlig gjennomsnitt i 1 000 m³.

Periode	Bartre-tømmer	Lauvtre-tømmer	Barved	Lauvved	I alt
1936-37—1940-41.....	5 839	36	696	478	7 049
1941-42—1945-46.....	3 945	41	1 694	673	6 353
1946-47—1948-49.....	6 902	42	676	303	7 923
1949-50—1951-52.....	7 414	57	365	269	8 105
1952-53—1954-55.....	7 591	50	263	201	8 105
1955-56—1957-58.....	8 273	109	240	212	8 834

diverse tømmer. I skogdirektørens årsmeldinger er det også gitt fylkesvise oppgaver over solgt bartretømmer fordelt på offentlige skoger, bygdealmenninger, kommuneskoger og privatskoger.

I tabell 7 er det gitt en oversikt over avvirkingen til salg og industriell produksjon.

Forbruket av trevirke på gårdene er undersøkt ved to særskilte representative tellinger i 1936-37 og 1952-53. Oppgavene omfatter det samlede forbruk på gårdene og er spesifisert både etter bartrevirke og lauvtrevirke, etter gagnvirke, brensel og gjerdevirke, og dessuten etter om trevirket er hogd i egen skog, utvist på bruksrett eller innkjøpt. Mengdene av stammevirke til husbehov etter tellingene i 1936-37 og 1952-53 fremgår av oppgavene i tabell 8.

Tabell 8. Stammevirke til husbehov på bruk med over 5 dekar jordbruksareal ved tellingene i 1936-37 og 1952-53.

	1936-37			1952-53		
	Bartre- virke	Lauvtre- virke	I alt	Bartre- virke	Lauvtre- virke	I alt
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Gagnvirke:						
Fra egen skog	422 605	10 229	432 834	460 050	8 230	468 280
På bruksrett	128 793	287	129 080	93 180	930	94 110
Innkjøpt	364 432	3 209	367 641	260 700	3 850	264 550
I alt gagnvirke	915 830	13 725	929 555	813 930	13 010	826 940
Brensel:						
Fra egen skog	486 057	739 079	1 225 136	472 180	659 030	1 131 210
På bruksrett	179 672	80 512	260 184	119 210	50 270	169 480
Innkjøpt	275 621	194 230	469 851	221 070	177 820	398 890
I alt brensel av stammevirke ...	941 350	1 013 821	1 955 171	812 460	887 120	1 699 580
Gjerdevirke:						
Fra egen skog	77 917	34 122	112 039	116 390	42 590	158 980
På bruksrett	19 463	2 365	21 828	17 330	940	18 270
Innkjøpt	25 747	2 814	28 561	37 180	6 160	43 340
I alt gjerdevirke	123 127	39 301	162 428	170 900	49 690	220 590
Stammevirke i alt:						
Fra egen skog	986 579	783 430	1 770 009	1 048 620	709 850	1 758 470
På bruksrett	327 928	83 164	411 092	229 720	52 140	281 860
Innkjøpt	665 800	200 253	866 053	518 950	187 830	706 780
I alt stammevirke	1 980 307	1 066 847	3 047 154	1 797 290	949 820	2 747 110
Stammevirke i alt:						
Gagnvirke	915 830	13 725	929 555	813 930	13 010	826 940
Brensel	941 350	1 013 821	1 955 171	812 460	887 120	1 699 580
Gjerdevirke	123 127	39 301	162 428	170 900	49 690	220 590
I alt stammevirke	1 980 307	1 066 847	3 047 154	1 797 290	949 820	2 747 110

Ved Skogbrukstelingen 1927 fikk man også oppgaver over avvirking til husbehov (se tabell 5), men her var ikke innkjøpt husbehovsvirke med, og oppgavene omfatter derfor ikke det samlede husbehovsforbruk på gårdene slik som i tabell 8.

Senere undersøkelser viser at innkjøpt brensel og gjerdevirke til husbehov på gårdene bare i svært liten utstrekning kan være kommet med i salgsoppgavene. Disse mengder av innkjøpt trevirke er derfor tatt med i sin helhet ved oppsummeringene over den samlede avvirking. I 1936-37 var innkjøpt brensel og gjerdevirke beregnet til 498 000 m³ og i 1952-53 til 442 000 m³. Ved Skogbrukstellingen 1927 (årene omkring 1920) kan det anslås til ca. 500 000 m³.

Utviklingen i forbruket av husbehovsvirke fra egen skog og utvist på bruksrett fra årene omkring 1920 (Skogbrukstellingen 1927) til tellingen i 1952-53 fremgår av oppgavene i tabell 9.

Tabell 9. Stammevirke til husbehov fra egen skog og på bruksrett etter tellingen i 1920 (Skogbrukstellingen 1927), 1936-37 og 1952-1953.

Virkesgrupper	1920	1936-37	1952-53
	m ³	m ³	m ³
Gagnvirke.....	476 871	561 914	562 390
Brensel	1 809 937	1 485 320	1 300 690
Gjerdevirke	101 961	133 867	177 250
«Innkjøpt» brensel og gjerdevirke ¹ ..	ca. 500 000	498 412	442 230
I alt	2 888 769	2 679 513	2 482 560

¹ Se nærmere omtale foran i teksten.

For utførte skogkulturarbeider som planting, såing, grøfting og bekkerensking har Det norske skogselskap i sine beretninger tatt inn årlige oppgaver siden 1900 og fram til 1945. Oppgaver over plantetall, utsådde frømengder og grøftelengder er gjengitt i Skogstatistikk 1952, side 69. Her er det også tatt med en beregning over størrelsen av de arealer som er tilplantet, sådd og tørrlagt.

Ved gjennomføring av skogvernloven i 1932 ble det opprettet en fast organisert veiledningstjeneste for skogbruket med skogråd i alle herreder hvor det var skog av betydning og med fylkesskogråd som overoppsyn for fylket. Gjennom disse organer har skogstyret innhentet detaljerte opplysninger over arealene for utførte kulturarbeider og kostnadene ved disse arbeider for hvert år siden driftsåret 1935-36. Oppgavene har opplysninger om de arealer som det er utført innledende arbeider på som ryddingshogster og kvistdekking, inngjerding, brenning, ugrasbehandling og grøfting og bekkerensking av foryngelsesarealene, arealer for naturforyngelse med og uten markberedning og kulturforyngelse ved planting og såing. I Skogstatistikk 1952 og Skogstatistikk 1953-1956 er det tatt inn detaljerte oppgaver over skogkulturarbeidene. I tabell 10 er det gitt en oversikt over utviklingen av utførte skogkulturarbeider utenom skogsgrøfting.

På grunnlag av oppgavene over utførte kulturarbeider og omkostningene ved disse, er det beregnet gjennomsnittlige kulturutgifter i kroner pr. dekar.

Grøfting av myr og vass-sjuk skogsmark var det skogkulturarbeid som først fikk noe større omfang i skogdistriktene. Etter 1920 økte skogsgrøftingen sterkt, særlig i slutten av 20- og begynnelsen av 30-årene. En av årsakene til dette var at det i denne periode ble gitt betydelige offentlige bidrag for å avhjelpe den rådende arbeidsledighet. Det viste seg imidlertid snart at det i mange tilfelle ble dårlige resultater av grøftingen. Årsaken var blant annet at det var brukt planleggere uten de nødvendige kvalifikasjoner, men også at de retningslinjer som var lagt til grunn

Tabell 10. Arealer til foryngelse og omkostningene ved utførte skogkulturarbeider i årene 1937-38 til 1957.

År	Arealer til naturforyngelse	Arealer til planting og såing	Foryngelsesarealer i alt	Omkostninger ved skogkulturarbeidene
	Dekar	Dekar	Dekar	Kroner
1937-38 til 1939-40	96 584	38 898	135 482	952 733
1940-44 til 1944-45	89 856	60 660	150 516	1 952 448
1945-46 til 1949-50	566 345	133 846	700 191	9 928 252
1/7 1950 til 1955	1 191 133	518 987	1 710 120	46 629 157
1956	240 131	175 872	416 003	16 888 927
1957	345 504	238 042	583 546	23 174 580

ikke var godt nok vitenskapelig underbygd. Senere i 1930- og 1940-årene har forskningen gitt sikrere grunnlag for hvilke myrtyper som bør grøftes med henblikk på skogproduksjon.

Etter oppgavene fra den første landsskogtaksering er myrarealet under bar-skoggrensen anslått til ca. 21 mill. dekar. Av dette var ca. 2,5 mill. dekar ansett for å være grøftbart for skogproduksjon og ca. 2,7 mill. dekar muligens grøftbart. I de senere år har det vært tendens til å sette strengere krav enn før for å anse myrene grøftbare til skogproduksjon. De nyere undersøkelser om gjødsling av myrene tyder imidlertid på at tidligere synsmåter om grøftbarhet må revideres. Det kan derfor for tiden ikke sies noe sikkert om størrelsen av de grøftbare myrarealer.

Omfanget av skogsgrøfting fra 1900 til 1945 er tatt inn i Skogstatistikk 1952, tabell 42. I tabell 11 er hovedtallene for skogsgrøfting i årene 1946 til 1957 satt opp.

Tabell 11. Skogsgrøfting 1946 til 1957.

År	Grøftelengder i meter		Tørrlagt areal i dekar		Omkostninger i alt. Kroner
	Ny-grøfting	Grøfte-rensk	Ny-grøfting	Grøfte-rensk	
1946-1950	1 633 897	2 982 666	67 384	129 822	3 564 924
1951-1955	7 611 838	6 653 984	290 667	220 686	18 544 889
1956 og 1957	6 358 692	3 538 441	207 091	105 856	15 776 450

Bygging av skogsveier for motorkjøretøyer for framdrift av skogvirke året rundt og for å nå skogområder som ellers hadde ulønnsom drift, kom igang allerede omkring 1920. De første tilskott av statsmidler til bygging av skogsveier (av midler til avhjelping av arbeidsløye) ble gitt i 1932-1933, og fra 1936-1937 har slike tilskott vært oppført som særskilt post på statsbudsjettet. Dette arbeid fikk imidlertid ikke særlig stort omfang før etter 1950. Tømmerprisene var før 1950 så lave at investeringer på dette område ble lite lønnsomme, og det tekniske materiell for slik transport var ikke helt tilfredsstillende.

I 1949 ble arbeidet med statistikk over bygging av skogsveier for motorkjøretøyer satt igang. Den omfattet bare veier bygd med statsbidrag i privatskoger, kommuneskoger og bygdealmenninger. Fra 1953 omfatter statistikken også skogsbilveier bygd uten bidrag. Ved innhenting av oppgavene har byrået søkt å få med oppgaver over tidligere bygde skogsbilveier.

Tabell 12. Skogsbilveier bygd i privatskoger, kommuneskoger og bygdealmenninger.

Byggeår	Sommerveier km	Vinterveier km	Byggeomkostnin- ger i alt i 1000 kr.
Før 1/7 1950 ¹	3 054,8	618,6	29 478
1950-51 til 1954-55 ¹	2 994,8	627,7	48 077
1955-56 til 1957-58 ¹	3 031,0	1 109,6	50 382

¹ For veier bygd uten bidrag gjelder oppgavene: Til og med 1949, 1950 til 1954 og 1955 til 1957.

Planlegging og gjennomføring av tellingen.

Oversikten over tidligere skogstatistikk viser at det siden Skogbrukstelling for Norge ble fremlagt i 1927, er utarbeidd ny statistikk for mange områder innen skogbruket. Den viktigste del av de nye oppgaver er Landsskogtakseringens arbeider som gir fylkesvise tall over skogarealene med fordeling på boniteter og hogstklasser i sammenheng med kubikk- og tilvekstmasser. Det manglet imidlertid nye oppgaver som ga oversikt over eierforhold og arealstørrelser m.v. Siden første skogbrukstelling ble holdt, har det skjedd en sterk utvikling i skogbruket. Nye driftsmidler er tatt i bruk, og nye synsmåter på driftsmåter og retningslinjer for skogbruket, bygd på vitenskapelige undersøkelser, har gjort seg gjeldende. Mangelen på statistikk som kan belyse disse forhold har etter hvert blitt særlig merkbar både ved spørsmål om rent praktiske tiltak som veiledningstjeneste m.v. og i spørsmål av økonomisk og politisk karakter. Det var derfor et økende behov for aktuell statistikk som kunne vise utviklingen siden forrige telling.

Da Byrådet i mai 1955 tok opp spørsmålet om en ny skogbrukstelling, fikk det derfor straks støtte av skogdirektøren. Det ble så utarbeidd et foreløpig utkast til tellingsskjema og omkostningsoverslag for en særskilt skogbrukstelling. I juni 1955 ble dette gjennomgått i nytt møte hos skogdirektøren, hvor også Norges Skogeierforbund var representert.

Under det videre arbeid med planene ble det undersøkt om utgiftene kunne reduseres ved samarbeid med andre undersøkelser som var under forberedelse, nemlig opprettelsen av et jordregister eller den fullstendige jordbrukstelling i 1959.

Dette ble drøftet nærmere på møte i Landbruksdepartementet i september 1955, og det ble vedtatt å nedsette et utvalg til nærmere behandling av planen om jordregisteret. Det videre arbeid med planleggingen av skogbrukstellingen skulle foreløpig utsettes.

Behandlingen i Jordregisterutvalget viste at gjennomføringen av et jordregister ville ta så lang tid at en eventuell ny skogbrukstelling måtte søkes gjennomført uten å vente på dette. En nærmere vurdering viste dessuten at oppgavene til jordregisteret ville bli til relativt liten hjelp for en skogbrukstelling. Ved vurdering av spørsmålet om et samarbeid mellom en skogbrukstelling og Jordbrukstellingen 1959 kom man til at innsamling av tellingsoppgavene på samme tid og ved de samme tellere neppe ville gi noen innsparing i tellingsutgiftene, og at det var grunn til å frykte for at kvaliteten av oppgavene ble dårligere enn om tellingene ble holdt hver for seg.

Av hensyn til arbeidet i Byrådet med de enkelte undersøkelser, bruk av folk og maskiner og kontorplass ville det også være best å få de enkelte større særundersøkelser gjennomført til ulike tider. I april 1956 ble det derfor besluttet å fortsette

planleggingen av skogbrukstelling med sikte på å få den med på Byråets budsjett for 1957-58.

Det viste seg at Byråets forslag om ny skogbrukstelling ikke ville bli tatt med i Regjeringens budsjettframlegg for Stortinget hvis det ikke kunne skaffes midler utenfra til delvis dekning av utgiftene. Behovet for de opplysninger en skogbrukstelling ville skaffe, var imidlertid så stort at Norges Skogeierforbund stilte et beløp på kr. 200 000 til disposisjon for Byrådet til gjennomføring av tellingen. Byråets forslag om en skogbrukstelling ble så lagt fram for Stortinget og vedtatt av dette 27. april 1957.

Det utarbeidde utkast til tellingsskjema med kommentarer ble først sendt til de faglige institusjoner og organisasjoner til uttalelse. Deretter ble det bearbeidd videre og framlagt i et møte i januar 1957 for representanter for skogadministrasjonen og faglige institusjoner og organisasjoner. Her ble det nedsatt et utvalg til å arbeide videre med saken og framlegge endelig utkast til skjema og tellingsinstruks.

Etter Stortingets vedtak om at skogbrukstelling skulle gjennomføres, ble det ved Kronprinsregentens resolusjon av 10. mai 1957 bestemt:

1. Det skal holdes fullstendig skogbrukstelling 1. september 1957.
2. Telling skal administreres av Statistisk Sentralbyrå, med bistand av skogrådet i de kommuner hvor skogråd er opprettet, og i de andre kommuner av ordføreren. Telling utføres ved hjelp av de personer som skogrådet (ordføreren) finner skikket til det.
3. Statistisk Sentralbyrå får fullmakt til å fastsette skjema, bestemme godtgjørelsen til tellingskontaktene og treffe de nærmere bestemmelser som er nødvendige for gjennomføring av tellingen.

Skrivelsene til skogrådene (ordføreren), skjema og instruks for tellingsarbeidet er trykt som bilag til første hefte.

Tellingsarbeidet ute i bygdene ble forestått av skogrådene. Disse hadde å tilsette tellere, gi tellerne nødvendig instruksjon, kontrollere at det ble telt ved alle eiendommer som skulle gi oppgaver og påse at utfyllingen av skjemaene var i samsvar med tellingsreglene.

Innsamlingen av tellingsmaterialet var forutsatt å bli utført i september og oktober 1957. Det viste seg imidlertid at arbeidet tok noe lengre tid enn beregnet. Ved utgangen av november 1957 hadde således knapt halvparten av herredene sendt inn tellingsmaterialet, og de siste skjemaer kom først inn i begynnelsen av desember 1958.

Etter at tellingsmaterialet var innkommet, ble alle skjemaer gjennomgått, og supplerende opplysninger ble innhentet hvor det var nødvendig.

Revisjonen av skjemaene, punching og den videre maskinelle bearbeiding var i hovedsaken ferdig i juni 1958, slik at de senere innkomne oppgaver ble tilføyet straks de kom inn.

Tellingsinstruks, gruppering etter eiere, utfylling av skjemaene og sammenlikning med andre oppgaver.

Etter tellingsinstruksen skulle det fylles ut et skjema for hver eier av produktivt skogareal eller areal som er skikket for eller tenkt brukt til skogreising i herredet når skog og/eller skogreisingsareal tilsammen er minst 25 dekar. Beslutningen om å ta med også skogreisingsarealet i avgrensingen av minstearealet for den enkelte tellingsenhet var gjort for å få oversikt over skogreisingsarealene i de skogfattige

og skogløse distrikter. Den fastsatte regel fører bl. a. til at tellingen har fått med eiendommer som er uten produktiv skog eller hvor det produktive skogareal er mindre enn 25 dekar.

Herredsgrensen slik den var 1. september 1957 gjaldt ved tellingen. For eiendommer som sammenhengende gikk over en herredsgrense, skulle det fylles ut ett skjema for hvert herred. For hele landet sett under ett er det således flere tellingsoppgaver enn det er eiere av skog.

For enkelte eiendomsgrupper som Opplysningsvesenets Fond, kommunale eiendommer og større private eiendomskomplekser, forekommer det ofte at et gårdsbruk med noe skog eller annen utmark drives for seg som en selvstendig enhet atskilt fra den vesentligste del av skogen, som er underlagt egen skogforvaltning. I slike tilfelle skulle det fylles ut eget skjema for denne enhet forutsatt at den hadde minst 25 dekar produktiv skog og/eller skogreisingsareal.

For de offentlige skogeiendommer er det skilt mellom statsskoger, Opplysningsvesenets Fonds skoger og statsalmenninger, slik at om disse forekom innen samme herred, skulle det utfylles særskilt skjema for hver av dem. Statsskoger omfatter både de opprinnelige og innkjøpte eiendommer. Inn under statsskoger går likeså Fjellstuevesenets, Lappevesenets, Militærvesenets, Jernbanens og andre statsinstitusjoners skoger, Kongsberg Sølvverk og Songli Forsøksgård for viltstell osv., mens A/S Nes Trælastbrug kommer i eiergruppen aksjeselskaper.

Opplysningsvesenets Fonds eiendommer omfatter foruten prestegårdsskogene også det Nordlandske Kirke- og Skolefonds skoger og skoger som tilligger kirkene.

Enkelte statsalmenninger hvor avkastningen på grunn av bruksrett ikke gir overskott, blir nå brukt som bygdealmenninger og er ved denne telling tatt med som bygdealmenninger. Dette er tilfelle for Ullensaker og Gjerdrum statsalmenninger i Akershus.

Kommuneskogene omfatter utenom de vanlige skoger som eies av herreds-, by- og fylkeskommuner også andre kommunale eiendommer som pleiehjem og skolegårder. For disse siste er det gitt særskilte oppgaver.

Under gruppen institusjoner og stiftelser m.v. kommer eiendommer som tilhører legater, fonds og foreninger med sosiale formål som f.eks. hvile- og feriehem, skoglag og treplantingsselskaper o.l. Angellske stiftelser kommer i denne gruppe.

Sameier er arealer som tilhører en gruppe gårdsbruk i fellesskap. Det kan være to eller flere gårder som er deleiere og svært ofte med samme gårdsnummer. Pihlske Sameie er ført under sameieskogene. Sameiearealene er ikke særskilt skyldsatt.

Husbruksskoger er en ny eiendomsform som er oppstått etter at lov om husbruksskog ble vedtatt 9/6 1939. Etter lovens bestemmelser er en husbruksskog en skog som eies av en sammenslutning av eiere av jordbruk og som er kjøpt for å sikre brukene det nødvendige trevirke til husbehov. Det foreligger tellingsoppgaver fra 13 husbruksskoger. Etter opplysninger fra Skogdirektoratet hadde imidlertid en av disse fått samtykke til deling mellom lotteierne uten at delingen var gjennomført ved tellingsdatoen, og for to stykker forelå det ennå ikke godkjenning som husbruksskog i lovens forstand.

Med interessentskap forstås at eiendommen eies av to eller flere personer sammen og drives som særskilt eiendom for felles regning uten å være registrert som aksjeselskap. Det skulle da fylles ut eget skjema for eiendommen, selv om deltakerne i interessentskapet hver for seg hadde annen eiendom som det skulle fylles ut skjema for eller var medeiere i andre interessentskaper som det skulle gis oppgaver for. Gårdsbruk som eies og drives sammen av søsken (en familie) er ikke interessentskap, men er ført under enkeltpersoner innenbygdsboende (med jordbruk).

Eiendommer med enkeltpersoner som eiere er fordelt på i alt fire grupper. Det er først skilt mellom innen- og utenbygdsboende eiere, og hver av disse to grupper er

videre delt i to alt ettersom eiendommen har både jordbruks- og skogareal eller er uten jordbruksareal.

Skogbrukstellingen 1957 er en fullstendig telling som omfatter alle eiendommer med produktiv skog og skogreisingsareal, bortsett fra den begrensning som ligger i at eiendommer med mindre enn 25 dekar skog og/eller skogreisingsareal ikke skulle være med. Tellingsresultatene vil likevel ikke være absolutt fullstendige og ikke alle oppgaver er like sikre.

Det har tidligere bare vært holdt en særskilt skogbrukstelling for hele landet. Felles for begge tellinger er bare oppgavene over det produktive skogareal og gruppering av eiendommene etter størrelses- og eiergrupper, og også for disse oppgaver er det gjort visse endringer ved Skogbrukstellingen 1957 som gjør det vanskelig med en direkte sammenstilling av resultatene fra de to undersøkelser. Ved tellingen i 1957 ble således lauvskog over barskoggrensen skilt ut for seg, og arealene av denne gikk ikke inn i grupperingsgrunnlaget for fordeling av eiendommene etter størrelsen av det produktive skogareal. Videre ble det ved den siste telling gitt regler for hva som skulle regnes som produktivt skogareal, mens dette ikke var gitt ved den første telling. For oppgavene over eiere og fordeling på eiergrupper, er det ved tellingen i 1957 foretatt en oppdeling i flere grupper enn før, men her kan en direkte sammenlikning gjennomføres når det tas hensyn til at det ved siste telling ikke ble innhentet oppgaver for eiendommer med mindre enn 25 dekar produktiv skog og/eller skogreisingsareal.

For de fleste oppgaver ellers foreligger opplysninger for første gang ved denne telling. For visse forhold har man delvise opplysninger fra andre undersøkelser eller fra materiale som er skaffet av departementet. Det ulike grunnlaget for oppgavene gjør imidlertid en sammenlikning av opplysningene vanskelig. Ved den senere gjennomgåelse av de enkelte tellingsobjekter vil det bli gitt nærmere opplysninger om andre oppgaver som foreligger i hvert enkelt tilfelle.

Det samlede areal og fordeling av det.

Etter oppgave fra Norges Geografiske Oppmåling er Norges samlede flateinnhold, utenom Svalbard, Jan Mayen, Bouvetøya og Peter I's øy, i alt 324 026,08 km². Av dette er 308 748,64 km² eller 95,3 prosent landareal og 15 277,44 km² eller 4,7 prosent ferskvann. Fylkesvise oppgaver over landareal og ferskvann er tatt inn i Skogbrukstelling for Norge 1957, første hefte, tabell 4.

Det er ennå ikke utarbeidd noe jordregister som viser hvordan landarealet fordeles seg etter beskaffenhet, og de statistiske undersøkelser med arealoppgaver, som de fullstendige jordbrukstellingene, skogbrukstellingene og Landsskogtakseringen, har bare omfattet endel av det samlede areal. For å få oversikt over fordelingen av arealene etter beskaffenhet, må det derfor stilles sammen oppgaver over disse fra de enkelte undersøkelser. Dette fører til at spesifiseringen må begrenses, samtidig som den likevel vil bli mer eller mindre usikker. Landsskogtakseringen har gjort en slik sammenstilling over beskaffenheten av det samlede areal i landet. (Se Landsskogtakseringen: «Taksering av Norges skoger. Sammendrag for hele landet», side 36. (1933).)

I tabell 13 er det satt opp en fylkesvis sammenstilling av oppgavene over landarealets beskaffenhet på grunnlag av det tilgjengelige materiale. Utenom oppgavene fra Skogbrukstellingen 1957 over produktiv skog under barskoggrensen og lauvskog over barskoggrensen, er oppgaven over jordbruksarealet fra Jordbruksellingen 1949, og oppgavene over myr og snaufjell fra den nevnte sammenstilling

av Landsskogtakseringen. Forskjellen mellom det samlede landareal og summene av disse fem oppgavegrupper er ført opp som annet areal under skoggrensen.

Oppgaven over jordbruksareal omfatter bare bygdene. I tillegg kommer jordbruksareal i byene (utenom de tidligere Aker og Jeløy herreder), som ikke var oppgitt særskilt ved tellingen i 1949. Jordbruksareal i alt er nær 10,5 mill. dekar eller 3,4 prosent av landarealet. Av dette er 8,1 mill. dekar eller vel 2,6 prosent dyrket jord. Resten er natureng og overflatedyrket jord til slått og beite.

Produktiv skog under barskoggrensen utgjør i alt 59,5 mill. dekar eller 19,3 prosent av landarealet. Sammen med lauvskog over barskoggrensen som utgjør 10,7 mill. dekar eller 3,5 prosent, er det skogdekte areal i alt 70,2 mill. dekar eller 22,8 prosent av landarealet. Sammenliknet med oppgavene fra den første skogbruks-telling som hadde 75,0 mill. dekar produktiv skog, viser dette en nedgang i skogarealet på ca. 4,8 mill. dekar. Årsaken til dette er i første rekke en strengere vurdering enn før av hva som skal regnes med som produktiv skog. Det areal som nå er skilt ut fra den produktive skogmark, består av grunnlendte og ofte høytliggende arealer med spredtstående trær, som ikke gir den tilvekst pr. arealenhet som er satt opp som minstekrav for produktiv skogmark. Disse arealer betegnes som «trebevokst impediment» og er regnet sammen med annet areal under skoggrensen.

Oppgavene over myr under skoggrensen utgjør i alt 21,1 mill. dekar svarende til 6,8 prosent av landarealet. Oppgavene er som før nevnt oppgitt av Landsskogtakseringen etter den første taksering og er således gjennomgående 30 til 40 år gamle. Ved grøfting, oppdyrking og skogkultur har noe av myrarealene etter hvert blitt tatt i bruk som jordbruks- og skogareal. Sett i forhold til størrelsen av de samlede myrarealer, er dette likevel så lite at det neppe betyr noe for den samlede oversikt.

Annet areal under skoggrensen utgjør i alt 54,5 mill. dekar eller 17,7 prosent av landarealet. I denne gruppe, som omfatter de arealer som ikke er spesifisert, inngår byarealene, veier, jernbaner og bebyggd grunn utenfor byene, snaumarksarealene langs kysten, uproduktiv skogmark utenom myrene og hagemark m. m. Størrelsen av disse markslag foreligger det som regel bare rent antydningssvis overslag over. Det er imidlertid sannsynlig at den største del av annet areal faller på uproduktiv skogmark, snaumarksarealene langs kysten og hagemark og utslåtter. I den nevnte oversikt utarbeidd av Landsskogtakseringen er arealene av hagemark og utslåtter oppgitt til 7,5 mill. dekar. Ved de eiendommer som omfattes av Skogbrukstellingen 1957 er det med 1,6 mill. dekar hagemark og 12,5 mill. dekar annen fastmark.

Arealene av snaufjell (landareal over skoggrensen) er en korrigert oppgave av Landsskogtakseringens høyfjellsarealer. Korreksjonen skyldes dels at det foreligger nye målinger, dels at Landsskogtakseringen for større deler av landet ikke hadde skilt ut ferskvann over skoggrensen. Arealene av snaufjell er ikke knyttet til noen bestemt høyde over havet. Skoggrensen veksler betydelig fra sted til sted i landet. Mens den således når opp til ca. 1 100 m.o.h. i innlandsdistriktene østafjells, synker den til 500–600 m.o.h. vestafjells og synker også nordover til Finnmark hvor den bare når opp til ca. 300 m.o.h.

Den relative fordeling innen fylkene av landarealet etter beskaffenhet viser vesentlige ulikheter mellom enkelte større områder av landet. Fylkene Østfold, Akershus og Vestfold danner et større område som særlig skiller seg ut ved at det er uten lauvskog over barskoggrensen og uten snaufjell, mens i de andre fylker de to sistnevnte arealgrupper utgjør fra ca. 30 til over 50 prosent av landarealet og i Nord-Norge endog fra ca. 65 til 80 prosent av dette. Dette er en sterkt medvirkende årsak til at Østfold, Akershus og Vestfold har betydelig høyere relativtall for både jordbruks- og skogareal enn ellers i landet, nemlig fra 18 til 22 prosent for jordbruksareal og fra 51 til 59 prosent for produktiv skog under barskoggrensen. I Ro-

Tabell 13. Landareal i alt fordelt

Nr.	Fylker	Landareal i alt	Av dette:					
			Jord- bruks- areal	Produktiv skog under barskog- grensen	Myr under skog- grensen	Annet areal under skog- grensen	Lauvskog over barskog- grensen	Snaufjell
			Absolutte tall i km ²					
	Riket	308 749	10 456	59 545	21 129	54 540	10 713	152 366
01	Østfold	3 888	797	1 981	170	940	—	—
02	Akershus og Oslo	5 024	902	2 978	284	860	—	—
04	Hedmark	26 292	1 036	11 739	2 916	1 980	839	7 782
05	Oppland	24 259	939	5 472	1 442	3 018	830	12 558
06	Buskerud	13 847	550	4 630	724	1 725	328	5 890
07	Vestfold	2 262	498	1 206	53	505	—	—
08	Telemark	14 267	362	4 090	733	3 661	219	5 202
09	Aust-Agder	8 629	182	2 924	596	1 857	104	2 966
10	Vest-Agder	6 828	242	1 685	396	1 897	63	2 545
11	Rogaland	8 557	546	588	227	4 889	26	2 281
12	Hordaland og Ber- gen	14 925	571	1 431	408	5 534	140	6 841
14	Sogn og Fjordane	17 842	491	1 550	928	5 448	187	9 238
15	Møre og Romsdal	14 681	628	1 662	1 442	4 580	208	6 161
16	Sør-Trøndelag ...	17 963	739	3 333	2 346	2 953	613	7 979
17	Nord-Trøndelag .	21 117	696	5 762	2 783	2 176	204	9 496
18	Nordland	36 286	753	3 790	1 767	3 826	1 019	25 131
19	Troms	25 534	408	2 661	1 288	4 422	839	15 916
20	Finnmark	46 548	116	2 063	2 626	4 269	5 094	32 380

galand er prosenten for jordbruksareal 6,4, men ellers ikke over 4,3. I Hedmark er prosenten for produktiv skog 44,7, men mindre enn 34 i de andre fylker.

Fylkene på Vestlandet – Rogaland til Møre og Romsdal – skiller seg vesentlig ut ved at produktiv skog bare utgjør mellom 7 og 11 prosent og at annet areal under skoggrensen er relativt høyt – nemlig fra 30 til 37 prosent for de tre nordligste fylker på Vestlandet og 57 prosent for Rogaland. Hedmark og Trøndelagsfylkene skiller seg ut ved å ha særlig høye prosenter for myr under skoggrensen, nemlig 11 til 13 prosent, mot knapt 10 prosent i Møre og Romsdal og ellers ikke over 6,9 prosent.

Nær sammenheng med fordelingen av landarealet etter beskaffenhet har fordelingen av arealet etter høydesoner. En slik fordeling foreligger nå fra Norges Geografiske Oppmåling, og en fylkesvis oversikt er tatt med i tabell 14. Fordelingen som gjelder totalarealet – altså ikke bare landarealet – viser arealfordelingen for høydesonene 0–60, 60–150, 150–300 m.o.h. og ellers i soner med 300 meters høydeforskjell.

fylkesvis etter beskaffenhet.

Land-areal i alt	Av dette:						Land-areal i alt	Av dette:						Nr.
	Jordbruks-areal	Prod. skog under bar-skog-gren-sen	Myr under skog-gren-sen	Annet areal under skog-gren-sen	Lauv-skog over bar-skog-gren-sen	Snau-fjell		Jordbruks-areal	Prod. skog under bar-skog-gren-sen	Myr under skog-gren-sen	Annet areal under skog-gren-sen	Lauv-skog over bar-skog-gren-sen	Snau-fjell	
Relative tall fordelt etter beskaffenhet							Relative tall fordelt fylkesvis							
100,0	3,4	19,3	6,8	17,7	3,5	49,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
100,0	20,5	50,9	4,4	24,2	—	—	1,2	7,6	3,3	0,8	1,7	—	—	01
100,0	18,0	59,3	5,6	17,1	—	—	1,6	8,6	5,0	1,4	1,6	—	—	02
100,0	3,9	44,7	11,1	7,5	3,2	29,6	8,5	9,9	19,7	13,8	3,6	7,8	5,1	04
100,0	3,9	22,6	5,9	12,4	3,4	51,8	7,9	9,0	9,2	6,8	5,5	7,8	8,2	05
100,0	4,0	33,4	5,2	12,5	2,4	42,5	4,5	5,3	7,8	3,4	3,2	3,1	3,9	06
100,0	22,0	53,3	2,4	22,3	—	—	0,7	4,8	2,0	0,2	0,9	—	—	07
100,0	2,5	28,7	5,1	25,7	1,5	36,5	4,6	3,5	6,9	3,5	6,7	2,1	3,4	08
100,0	2,1	33,9	6,9	21,5	1,2	34,4	2,8	1,7	4,9	2,8	3,4	1,0	1,9	09
100,0	3,5	24,7	5,8	27,8	0,9	37,3	2,2	2,3	2,8	1,9	3,5	0,6	1,7	10
100,0	6,4	6,9	2,7	57,1	0,3	26,6	2,8	5,2	0,9	1,1	9,0	0,2	1,5	11
100,0	3,8	9,6	2,8	37,1	0,9	45,8	4,8	5,5	2,4	1,9	10,2	1,3	4,5	12
100,0	2,8	8,7	5,2	30,5	1,0	51,8	5,8	4,7	2,6	4,4	10,0	1,8	6,1	14
100,0	4,3	11,3	9,8	31,2	1,4	42,0	4,8	6,0	2,8	6,8	8,4	1,9	4,0	15
100,0	4,1	18,6	13,1	16,4	3,4	44,4	5,8	7,1	5,6	11,1	5,4	5,7	5,2	16
100,0	3,3	27,3	13,2	10,3	0,9	45,0	6,8	6,6	9,7	13,2	4,0	1,9	6,2	17
100,0	2,1	10,4	4,9	10,5	2,8	69,3	11,8	7,2	6,4	8,4	7,0	9,5	16,5	18
100,0	1,6	10,4	5,1	17,3	3,3	62,3	8,3	3,9	4,5	6,1	8,1	7,8	10,5	19
100,0	0,2	4,4	5,7	9,2	10,9	69,6	15,1	1,1	3,5	12,4	7,8	47,5	21,3	20

For hele landet under ett viser den relative fordeling av totalarealet på høydesoner at 16,4 prosent ligger i sonene 0–60 og 60–150 m.o.h., 16,6 prosent i sone 150–300 m.o.h., 27,3 prosent i sone 300–600 m.o.h., 19,5 prosent i sone 600–900 m.o.h. og 20,2 prosent høyere enn 900 m.o.h.

Den fylkesvise fordeling av arealene viser at Østfold har ubetydelige arealer høyere enn 300 m.o.h., og i Akershus og Vestfold er det små arealer over 600 m.o.h. I innlandsfylkene Hedmark og Oppland er det lite av arealet som ligger lavere enn 150 m.o.h. Oppland fylke skiller seg ellers ut fra de andre fylker ved at en relativt stor del av totalarealet finnes i de større høyder. Her ligger således bare ca. femteparten av arealet under 600 m.o.h., noe over halvparten mellom 600 og 1 200 m.o.h. og ca. 27 prosent høyere enn 1 200 m.o.h. Hedmark fylke har også mer enn halvparten av arealene mellom 600 og 1 200 m.o.h., men her er det en ubetydelig del som ligger over 1 200 m.o.h. Foruten Oppland har også Hordaland og Sogn og Fjordane fylker mer enn femteparten av arealene høyere enn 1 200 m.o.h.

Tabell 14. Det samlede areal fordelt etter høydesoner. Km².

Nr.	Riket og fylker	Areal i alt	Av dette i		
			0-60 m.o.h.	60-150 m.o.h.	150-300 m.o.h.
			Absolutte		
	Riket	324 026,08	24 441,48	28 865,90	53 787,33
01	Østfold	4 180,26	1 029,00	1 700,16	1 436,10
02	Akershus og Oslo	5 362,11	187,40	1 222,21	2 814,31
04	Hedmark	27 545,34	—	537,41	3 934,91
05	Oppland	25 238,24	—	312,00	768,96
06	Buskerud	14 809,91	252,00	884,00	1 716,00
07	Vestfold	2 341,03	869,11	793,67	430,63
08	Telemark	15 361,33	500,00	1 283,94	1 705,76
09	Aust-Agder.....	9 226,16	627,86	743,74	2 071,32
10	Vest-Agder.....	7 286,52	671,55	776,24	1 619,56
11	Rogaland	9 144,67	1 496,84	1 122,91	1 492,43
12	Hordaland og Bergen	15 634,63	2 054,61	1 187,00	1 302,15
14	Sogn og Fjordane	18 530,32	1 100,00	1 021,84	1 821,66
15	Møre og Romsdal	15 077,34	1 858,82	1 421,72	1 906,35
16	Sør-Trøndelag	18 717,43	1 539,59	1 279,78	2 748,01
17	Nord-Trøndelag	22 429,05	1 962,28	2 358,00	4 183,35
18	Nordland	38 327,01	4 946,73	3 173,59	4 672,12
19	Troms	26 165,77	2 406,72	2 248,72	3 874,72
20	Finnmark	48 648,96	2 938,97	6 798,97	15 288,99
			Relative		
	Riket	100,0	7,5	8,9	16,6
01	Østfold	100,0	24,6	40,7	34,4
02	Akershus og Oslo	100,0	3,5	22,8	52,5
04	Hedmark	100,0	—	2,0	14,3
05	Oppland	100,0	—	1,2	3,0
06	Buskerud	100,0	1,7	6,0	11,6
07	Vestfold	100,0	37,1	33,9	18,4
08	Telemark	100,0	3,3	8,4	11,1
09	Aust-Agder.....	100,0	6,8	8,1	22,4
10	Vest-Agder.....	100,0	9,2	10,7	22,2
11	Rogaland	100,0	16,4	12,3	16,3
12	Hordaland og Bergen	100,0	13,2	7,6	8,3
14	Sogn og Fjordane	100,0	5,9	5,5	9,8
15	Møre og Romsdal	100,0	12,3	9,4	12,7
16	Sør-Trøndelag	100,0	8,2	6,8	14,7
17	Nord-Trøndelag	100,0	8,7	10,5	18,7
18	Nordland	100,0	12,9	8,3	12,2
19	Troms	100,0	9,2	8,6	14,8
20	Finnmark	100,0	6,1	14,0	31,4

Etter Norges Geografiske Oppmåling.

høydesone:								Nr.
300-600 m.o.h.	600-900 m.o.h.	900-1200 m.o.h.	1200-1500 m.o.h.	1500-1800 m.o.h.	1800-2100 m.o.h.	2100-2400 m.o.h.	2400-2700 m.o.h.	

tall i km²

88 491,79	62 995,96	39 162,15	20 018,59	5 446,84	713,79	101,75	0,50	
15,00	—	—	—	—	—	—	—	01
1 085,19	53,00	—	—	—	—	—	—	02
7 998,35	9 626,04	4 840,91	547,43	54,61	5,51	0,17	—	04
4 010,20	5 770,60	7 529,27	4 409,81	1 906,95	483,50	46,46	0,49	05
3 056,00	2 591,97	3 833,96	2 034,98	414,00	27,00	—	—	06
246,61	1,00	—	—	—	—	—	—	07
3 186,02	3 724,48	3 234,62	1 689,45	25,86	0,20	—	—	08
1 985,24	1 796,26	1 763,76	237,98	—	—	—	—	09
2 073,43	1 737,16	374,58	34,00	—	—	—	—	10
1 922,43	1 836,14	1 112,79	152,90	8,23	—	—	—	11
2 438,25	2 725,13	2 632,00	2 943,49	334,00	18,00	—	—	12
3 594,32	3 183,15	3 102,15	3 162,43	1 397,04	146,31	1,41	0,01	14
3 624,00	2 503,33	1 983,37	1 372,97	384,35	22,43	—	—	15
4 608,67	5 089,95	2 376,41	838,10	178,33	4,88	53,71	—	16
8 967,99	4 483,31	459,41	14,67	0,04	—	—	—	17
10 718,63	9 343,72	4 341,20	1 069,66	60,71	0,76	—	—	18
7 746,43	6 237,72	1 464,72	1 509,72	682,72	5,20	—	—	19
21 215,03	2 293,00	113,00	1,00	—	—	—	—	20

tall

27,3	19,5	12,1	6,2	1,7	0,2	0,0	0,0	
0,3	—	—	—	—	—	—	—	01
20,2	1,0	—	—	—	—	—	—	02
29,0	34,9	17,6	2,0	0,2	0,0	0,0	—	04
15,9	22,9	29,8	17,5	7,6	1,9	0,2	0,0	05
20,6	17,5	25,9	13,7	2,8	0,2	—	—	06
10,5	0,1	—	—	—	—	—	—	07
20,7	24,2	21,1	11,0	0,2	0,0	—	—	08
21,5	19,5	19,1	2,6	—	—	—	—	09
28,5	23,8	5,1	0,5	—	—	—	—	10
21,0	20,1	12,1	1,7	0,1	—	—	—	11
15,6	17,5	16,8	18,8	2,1	0,1	—	—	12
19,4	17,2	16,8	17,1	7,5	0,8	0,0	0,0	14
24,0	16,6	13,2	9,1	2,6	0,1	—	—	15
24,6	27,2	12,7	4,5	1,0	0,0	0,3	—	16
40,0	20,0	2,0	0,1	0,0	—	—	—	17
28,0	24,4	11,3	2,8	0,1	0,0	—	—	18
29,6	23,8	5,6	5,8	2,6	0,0	—	—	19
43,6	4,7	0,2	0,0	—	—	—	—	20

Tellingsresultatene

Eiendommer med produktiv skog og skogreisingsareal og fordeling av dem.

Etter reglene for utfyllingen av tellingsskjemaet skulle det fylles ut ett skjema for hver eier av produktivt skogareal eller areal skikket for eller tenkt brukt til skogreising i herredet, når arealene tilsammen var minst 25 dekar. Var det samlede skog- og/eller skogreisingsareal som tilhører eieren innen herredet mindre enn 25 dekar, skulle det ikke fylles ut skjema. Tellingene omfatter både bygdene og byene.

For eiendommer i forskjellige herreder med samme eier, skulle det fylles ut ett skjema for hvert herred. Dette gjør at det er utfyllt flere skjemaer enn det er eiere av skog. En oversikt over eiere av skog for hele landet under ett uansett herredsgrenser eller andre administrative grenser er gitt i slutten av dette avsnitt.

Ved tellingen i 1957 kom det inn oppgaver fra i alt 124 237 eiendommer. Av disse var det 2 542 som var uten og 6 988 eiendommer med mindre enn 25 dekar produktiv skog under barskoggrensen. I alt var det således 114 707 eiendommer med mer enn 25 dekar produktiv skog under barskoggrensen. Fylkesvis fordeling av eiendommene etter størrelsen av det produktive skogareal under barskoggrensen er tatt inn i tabell 15.

Ved Skogbrukstellingene 1927 var det i alt 103 293 eiendommer med 25 dekar produktiv skog eller mer, og 17 451 eiendommer med under 25 dekar produktiv skog. Sammenlikning av oppgavene fra de to tellinger viser en stigning på 11 400 eiendommer med mer enn 25 dekar skog. Oppgangen er særlig stor i Hedmark (fra 7 522 til 10 214 eller med 35,8 prosent) og i Nordland (fra 8 096 til 10 337 eller med 27,6 prosent). Ellers er det stigning fra 10 til 17 prosent i Oppland, Buskerud, Telemark, Hordaland, Nord-Trøndelag og Troms. Eiendomstallet er omtrent uforandret i Østfold, Akershus og Aust-Agder. I Sogn og Fjordane er det ubetydelig nedgang og i Vestfold en nedgang på ca. 11 prosent.

Sammenlikningen mellom oppgavene i 1927 og 1957 over fordeling av skog-eiendommene på størrelsesklasser viser at det er klassene fra 25,1 til 250 dekar som har økt i antall. I klassen 25,1 – 100 dekar var det 31 252 eiendommer i 1927 og 46 669 i 1957, og i klassen 100,1 – 250 dekar var det 27 327 i 1927 og 29 613 i 1957. I størrelsesklassen 250,1 – 500 var eiendomstallet omtrent uforandret, med en stigning på knapt 300. For eiendommer med mer enn 500 dekar skog var det nedgang for alle størrelsesklasser, og i alt for disse en nedgang fra 26 200 til 19 600. Se videre sammenlikning i tabell 27, side 43.

Grunnlaget for grupperingen av eiendommene etter størrelsen av skogarealet var ikke helt det samme ved tellingene i 1927 og 1957. Ved tellingen i 1927 ble det ikke skilt mellom skog under og over barskoggrensen. Det samlede produktive skogareal, inkludert lauvskog over barskoggrensen, ble lagt til grunn ved gruppering etter størrelsen av skogarealet i 1927, mens grupperingen i 1957 foregikk på grunnlag av produktiv skog under barskoggrensen. Et annet forhold som sikkert betyr mer til forskyvning av eiendommene nedover i størrelsesklassene var at det

Tabell 15. Eiendommene fordelt etter størrelsen

Nr.		Uten prod. skog	Produktivt skogareal			
			Inntil 25	25,1– 100	100,1– 250	250,1– 500
	Riket	2 542	6 988	46 669	29 613	18 783
01	Østfold	—	164	2 046	1 341	866
02	Akershus og Oslo	4	109	1 945	1 372	904
04	Hedmark	112	246	3 441	2 423	1 745
05	Oppland	31	396	4 191	2 558	1 474
06	Buskerud	47	142	2 239	1 741	1 263
07	Vestfold	—	127	2 072	1 216	513
08	Telemark	20	178	1 955	1 426	1 136
09	Aust-Agder	4	101	1 215	940	852
10	Vest-Agder	98	413	2 004	1 500	1 281
11	Rogaland	294	569	1 757	621	366
12	Hordaland og Bergen	527	1 368	4 028	2 174	1 048
14	Sogn og Fjordane	264	613	3 032	1 789	955
15	Møre og Romsdal	565	733	3 466	1 964	999
16	Sør-Trøndelag	219	296	2 427	1 887	1 343
17	Nord-Trøndelag	32	240	1 986	1 489	1 150
18	Nordland	71	548	4 558	2 773	1 644
19	Troms	240	679	4 079	2 379	1 233
20	Finnmark	14	66	228	20	11

Herredstall over fordeling av eiendommene etter størrelsen av det produktive skogareal og etter eiergrupper er tatt inn i Skogbrukstelingen 1957, hefte 1, tabell 1.

Tabell 16. Eiendommene fordelt etter

Nr.	Jordbruksareal	Uten pro- duktiv skog	Produktivt skogareal under				
			Inntil 25	25,1– 100	100,1– 250	250,1– 500	500,1– 1 000
1	Uten jordbruksareal	205	275	2 814	1 948	1 643	1 246
2	Inntil 5 dekar	36	159	944	257	99	54
3	5,1– 10 « ...	152	571	2 842	832	353	135
4	10,1– 20 « ...	604	1 785	9 519	3 720	1 666	673
5	20,1– 35 « ...	774	1 953	11 395	6 223	3 277	1 654
6	35,1– 50 « ...	426	1 252	8 493	5 972	3 549	1 904
7	50,1– 75 « ...	222	661	5 336	4 447	2 964	1 796
8	75,1– 100 « ...	75	214	2 576	2 482	1 863	1 211
9	100,1– 200 « ...	46	102	2 332	2 873	2 383	1 583
10	200,1– 500 « ...	2	16	402	830	916	677
11	500,1–1 000 « ...	—	—	16	28	67	58
12	Over 1 000 « ...	—	—	—	1	3	6
	I alt	2 542	6 988	46 669	29 613	18 783	10 997
	Prosent	2,0	5,6	37,6	23,8	15,1	8,9

Fylkestall over eiendommene fordelt etter størrelsen av jordbruks- og skogareal er tatt inn i Skogbrukstelingen 1957, hefte 1, tabell 2.

av produktivt skogareal under barskogsgrensen.

under barskogsgrensen i dekar							I alt	Nr.
500,1– 1 000	1 000,1– 2 000	2 000,1– 5 000	5 000,1– 10 000	10 000,1– 20 000	20 000,1– 50 000	Over 50 000		
10 997	5 141	2 414	614	238	167	71	124 237	
482	204	82	22	13	3	—	5 223	01
472	200	91	41	14	17	4	5 173	02
1 102	666	476	188	95	55	23	10 572	04
954	532	288	70	26	18	6	10 544	05
907	518	271	80	27	10	3	7 248	06
239	75	25	3	2	3	2	4 277	07
897	473	226	43	12	10	4	6 380	08
735	457	237	33	6	—	1	4 581	09
703	160	24	3	—	—	—	6 186	10
188	50	8	2	—	—	—	3 855	11
357	89	15	2	1	—	—	9 609	12
447	135	27	10	3	1	—	7 276	14
532	182	40	3	—	—	—	8 484	15
823	372	139	28	8	11	2	7 555	16
757	426	285	54	20	27	14	6 480	17
828	386	114	16	6	5	5	10 954	18
573	215	65	16	5	7	2	9 493	19
1	1	1	—	—	—	5	347	20

størrelsen av jordbruks- og skogareal.

barskogsgrensen i dekar						I alt	Prosent	Nr.
1 000,1– 2 000	2 000,1– 5 000	5 000,1– 10 000	10 000,1– 20 000	20 000,1– 50 000	Over 50 000			
780	544	214	97	73	28	9 867	7,9	1
29	5	—	2	1	—	1 586	1,3	2
56	25	4	2	1	—	4 973	4,0	3
264	80	18	12	4	3	18 348	14,8	4
576	190	35	5	7	1	26 090	21,0	5
796	343	51	16	9	4	22 815	18,4	6
723	271	61	19	1	4	16 505	13,3	7
611	247	53	20	12	3	9 367	7,5	8
861	438	101	27	22	9	10 777	8,7	9
385	240	63	26	18	7	3 582	2,9	10
50	26	14	7	12	3	281	0,2	11
10	5	—	5	7	9	46	—	12
5 141	2 414	614	238	167	71	124 237	100,0	
4,1	2,0	0,5	0,2	0,1	0,1	100,0		

Tabell 17. Eiendommene fordelt etter eiergrupper fylkesvis og etter

Nr.	Fylker	Stats- skoger	Oppl.v. Fonds- skoger	Stats- almen- ninger	Bygde- almen- ninger	Kom- mune- skoger	Insti- tusjoner og stift- elser m.v.
	Riket	300	406	56	55	645	293
01	Østfold	9	24	—	—	48	15
02	Akershus og Oslo	9	21	—	9	49	31
04	Hedmark	18	29	6	11	49	23
05	Oppland	20	33	17	17	63	15
06	Buskerud	16	22	—	—	41	12
07	Vestfold	12	19	—	—	20	11
08	Telemark	7	31	—	—	31	19
09	Aust-Agder	8	14	—	—	21	6
10	Vest-Agder	10	17	—	—	34	9
11	Rogaland	15	17	—	—	35	29
12	Hordaland og Bergen	12	27	—	1	44	25
14	Sogn og Fjordane	12	28	5	3	16	6
15	Møre og Romsdal	13	31	—	—	37	9
16	Sør-Trøndelag	25	24	16	2	38	26
17	Nord-Trøndelag	26	23	12	12	44	13
18	Nordland	37	34	—	—	45	21
19	Troms	31	11	—	—	28	20
20	Finnmark	20	1	—	—	2	3
	Produktivt skogareal under barskogsgrensen						
1	Uten prod. skogareal	16	3	2	—	6	—
2	Inntil 100 dekar	25	55	—	2	163	97
3	100,1– 250 «	26	51	—	—	99	62
4	250,1– 500 «	38	68	—	2	94	55
5	500,1– 1000 «	35	72	1	1	84	33
6	1000,1– 2000 «	29	74	1	7	75	28
7	2000,1– 5000 «	42	59	11	5	61	9
8	5000,1–10000 «	33	13	12	5	30	4
9	10000,1–20000 «	21	7	8	4	16	3
10	20000,1–50000 «	15	4	16	18	12	1
11	Over 50000 dekar	20	—	5	11	5	1

I Skogbrukstelingen 1957, hefte 1, tabell 1, er det tatt inn herredstall over eiendommene fordelt etter eiergrupper, og i tabell 3, er det tatt inn fylkestall over eiendommene fordelt etter størrelse og eiergrupper.

ved tellingen i 1957 var satt opp faste grenser for minsteproduksjon pr. dekar for at skogen skulle regnes som produktiv, mens det i 1927 ikke var nevnt noe om dette i tellingsinstruksen. Foruten å føre til mindre areal produktiv skog, vil dette også forskyve eiendommene nedover i størrelsesklassene. På den annen side må man være oppmerksom på at skogkultivering av snaumark og grøtting av myr vil øke skogarealet på den enkelte eiendom og i alt. Tellingsresultatene viser imidlertid at det må ha foregått ikke ubetydelig oppdeling av skogarealet siden tellingen i 1927.

I tabell 16 er det gitt en oversikt over eiendommenes fordeling etter størrelsen av både jordbruksareal og produktivt skogareal for de eiendommer som var med i tellingen. Av de telte eiendommer var 9 867 uten jordbruksareal, og av eiendommer

størrelsen av det produktive skogareal under barskogsgrensen.

Sam- eier	Hus- bruks- skoger	Aksje- sel- skaper	Interes- sent- skaper	Enkeltpersoner				Antall eien- dommer i alt	Nr.
				Innenbygds- boende		Utenbygds- boende			
				Med jord- bruk	Andre	Med jord- bruk	Andre		
387	13	347	942	110 149	5 087	2 984	2 573	124 237	
2	—	35	31	4 547	189	170	153	5 223	01
2	—	34	47	4 289	306	168	208	5 173	02
13	7	53	238	8 404	936	192	593	10 572	04
27	4	11	130	9 438	409	162	198	10 544	05
5	1	31	157	5 821	567	242	333	7 248	06
2	—	14	18	3 884	108	114	75	4 277	07
20	1	21	71	5 028	573	288	290	6 380	08
3	—	17	37	3 815	267	223	170	4 581	09
12	—	8	11	5 322	207	477	79	6 186	10
19	—	12	15	3 540	60	80	33	3 855	11
34	—	21	13	9 055	139	194	44	9 609	12
72	—	3	5	6 947	81	88	10	7 276	14
72	—	4	23	8 034	117	112	32	8 484	15
41	—	8	35	6 869	214	120	137	7 555	16
4	—	39	44	5 851	218	90	104	6 480	17
48	—	28	44	10 125	330	186	56	10 954	18
11	—	7	19	8 954	287	73	52	9 493	19
—	—	1	4	226	79	5	6	347	20
88	—	—	14	2 274	64	40	35	2 542	1
125	—	52	182	49 072	2 011	1 172	701	53 657	2
69	—	35	159	26 823	1 143	635	511	29 613	3
50	1	41	160	16 478	865	477	454	18 783	4
28	1	40	161	9 325	531	293	392	10 997	5
12	—	46	123	4 080	269	163	234	5 141	6
12	4	25	82	1 673	145	115	171	2 414	7
2	3	35	44	302	40	41	50	614	8
—	4	31	12	85	13	19	15	238	9
—	—	29	5	31	5	22	9	167	10
1	—	13	—	6	1	7	1	71	11

med jordbruksareal var 2 337 (2 542 – 205) uten produktiv skog. Da tellingen omfatter 124 237 eiendommer, var det 112 033 eiendommer med både jordbruksareal og produktivt skogareal. De fleste eiendommer med både jordbruks- og skogareal tilhører eiergruppene enkeltpersoner innen- og utenbygdsboende med jordbruk. Oppstillingen i tabell 17 viser at av innenbygdsboende med jordbruk er det 107 875 (110 149 – 2 274) og av utenbygdsboende med jordbruk er det 2 944 (2 984 – 40), tilsammen 110 819 enkeltpersoner som har eiendommer med både jordbruks- og skogareal. Det er da igjen 1 214 eiendommer med både jordbruks- og skogareal som tilhører andre eiergrupper. Det er ikke foretatt noen opptelling som viser hvilke eiergrupper dette er, men det antas at de 1 214 eiendommer det gjelder,

vesentlig kommer i eiergruppene Opplysningsvesenets Fonds skoger, kommuneskoger og interessentskaper. Det forekommer imidlertid også slike eiendommer i gruppene aksjeselskaper og institusjoner og stiftelser.

I de fullstendige jordbrukstellingene for 1939 og 1949 er det utført (og det samme vil bli gjort for 1959) en tilsvarende sammenstilling som i tabell 16 over fordeling av eiendommene etter størrelsen av både jordbruks- og skogareal. Resultatene fra jordbrukstellingene og Skogbrukstellingen 1957 kan imidlertid ikke sammenliknes direkte fordi grunnlaget for tellingene er forskjellig. I Skogbrukstellingen 1957 er det eierforholdet til eiendommene som er grunnlaget, mens det ved jordbrukstellingene er brukerforholdet som gir grunnlaget for oppgavene. Av dette følger bl. a. at hvis eieren av en eiendom med både jordbruk og skog, har forpaktet bort jordveien, men selv driver skogen uten jordbruk ved siden av, vil jordbrukstellingen få oppgave over jordveien uten skog, mens skogbrukstellingen får med begge deler. Skogbrukstellingen 1957 omfatter ikke de eiendommer hvor skog- og skogreisingsarealet tilsammen er mindre enn 25 dekar. Ved Skogbrukstellingen 1927 var det 17 451 eiendommer med under 25 dekar produktiv skog.

Tabell 17 gir oversikt over eiendommene fordelt etter eiergrupper fylkesvis og etter størrelsen av det produktive skogareal under barskogsgrensen. En nærmere omtale av gruppering etter eiere er gitt i avsnittet på side 16 o.fl.

Da det er av interesse å få oversikt over tallet av skogeiere uansett hvor i landet vedkommende eier skog, ble det på tellingsskjemaet spurt om i hvilke andre herreder eieren hadde skog. Disse opplysningene er bearbeidd og omgruppert etter størrelsesklasser for eiergruppene aksjeselskaper, interessentskaper og enkeltpersoner. Ved å trekke sammen hva disse eiergrupper har av skogeiendommer i de forskjellige herreder til en skogeiendom for hver eier, reduseres tallet av skogeiendommer med i alt 887. Ved en tilsvarende bearbeiding av oppgavene til Skogbrukstellingen 1927 var det en nedgang på 1 492. Det antas at en vesentlig årsak til denne forskjell ligger i at tellingen i 1957 ikke omfattet eiendommer med mindre enn 25 dekar skog- og skogreisingsareal.

Resultatene av de to ulike opptellingsmåter ved tellingen i 1957 er satt opp nedenfor. De 2 542 eiendommer som var uten produktiv skog under barskogsgrensen er holdt utenfor i denne oppgave.

Størrelsesklasse etter skogareal i dekar		Eiendommer med skog		
		Opptelling herredsvis	Opptelling for hele lan- det under ett	Nedgang
Inntil	100	53 657	53 408	249
100,1–	250	29 613	29 418	195
250,1–	500	18 783	18 626	157
500,1–	1000	10 997	10 909	88
1000,1–	2000	5 141	5 068	73
2000,1–	5000	2 414	2 372	42
5000,1–	10000	614	576	38
10000,1–	20000	238	224	14
20000,1–	50000	167	136	31
Over	50000	71	71	—
I alt		121 695	120 808	887

Arealene ved de telte eiendommene.

I et tidligere avsnitt (side 18 o.fl.) er det gitt oppgaver over det samlede areal i landet med fordeling geografisk, etter beskaffenhet og på høydesoner.

Ved Skogbrukstellingen 1927 ble det innhentet oppgaver bare over skogarealene – både produktive og uproduktive. De andre arealer som hørte til eiendommene fikk en ingen opplysninger om.

Ved Skogbrukstellingen 1957 ble det foruten oppgaver over det produktive skogareal under barskoggrensen og lauvskog over barskoggrensen, også innhentet oppgaver over de andre arealer under barskoggrensen som hørte til eiendommene.

I tabell 18 er det gitt fylkesvise oppgaver over de arealer som er med i Skogbrukstellingen 1957. I alt omfatter tellingen 101 625 km² eller 32,9 prosent av landarealet i riket. Denne prosent veksler sterkt fra distrikt til distrikt, vesentlig fordi arealene over skoggrensen (snaufjellsarealene) ikke er med i tellingen. I lavlandsfylkene Østfold, Akershus og Vestfold omfatter tellingen ca. 80 prosent av hele landarealet og i Hedmark 62,7 prosent. I de andre fylker på Østlandet, Sørlandet og i Trøndelag omfatter tellingen fra 35 til 55 prosent, mens det for fylkene på Vestlandet og i Nord-Norge bare er med mellom 16 og 22 prosent av landarealet.

Holdes snaufjellsarealene utenfor når en ser på hvor stor del av landarealet skogbrukstellingen omfatter, viser det seg at tellingsoppgavene for hele riket omfatter 65 prosent av landarealet under skoggrensen. Ved denne utregning kommer Hedmark fylke høyest med 89 prosent, og de andre fylkene på Østlandet og Sørlandet og Nord-Trøndelag har med fra 71 til 84 prosent. For Sør-Trøndelag og fylkene i Nord-Norge omfatter tellingen fra 47 til 63 prosent av landarealet under skoggrensen, mens fylkene på Vestlandet bare har med fra 30 til 39 prosent.

Den relative fordeling av tellingsarealene etter beskaffenhet viser at produktiv skog under barskoggrensen dekker 58,6 prosent og lauvskog over barskoggrensen 10,5 prosent. Skogdekket areal i alt blir da 69,1 prosent. Jordbruksarealet utgjør 6,8 prosent og de andre arealer under barskoggrensen utgjør tilsammen 24,1 prosent.

Den relative fordeling av tellingsarealene innen de enkelte fylker viser at i alle fylker østafjells til og med Aust-Agder og Nord-Trøndelag dekker produktiv skog under barskoggrensen mellom 60 og 73 prosent, mens dekningsprosenten i de andre fylker er mellom 45 og 58 unntatt i Rogaland og Finnmark, hvor prosenten er henholdsvis 32 og 24. For disse to fylker er det særlige forhold som gjør seg gjeldende. Rogaland har således betydelig mindre areal av produktiv skog enn noe annet fylke, og dette gir seg utslag i bl. a. høyere prosenter for hagemark og annen fastmark enn i andre fylker. For Finnmark er det arealene av lauvskog over barskoggrensen som gjør utslaget. Dette fylke alene har omtrent halvparten av all lauvskog over barskoggrensen.

En kan ellers merke seg at de tre lavlandsfylker Østfold, Akershus og Vestfold skiller seg sterkt fra de andre distrikter ved at de er uten lauvskog over barskoggrensen og at de har relativt stort jordbruksareal, nemlig fra 15,5 til 21,5 prosent av tellingsarealene. Prosenten for jordbruksareal i Vestlandsfylkene Rogaland til Møre og Romsdal er også relativt stor, nemlig fra 10 til 12. I fylkene fra Telemark til og med Hordaland utgjør annen fastmark under barskoggrensen en meget stor del av arealene. Hedmark, Aust-Agder, Møre og Romsdal og Sør- og Nord-Trøndelag skiller seg ut ved å ha relativt mer myrarealer enn andre fylker.

Det skogproduktive areal.

Det skogproduktive areal utgjør 70258 km² eller 22,8 prosent av landareal i alt, og det er 45,0 prosent av landareal under skoggrensen. Av skogarealet er

Tabell 18. Det samlede areal ved de telte eiendommer fordelt etter beskaftenhet. Km²

	Produktiv skog under barskogsgrensen	Lauvskog over barskogsgrensen	Jordbruksareal	Under barskogsgrensen			I alt	Prosent av landareal i alt
				Hage-mark	Annen fast-mark	Myr		
	Absolutte tall							
Riket	59 545	10 713	6 867	1 597	12 529	10 374	101 625	32,9
Østfold	1 981	—	657	37	350	178	3 203	82,4
Akershus og Oslo ..	2 978	—	636	80	176	224	4 094	81,5
Hedmark	11 740	839	666	141	781	2 313	16 480	62,7
Oppland	5 472	830	675	149	499	785	8 410	34,7
Buskerud	4 630	327	392	61	710	489	6 609	47,7
Vestfold	1 207	—	389	19	156	36	1 807	79,9
Telemark	4 090	219	228	45	1 392	459	6 433	45,1
Aust-Agder	2 924	104	121	18	1 014	568	4 749	55,4
Vest-Agder	1 684	63	158	86	804	283	3 078	45,1
Rogaland	588	26	177	187	768	89	1 835	21,4
Hordaland og Bergen	1 431	140	383	219	794	177	3 144	21,1
Sogn og Fjordane ..	1 550	187	339	116	513	139	2 844	15,9
Møre og Romsdal ...	1 662	208	380	105	488	382	3 225	22,0
Sør-Trøndelag	3 332	613	450	83	866	957	6 301	35,1
Nord-Trøndelag ...	5 762	204	508	95	1 214	1 754	9 537	45,2
Nordland	3 790	1 019	406	95	913	662	6 885	19,0
Troms	2 661	840	294	56	377	314	4 542	17,8
Finnmark	2 063	5 094	8	5	714	565	8 449	18,2
	Relative tall							Prosent av landareal under skogsgrensen
Riket	58,6	10,5	6,8	1,6	12,3	10,2	100,0	65,0
Østfold	61,8	—	20,5	1,2	10,9	5,6	100,0	82,4
Akershus og Oslo ..	72,7	—	15,5	2,0	4,3	5,5	100,0	81,5
Hedmark	71,2	5,1	4,1	0,9	4,7	14,0	100,0	89,0
Oppland	65,1	9,9	8,0	1,8	5,9	9,3	100,0	71,9
Buskerud	70,1	4,9	5,9	0,9	10,8	7,4	100,0	83,1
Vestfold	66,8	—	21,5	1,1	8,6	2,0	100,0	79,9
Telemark	63,6	3,4	3,6	0,7	21,6	7,1	100,0	71,0
Aust-Agder	61,6	2,2	2,5	0,4	21,3	12,0	100,0	83,9
Vest-Agder	54,7	2,1	5,1	2,8	26,1	9,2	100,0	71,9
Rogaland	32,0	1,4	9,6	10,2	41,9	4,9	100,0	29,2
Hordaland og Bergen	45,5	4,5	12,2	7,0	25,2	5,6	100,0	38,9
Sogn og Fjordane ..	54,5	6,6	11,9	4,1	18,0	4,9	100,0	33,1
Møre og Romsdal ..	51,5	6,5	11,8	3,3	15,1	11,8	100,0	37,9
Sør-Trøndelag	52,9	9,7	7,2	1,3	13,7	15,2	100,0	63,1
Nord-Trøndelag ...	60,4	2,2	5,3	1,0	12,7	18,4	100,0	82,1
Nordland	55,0	14,8	5,9	1,4	13,3	9,6	100,0	61,7
Troms	58,6	18,5	6,5	1,2	8,3	6,9	100,0	47,2
Finnmark	24,4	60,3	0,1	0,1	8,4	6,7	100,0	59,6

Tabell 19. Det skogproduktive areal. Km².

	Under barskogsgrensen			Lauvskog over barskog- grensen	I alt skog- produktivt areal
	Barskog	Lauvskog	I alt		
	Absolutte tall				
Riket	48 417	11 128	59 545	10 713	70 258
Østfold	1 962	19	1 981	—	1 981
Akershus og Oslo	2 950	28	2 978	—	2 978
Hedmark	11 447	293	11 740	839	12 579
Oppland	5 141	331	5 472	830	6 302
Buskerud	4 520	110	4 630	327	4 957
Vestfold	1 153	54	1 207	—	1 207
Telemark	3 898	192	4 090	219	4 309
Aust-Agder	2 582	342	2 924	104	3 028
Vest-Agder	1 095	589	1 684	63	1 747
Rogaland	332	256	588	26	614
Hordaland og Bergen	819	612	1 431	140	1 571
Sogn og Fjordane	688	862	1 550	187	1 737
Møre og Romsdal	861	801	1 662	208	1 870
Sør-Trøndelag	2 793	539	3 332	613	3 945
Nord-Trøndelag	5 280	482	5 762	204	5 966
Nordland	1 637	2 153	3 790	1 019	4 809
Troms	412	2 249	2 661	840	3 501
Finnmark	847	1 216	2 063	5 094	7 157
Relative tall					
Riket	68,9	15,8	84,7	15,3	100,0
Østfold	99,0	1,0	100,0	—	100,0
Akershus og Oslo	99,1	0,9	100,0	—	100,0
Hedmark	91,0	2,3	93,3	6,7	100,0
Oppland	81,6	5,2	86,8	13,2	100,0
Buskerud	91,2	2,2	93,4	6,6	100,0
Vestfold	95,5	4,5	100,0	—	100,0
Telemark	90,5	4,4	94,9	5,1	100,0
Aust-Agder	85,3	11,3	96,6	3,4	100,0
Vest-Agder	62,7	33,7	96,4	3,6	100,0
Rogaland	54,1	41,7	95,8	4,2	100,0
Hordaland og Bergen	52,1	39,0	91,1	8,9	100,0
Sogn og Fjordane	39,6	49,6	89,2	10,8	100,0
Møre og Romsdal	46,1	42,8	88,9	11,1	100,0
Sør-Trøndelag	70,8	13,7	84,5	15,5	100,0
Nord-Trøndelag	88,5	8,1	96,6	3,4	100,0
Nordland	34,0	44,8	78,8	21,2	100,0
Troms	11,8	64,2	76,0	24,0	100,0
Finnmark	11,8	17,0	28,8	71,2	100,0

48417 km² eller 68,9 prosent barskog, 11 128 km² eller 15,8 prosent lauvskog under barskogsgrensen, tilsammen 59 545 km² eller 84,7 prosent under barskogsgrensen og 10 713 km² eller 15,3 prosent lauvskog over barskogsgrensen.

Fordelingen av det skogproduktive areal på fylkene er satt opp i tabellene 19 og 20 både som absolutte og relative tall. Oversikten viser at det er stor ulikhet mellom landsdelene i sammensetningen av det skogproduktive areal. På Østlandet til og med Aust-Agder og i Nord-Trøndelag er det fra vel 80 til 99 prosent barskog, som regel mindre enn 5 prosent lauvskog, både under barskogsgrensen og over bar-

Tabell 20. Det skogproduktive areal relativt fordelt fylkesvis

	Under barskogsgrensen			Lauvskog over barskog- grensen	I alt skogpro- duktivt areal
	Barskog	Lauvskog	I alt		
Riket	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Østfold	4,0	0,2	3,3	—	2,8
Akershus og Oslo	6,1	0,3	5,0	—	4,2
Hedmark	23,7	2,6	19,7	7,8	17,9
Oppland	10,6	3,0	9,2	7,8	9,0
Buskerud	9,3	1,0	7,8	3,1	7,0
Vestfold	2,4	0,5	2,0	—	1,7
Telemark	8,0	1,7	6,9	2,1	6,1
Aust-Agder	5,3	3,1	4,9	1,0	4,3
Vest-Agder	2,3	5,3	2,8	0,6	2,5
Rogaland	0,7	2,3	1,0	0,2	0,9
Hordaland og Bergen	1,7	5,5	2,4	1,3	2,2
Sogn og Fjordane	1,4	7,8	2,6	1,7	2,5
Møre og Romsdal	1,8	7,2	2,8	1,9	2,7
Sør-Trøndelag	5,8	4,8	5,6	5,7	5,6
Nord-Trøndelag	10,9	4,3	9,7	1,9	8,5
Nordland	3,4	19,3	6,3	9,5	6,9
Troms	0,9	20,2	4,5	7,8	5,0
Finnmark	1,7	10,9	3,5	47,6	10,2

skogsgrensen. Bare Hedmark, Oppland og Buskerud har fra 6,6 til 13,2 prosent lauvskog over barskogsgrensen. Vestlandsfylkene Rogaland til Møre og Romsdal har fra 40 til 54 prosent barskog, 40 til 50 prosent lauvskog under barskogsgrensen og fra 4 til 11 prosent lauvskog over barskogsgrensen. I Nord-Norge utgjør lauvskogen den overveiende del av det skogproduktive areal. I Nordland dekker den 66 prosent og i Troms og Finnmark 88 prosent. I Nordland og Troms er det overveiende lauvskog under barskogsgrensen, mens det i Finnmark er lauvskog over barskogsgrensen som er dominerende, i det den i dette fylke dekker 71 prosent av det skogproduktive areal.

Tabell 20 viser hvor stor del av det skogproduktive areal som faller på de enkelte fylker. Av barskogarealet har Hedmark litt mindre enn fjerdeparten, Oppland, Buskerud, Telemark og Nord-Trøndelag har fra 8 til 11 prosent hver og de andre fylker på Østlandet, Sørlandet, Sør-Trøndelag og Nordland har hver fra vel 2 til ca. 6 prosent, mens fylkene på Vestlandet og Troms og Finnmark alle har mindre enn 2 prosent av barskogarealet. Av lauvskog under barskogsgrensen har Nord-Norge tilsammen noe over halvparten. Fylkene fra Vest-Agder til og med Nord-Trøndelag har fra 4,3 til 7,8 prosent av lauvskog under barskogsgrensen, unntatt Rogaland med 2,3 prosent. De andre fylker har fra 0,2 til 3,1 prosent.

Sammenliknet med arealoppgavene i Skogbrukstelingen 1927 viser det skogproduktive areal en nedgang fra 74995 km² til 70258 km², eller med 4737 km² svarende til 6,3 prosent. For barskogarealene er det nedgang fra 52506 km² til 48417 km², eller med 4089 km² svarende til 7,8 prosent og for lauvskogarealene (både over og under barskogsgrensen) er det nedgang fra 22489 km² til 21841 km², eller med 648 km² svarende til 2,9 prosent.

En sammenlikning av arealoppgavene for de enkelte fylker viser nedgang for alle fylker unntatt Møre og Romsdal og Finnmark. For Møre og Romsdal viser tallene oppgang i arealene både for bar- og lauvskog med i alt 14,5 prosent. I Finnmark er det nedgang i barskogarealene med ca. 3,5 prosent, mens det for

lauvskogarealene er oppgang med 2880 km² fra 3430 km² til 6310 km², svarende til ca. 84 prosent. Ved tellingen i 1957 var ca. 80 prosent av lauvskogarealene oppgitt som lauvskog over barskogsgrensen, men forskjellen i arealoppgavene ved de to tellinger er så stor at det må være særlige forhold som ligger til grunn for vurderingen ved de to tidspunkter, og følgende kan påpekes:

Arealoppgavene er i stor utstrekning basert på skjønn støttet til topografiske karter. De anses ganske sikre for barskogen, mens det for lauvskogen blir et stort spillerom. Nedgangen i barskogarealene i Finnmark skyldes i første rekke utmålinger til bureising, men vil i noen grad også komme av strengere vurdering av hva som skal regnes som produktiv mark. For økingen av lauvskogarealene betyr det mye at det i tiden mellom de to tellinger (37 år) har skjedd en merkbar bedring i klimaforholdene. Dette har gitt seg utslag i at store vidder krattskog som ved den første telling ble utelatt som verdiløse er regnet med som lauvskog over barskogsgrensen ved tellingen i 1957. Ved den første telling var det sagt fra at krattskog ikke skulle tas med som produktivt areal.

I de fylker som har nedgang i det samlede skogproduktive areal er det ikke alltid nedgang både for barskogen og lauvskogen. Rogaland, Nordland og Troms har således større barskogareal nå enn før, og Vest-Agder og Hordaland har større lauvskogarealer.

I årene fra 1938 til 1957 ble det av Landsskogtakseringen utført takseringer i fylkene Østfold til Vest-Agder og Sør- og Nord-Trøndelag over de produktive skogarealer under barskogsgrensen. En sammenlikning av oppgavene ved disse takseringer og Skogbrukstellingene 1957 viser at tellingen har mindre arealer i alle fylker sønnafjells, mens den har større arealer i begge fylker i Trøndelag. Forskjellen mellom oppgavene veksler sterkt fra fylke til fylke. Den er minst for Hedmark fylke hvor arealet etter takseringsoppgaven er 1,8 prosent større enn etter tellingen, og den er størst for Telemark fylke med 23,2 prosent mer enn ved tellingen. I Østfold viser takseringen 15,5 prosent større areal enn tellingen. I de andre fylker sønnafjells har takseringen mellom 5 og 11 prosent større skogarealer enn tellingen. I Sør- og Nord-Trøndelag viser takseringsoppgavene ca. 15 prosent mindre arealer enn tellingen.

I instruksene om utfylling av skjemaet til Skogbrukstellingene 1957, var det sagt fra at man ved vurderingen av hva som skulle oppgis som skogproduktiv mark så godt som mulig skulle følge de bestemmelser for produktiv barskogmark som Landsskogtakseringen hadde fastsatt, nemlig så stor produktiv evne at den minst kan gi bonitet 5. Når det likevel blir så store differanser mellom to ulike undersøkelser som Landsskogtakseringen og Skogbrukstellingene 1957, skyldes dette ikke bare ulike undersøkelsesmåter, men i vesentlig grad vanskene ved å fastsette grensen for det skogproduktive areal. Vanskene blir særlig store der hvor det er grunnlendt mark med spredtstående trær på åsrygger, høytliggende arealer opp mot skoggrensen og hvor driftsforholdene er vanskelige.

Fordeling av skogarealet etter eiergrupper og størrelsesklasser.

Fordelingen av skogarealet etter eiergrupper er gjennomført etter de samme prinsipper for gruppering som ved den første skogbrukstelling, men med de forandringer at det er kommet til en ny eiergruppe — husbruksskoger (opprettet ved lov av 9/6 1939) — og at det er foretatt en oppdeling i to nye grupper for hver av de tidligere eiergrupper selskaper o.l. og innenbygds- og utenbygdsboende enkeltpersoner. Gruppen selskaper o.l. er således delt i aksjeselskaper og interessentskaper, og innenbygds- og utenbygdsboende er hver delt i gruppene «Med jordbruk» og «Andre».

Tabell 21. Skogproduktivt areal fordelt

Nr.	Fylker	Stats- skoger	Oppl.v. Fonds- skoger	Stats- almen- ninger	Bygde- almen- ninger	Kom- mune- skoger	Institu- sjoner og stiftelser m.v.
Produktivt							
	Riket } Areal	4 751 078	659 755	1 861 510	1 772 104	1 847 953	288 989
	} Prosent	8,0	1,1	3,1	3,0	3,1	0,5
01	Østfold	3 166	16 149	—	—	74 918	10 448
02	Akershus og Oslo	15 148	35 698	—	159 272	234 244	9 400
04	Hedmark	345 762	170 586	857 908	728 431	776 006	68 194
05	Oppland	85 899	65 315	312 335	687 385	96 805	10 127
06	Buskerud	140 876	47 799	—	—	109 612	3 139
07	Vestfold	3 558	10 143	—	—	22 764	3 120
08	Telemark	131 183	41 455	—	—	51 879	10 468
09	Aust-Agder	69 993	19 800	—	—	34 900	4 540
10	Vest-Agder	9 001	22 224	—	—	27 989	1 900
11	Rogaland	20 266	7 537	—	—	15 912	8 088
12	Hordaland og Bergen	21 817	20 221	—	80	22 917	18 167
14	Sogn og Fjordane	21 204	14 648	33 550	5 850	4 264	2 247
15	Møre og Romsdal	41 334	26 316	—	—	10 949	3 496
16	Sør-Trøndelag	268 387	51 706	207 351	35 982	42 239	93 853
17	Nord-Trøndelag	536 131	30 345	450 366	155 104	275 317	8 282
18	Nordland	552 461	34 916	—	—	33 901	19 925
19	Troms	443 593	44 817	—	—	11 277	13 205
20	Finnmark	2 041 299	80	—	—	2 060	390
Lauvskog over							
	Riket } Areal	5 919 384	37 307	475 355	55 996	62 812	60 797
	} Prosent	55,3	0,3	4,4	0,5	0,6	0,6
01	Østfold	—	—	—	—	—	—
02	Akershus og Oslo	—	—	—	—	—	—
04	Hedmark	1 000	3 250	53 880	13 896	39 975	210
05	Oppland	21 300	3 370	274 950	27 000	4 485	2 070
06	Buskerud	2 972	2 030	—	—	305	—
07	Vestfold	—	—	—	—	—	—
08	Telemark	1 000	100	—	—	3 010	1 400
09	Aust-Agder	—	—	—	—	—	—
10	Vest-Agder	—	50	—	—	250	—
11	Rogaland	100	30	—	—	—	350
12	Hordaland og Bergen	—	300	—	—	320	225
14	Sogn og Fjordane	100	175	2 400	—	123	100
15	Møre og Romsdal	—	1 090	—	—	512	400
16	Sør-Trøndelag	19 467	2 657	143 755	—	900	50 440
17	Nord-Trøndelag	27 700	1 600	370	15 100	3 890	—
18	Nordland	515 036	11 925	—	—	5 410	360
19	Troms	236 479	10 730	—	—	3 632	5 242
20	Finnmark	5 094 230	—	—	—	—	—

etter eiergrupper fylkesvis. Dekar.

Sam-eier	Hus-bruks-skoger	Aksje-sel-skaper	Interes-sent-skaper	Enkeltpersoner				I alt	Nr.
				Innenbygdsboende		Utenbygdsboende			
				Med jordbruk	Andre	Med jordbruk	Andre		
skogareal under barskoggrensen									
202 683 0,3	93 955 0,2	3 228 174 5,4	1 288 587 2,2	35 468 362 59,5	2 623 023 4,4	3 151 960 5,3	2 306 586 3,9	59 544 719 100,0	
1 050	—	128 935	23 235	1 409 273	66 369	187 465	59 903	1 980 911	01
1 180	—	210 336	94 059	1 510 056	147 538	377 061	183 599	2 977 591	02
74 716	72 092	1 095 675	517 464	4 898 098	944 018	339 641	850 947	11 739 538	04
28 468	18 983	82 075	208 396	3 285 826	208 017	149 892	232 252	5 471 775	05
12 100	700	226 243	214 588	2 832 638	285 750	383 738	372 577	4 629 760	06
213	—	60 201	23 107	740 373	29 206	293 353	20 607	1 206 645	07
6 306	2 180	68 874	63 404	2 441 015	421 585	601 227	250 508	4 090 084	08
7 000	—	65 555	33 410	2 259 748	104 264	191 765	133 125	2 924 100	09
5 230	—	3 574	2 021	1 439 261	38 042	118 208	17 145	1 684 595	10
2 194	—	7 843	1 101	498 154	8 251	14 464	4 416	588 226	11
5 799	—	11 064	1 090	1 280 743	21 041	23 733	4 477	1 431 149	12
5 220	—	2 154	1 073	1 418 394	23 046	17 092	832	1 549 574	14
12 421	—	2 271	3 124	1 505 823	20 019	23 863	12 333	1 661 949	15
9 946	—	50 494	20 518	2 405 406	74 180	37 803	34 876	3 332 741	16
9 606	—	917 310	56 791	2 848 247	115 247	253 104	105 902	5 761 752	17
17 234	—	294 115	21 534	2 608 503	69 214	121 964	16 567	3 790 334	18
4 000	—	1 355	3 387	2 072 192	43 753	17 077	6 214	2 660 870	19
—	—	100	285	14 612	3 483	510	306	2 063 125	20
barskoggrensen									
118 025 1,1	2 000 —	162 663 1,5	73 078 0,7	3 446 593 32,2	103 835 1,0	125 026 1,2	69 965 0,6	10 712 836 100,0	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	01
—	—	—	—	—	—	—	—	—	02
46 300	2 000	30 869	62 350	507 522	24 393	32 688	20 959	839 292	04
33 200	—	300	880	444 774	4 827	9 317	3 565	830 038	05
4 000	—	—	1 800	274 424	9 000	21 970	10 926	327 427	06
—	—	—	—	—	—	—	—	—	07
735	—	3 600	200	169 933	14 485	16 203	8 580	219 246	08
—	—	6 865	500	85 924	8 400	2 530	200	104 419	09
—	—	—	100	57 171	1 414	3 579	50	62 614	10
—	—	60	—	25 213	80	160	—	25 993	11
940	—	1 710	436	132 481	1 890	1 360	240	139 902	12
3 550	—	860	118	177 484	1 167	1 194	60	187 331	14
7 275	—	200	255	193 320	1 375	2 588	807	207 822	15
3 400	—	—	400	355 289	9 235	22 231	4 760	612 534	16
—	—	40 000	565	91 623	8 090	—	14 850	203 788	17
5 680	—	74 544	3 273	383 769	7 085	8 373	3 293	1 018 748	18
12 945	—	3 655	2 201	547 566	12 394	2 833	1 675	839 352	19
—	—	—	—	100	—	—	—	5 094 330	20

Tabell 22. Eiendommer og skogproduktivt areal etter skogbrukstelingene 1927 og 1957.

Eiergrupper	Skogbrukstelingen 1927			Skogbrukstelingen 1957				
	Eien- dom- mer	Skogproduk- tivt areal i km ²		Eien- dom- mer	Skogproduktivt areal i km ²			
		I alt	Pro- sent		Under bar- skog- gren- sen	Lauv- skog over bar- skog- gren- sen	I alt	Pro- sent
Statsskoger.....	280	7 638	10,2	300	4 751	5 919	10 670	15,2
Opplysningsvesenets Fonds skoger	385	713	0,9	406	660	37	697	1,0
Statsalmenninger	43	2 266	3,0	56	1 861	475	2 336	3,3
Bygdealmenninger	63	1 776	2,4	55	1 772	56	1 828	2,6
Kommuneskoger	638	2 231	3,0	645	1 848	63	1 911	2,7
Institusjoner og stiftelser m.v.	98	150	0,2	293	289	61	350	0,5
Sameier	476	692	0,9	387	203	118	321	0,5
Husbruksskoger.....	—	—	—	13	94	2	96	0,1
Aksjeselskaper	1 025	6 320	8,4	347	3 228	163	3 391	4,8
Interessentskaper				942	1 289	73	1 362	1,9
<i>Enkeltpersoner:</i>								
Innen- } med jordbruk } ...	114 442	47 074	62,8	110 149	35 468	3 447	38 915	55,4
bygds- } andre }				5 087	2 623	104	2 727	3,9
boende } med jordbruk } ...	3 294	6 135	8,2	2 984	3 152	125	3 277	4,7
bygds- } andre }				2 573	2 307	70	2 377	3,4
boende }								
I alt	120 744	74 995	100,0	124 237	59 545	10 713	70 258	100,0

Tabell 23. Produktivt skogareal under barskogsgrensen

Nr.	Størrelses-				
	Inntil 25	25,1– 100	100,1– 250	250,1– 500	
Riket } Areal	137 686	2 800 717	5 092 715	6 876 023	
} Prosent	0,2	4,7	8,6	11,5	
01 Østfold	4 044	129 196	234 108	316 876	
02 Akershus og Oslo	2 677	125 043	239 268	328 162	
04 Hedmark	5 844	212 719	412 773	635 827	
05 Oppland	9 290	255 115	439 711	535 917	
06 Buskerud	3 232	144 061	304 110	469 510	
07 Vestfold	3 123	129 095	207 763	185 286	
08 Telemark	4 287	123 821	257 012	427 291	
09 Aust-Agder.....	2 467	76 760	170 314	322 787	
10 Vest-Agder	7 510	124 792	263 950	475 425	
11 Rogaland	9 980	94 233	102 697	135 034	
12 Hordaland og Bergen	22 809	226 973	366 143	372 611	
14 Sogn og Fjordane	11 357	172 744	297 743	347 214	
15 Møre og Romsdal	12 501	195 969	326 661	361 180	
16 Sør-Trøndelag	5 727	147 846	324 977	490 451	
17 Nord-Trøndelag	5 547	117 588	259 888	419 619	
18 Nordland	11 961	269 329	474 056	598 601	
19 Troms	13 705	244 723	408 028	450 619	
20 Finnmark	1 625	10 710	3 513	3 613	

I Skogbrukstelingen 1957, hefte 1, tabell 6, er det tatt inn herredstall over det produktive skogareal under barskogsgrensen, etter størrelsesklasser. Oppgavene viser både skogareal i alt og hvor meget som er barskog.

Som tidligere omtalt ble det skogproduktive areal oppgitt samlet ved Skogbrukstelingen 1927, mens det ved tellingen i 1957 ble skilt mellom produktivt skogareal under barskoggrensen og lauvskog over barskoggrensen. Fordeling etter eiergrupper er utført særskilt for hver av disse deler av skogarealet. Herredsvise oppgaver over det produktive skogareal under barskoggrensen fordelt på eiergrupper, er trykt i Skogbrukstelingen 1957, første hefte, tabell 5, med oppgave over skogareal i alt og hvor meget av dette som er barskog. Fordeling av lauvskog over barskoggrensen etter eiergrupper er trykt bare som fylkestall i tabell 21, mens de herredsvise tall fordelt på eiergrupper bare foreligger i manuskript i Byrået. Herredstallene for lauvskog over barskoggrensen i alt foreligger i Skogbrukstelingen 1957, første hefte, tabell 4.

Et sammendrag for hele landet med fordeling av det samlede skogproduktive areal på eiergrupper og sammenlikning med tallene fra den første telling er tatt inn i tabell 22.

Oversikten over fordeling av skogarealene etter eiergrupper viser relativt små endringer fra den første til den annen skogbrukstelling. De offentlige skoger — statsskoger, Opplysningsvesenets Fonds skoger og statsalmenninger — har økt sin andel av det samlede skogproduktive areal fra 14,1 til 19,5 prosent, mens det er nedgang for alle andre eiergrupper bortsett fra bygdealmenninger. Den vesentligste grunn til dette ligger i at det skogproduktive areal i Finnmark har gått sterkt opp. Ved siden av dette har staten i tiden mellom de to tellinger overtatt et par større selskapsskoger i Trysil og Røros landsogn, og i Romedal er en større selskapsskog overtatt av bygdealmenningen.

Oppgavene viser ellers at enkeltpersoner, både innenbygds- og utenbygdsboende, nå som før eier den største del av det skogproduktive areal. De fire grupper enkeltpersoner har i alt 43559931 dekar eller 73,1 prosent av produktiv skog

fylkesvis fordelt i størrelsesklasser etter skogarealet. Dekar.

grupper i dekar							I alt	Nr.
500,1– 1 000	1 000,1– 2 000	2 000,1– 5 000	5 000,1– 10 000	10 000,1– 20 000	20 000,1– 50 000	Over 50 000		
7 964 595 13,4	7 376 453 12,4	7 377 462 12,4	4 304 599 7,2	3 270 971 5,5	5 115 150 8,6	9 228 348 15,5	59 544 719 100,0	
349 333	290 464	248 472	153 285	180 478	74 655	—	1 980 911	01
335 379	281 479	289 586	288 923	179 972	487 362	419 740	2 977 591	02
786 346	947 926	1 489 310	1 316 530	1 364 786	1 708 596	2 858 881	11 739 538	04
687 377	754 753	880 098	484 868	312 779	578 031	533 836	5 471 775	05
667 925	765 216	858 805	557 675	362 933	291 017	205 276	4 629 760	06
170 180	104 733	69 966	22 467	30 781	93 810	189 441	1 206 645	07
671 216	702 313	684 369	321 326	172 308	279 917	446 224	4 090 084	08
563 118	697 530	724 446	230 524	76 149	—	60 005	2 924 100	09
508 895	216 383	67 400	20 240	—	—	—	1 684 595	10
132 432	74 418	26 157	13 275	—	—	—	588 226	11
253 239	118 693	39 199	16 482	15 000	—	—	1 431 149	12
320 777	190 877	70 416	65 570	49 720	23 156	—	1 549 574	14
376 910	248 462	117 980	22 286	—	—	—	1 661 949	15
591 783	525 478	411 166	194 540	107 229	360 858	172 686	3 332 741	16
542 143	613 350	877 291	367 653	259 209	838 961	1 460 503	5 761 752	17
592 729	533 789	335 831	117 080	86 517	169 864	600 577	3 790 334	18
414 243	308 589	184 435	111 875	73 110	208 923	242 620	2 660 870	19
570	2 000	2 535	—	—	—	2 038 559	2 063 125	20

Tabell 24. Det produktive skogareal under barskogsgrensen i de enkelte størrelsesklasser fordelt på bar- og lauvskog.

Produktivt skogareal i dekar		Barskog		Lauvskog		I alt	
		Km ²	Pct.	Km ²	Pct.	Km ²	Pct.
Inntil 25	Areal Prosent . .	77 55,8	0,1	61 44,2	0,5	138 100,0	0,2
25,1– 100	Areal Prosent . .	1 788 63,8	3,7	1 012 36,2	9,1	2 800 100,0	4,7
100,1– 250	Areal Prosent . .	3 413 67,0	7,0	1 680 33,0	15,1	5 093 100,0	8,6
250,1– 500	Areal Prosent . .	4 968 72,3	10,3	1 908 27,7	17,2	6 876 100,0	11,5
500,1– 1000	Areal Prosent . .	6 152 77,3	12,7	1 812 22,7	16,3	7 964 100,0	13,4
1000,1– 2000	Areal Prosent . .	6 004 81,4	12,4	1 373 18,6	12,3	7 377 100,0	12,4
2000,1– 5000	Areal Prosent . .	6 487 87,9	13,4	891 12,1	8,0	7 378 100,0	12,4
5000,1–10000	Areal Prosent . .	3 946 91,7	8,2	359 8,3	3,2	4 305 100,0	7,2
10000,1–20000	Areal Prosent . .	3 059 93,5	6,3	212 6,5	1,9	3 271 100,0	5,5
20000,1–50000	Areal Prosent . .	4 826 94,4	10,0	289 5,6	2,6	5 115 100,0	8,6
Over 50000	Areal Prosent . .	7 697 83,4	15,9	1 531 16,6	13,8	9 228 100,0	15,5
I alt	Areal Prosent . .	48 417 81,3	100,0	11 128 18,7	100,0	59 545 100,0	100,0

under barskogsgrensen og 3745419 dekar eller 35,0 prosent av lauvskog over barskogsgrensen, tilsammen 47295350 dekar eller 67,4 prosent av det samlede skogproduktive areal. Av dette faller i alt 38914955 dekar eller 55,4 prosent på innenbygdsboende enkeltpersoner med jordbruk og 3276986 dekar eller 4,7 prosent på utenbygdsboende enkeltpersoner med jordbruk.

Ved fordeling av det produktive skogareal under barskogsgrensen i klasser etter størrelsen av skogarealet, er det brukt de samme klassegrenser som ved den første skogbrukstelling. Det er imidlertid en forskjell i opplegget av de to tellinger som en må være oppmerksom på ved direkte sammenlikning av resultatene. Nærmere omtale av dette er tatt inn på side 25. Tellingsresultatene viser at det er blitt flere eiendommer, og at stigningen i sin helhet gjelder eiendommer med inntil 500 dekar produktiv skog, mens det er blitt færre av de større eiendommer.

Fylkesvis fordeling av det produktive skogareal under barskogsgrensen i størrelsesklasser er satt opp i tabell 23. Oversikten viser at nær halvparten (49,7 pct.) av skogarealet under barskogsgrensen faller på de fire størrelsesklasser fra

250 til 5000 dekar med nesten like stor del på hver klasse. Skogeiendommer med inntil 250 dekar skog omfatter vel en åttendedel (13,5 pct.) og skogeiendommer med 5000 til 20000 dekar omfatter også ca. en åttendedel (12,7 pct.) av skogarealet, mens eiendommer med mer enn 20000 dekar produktiv skog under barskogsgrensen har knapt fjerdeparten (24,1 pct.) av arealet.

Tabell 24 viser fordelingen av det produktive skogareal under barskogsgrensen mellom barskog- og lauvskogarealene innen hver enkelt størrelsesklasse for hele riket under ett. I gjennomsnitt for hele landet er det 81,3 prosent barskog og 18,7 prosent lauvskog. Dette svarer omtrent til gjennomsnittet for størrelsesklassen 1000,1—2000 dekar som har 81,4 prosent barskog og 18,6 prosent lauvskog. Oversikten viser at de små eiendommer har relativt mer lauvskog og mindre barskog enn de større eiendommer, og forholdet mellom bar- og lauvskog endres ganske regelmessig over mot mer barskog med stigende eiendomsstørrelse. Eiendommer i minste klasse har således 55,8 prosent barskog og 44,2 prosent lauvskog, mens eiendommer i størrelsesklassen 20000—50000 dekar har 94,4 prosent barskog og 5,6 prosent lauvskog. For eiendommer med over 50000 dekar synker barskogprosenten igjen til 83,4.

Den viktigste årsak til denne forskjell i skogarealets fordeling mellom barskog og lauvskog i de ulike størrelsesklasser ligger i at de distrikter som har relativt mest lauvskog — fra Vest-Agder og nordover langs kysten — omtrent bare har små eiendommer og således veier mest ved arealfordelingen innen disse størrelsesklasser.

Av eiendommer med over 50000 dekar skog ligger svært mange — eksempelvis statsskoger — nettopp i områder med mye lauvskog, slik at prosenten for lauvskog blir større enn for eiendommer fra 2000 til 50000 dekar.

På grunnlag av oppgavene over eiendomstallet i tabell 17 og det produktive skogareal under barskogsgrensen i tabell 21, er det gjennomsnittlige skogareal under barskogsgrensen regnet ut pr. eiendom fylkesvis for de ulike eiergrupper. Resultatene er gjengitt i tabell 25.

Oversikten viser at gjennomsnittsstørrelsen av skogeiendommene for hele landet og for alle eiergrupper under ett var 489 dekar.

Det er store vekslinger for de ulike eiergrupper og for samme eiergruppe fra fylke til fylke. Statsalmenninger, bygdealmenninger og statsskoger har de høyeste gjennomsnittsstørrelser med henholdsvis 34472 dekar, 32220 dekar og 16729 dekar. Etter disse kommer aksjeselskaper med 9303 dekar og husbruksskoger med 7227 dekar. Lavest av alle eiergrupper ligger innenbygdsboende enkeltpersoner. Av disse har enkeltpersoner med jordbruk (vanlige gårdsskoger) et gjennomsnitt av 328 dekar og andre innenbygdsboende enkeltpersoner et gjennomsnitt av 522 dekar, mens utenbygdsboende enkeltpersoner med jordbruk ligger på et gjennomsnitt av 1070 dekar, og andre utenbygdsboende har et gjennomsnitt av 908 dekar.

En sammenlikning av de utregnede gjennomsnitt for produktivt skogareal pr. eiendom etter de to skogbrukstallinger blir usikker fordi utgangspunktet for beregningene ikke er helt det samme. Som før omtalt var lauvskog over barskogsgrensen med i arealene ved tellingen i 1927, men er holdt utenfor i 1957, og alle eiendommer med mindre enn 25 dekar produktivt skogareal var med i 1927, mens det er få av disse med i 1957. De to forhold trekker i hver sin retning. Den førstnevnte faktor øker gjennomsnittet, mens den sistnevnte senker det. Sammenlikningen av gjennomsnittstallene er likevel av så stor interesse at oppgavene er satt opp i tabell 26.

I tabell 27 er det satt opp tall fra de to tellinger i 1927 og 1957 over eiendommer og det produktive skogareal for de enkelte størrelsesklasser. I 1927 ble det ikke utført direkte oppsummering av skogarealene etter størrelsesklasser, men

Tabell 25. Produktivt skogareal under barskogsgrensen i gjennom-

Nr.	Fylker	Stats- skoger	Oppl.v. Fonds skoger	Stats- almen- ninger	Bygde- almen- ninger	Kom- mune- skoger	Institu- sjoner og stiftelser m.v.
	Riket	16 729	2 406	34 472	32 220	2 891	986
01	Østfold	351	672	—	—	1 560	696
02	Akershus og Oslo	1 683	1 699	—	17 696	4 780	303
04	Hedmark	19 209	5 882	142 984	66 221	15 836	2 964
05	Oppland	4 521	1 979	20 822	40 434	1 536	675
06	Buskerud	8 804	2 172	—	—	2 740	261
07	Vestfold	296	533	—	—	1 138	283
08	Telemark	18 740	1 337	—	—	1 673	550
09	Aust-Agder	8 749	1 414	—	—	1 661	756
10	Vest-Agder	900	1 307	—	—	874	211
11	Rogaland	1 351	443	—	—	482	278
12	Hordaland og Bergen	1 818	748	—	80	520	726
14	Sogn og Fjordane	1 767	542	6 710	1 950	266	374
15	Møre og Romsdal	3 179	877	—	—	304	388
16	Sør-Trøndelag	10 735	2 248	12 959	17 991	1 111	3 609
17	Nord-Trøndelag	20 620	1 319	37 530	12 925	6 257	637
18	Nordland	14 931	1 026	—	—	753	948
19	Troms	15 296	4 074	—	—	402	660
20	Finmark	291 614	80	—	—	1 030	130

Tabell 26. Det gjennomsnittlige skogareal i dekar pr. eiendom for de ulike eiergrupper etter skogbrukstellingene i 1927 og 1957.

Eiergrupper	Skogbruks- tellingen 1927	Skogbruks- tellingen 1957
Statsskoger.....	27 280	16 729
Opplysningsvesenets Fonds skoger	1 851	2 406
Statsalmenninger	52 688	34 472
Bygdealmenninger	28 185	32 220
Kommuneskoger	3 497	2 891
Institusjoner og stiftelser m.v.	1 533	986
Sameier	1 454	677
Husbruksskoger.....	—	7 227
Aksjeselskaper	6 166	9 303
Interessentskaper		1 388
<i>Enkeltpersoner:</i>		
Innenbygdsboende { med jordbruk.....	411	328
{ andre		522
Utenbygdsboende { med jordbruk.....	1 862	1 070
{ andre		908
Gjennomsnitt for alle	621	489

snitt pr. eiendom fylkesvis for de ulike eiergrupper. Dekar.

Sam- eier	Hus- bruks- skoger	Aksje- sel- skaper	Interes- sent- skaper	Enkeltpersoner				Gj.- snitt for alle eien- dom- mer	Nr.
				Innenbygds- boende		Utenbygds- boende			
				Med jord- bruk	Andre	Med jord- bruk	Andre		
677	7 227	9 303	1 388	328	522	1 070	908	489	
525	—	3 683	749	309	351	1 102	391	379	01
590	—	6 186	2 001	352	482	2 244	882	576	02
6 226	10 298	20 673	2 192	588	1 016	1 797	1 474	1 122	04
1 094	4 745	7 461	1 603	348	512	925	1 191	520	05
2 420	700	7 298	1 366	490	506	1 585	1 125	643	06
106	—	4 300	1 283	190	270	2 573	274	282	07
315	2 180	3 279	893	486	742	2 094	866	643	08
2 333	—	3 856	902	592	391	859	783	639	09
1 046	—	446	183	274	191	250	222	277	10
199	—	653	100	152	144	198	138	165	11
214	—	526	90	149	155	128	104	158	12
145	—	718	214	210	307	205	92	221	14
217	—	567	148	200	172	218	385	210	15
292	—	6 311	641	360	358	328	264	454	16
2 401	—	23 520	1 290	489	531	2 843	1 018	894	17
391	—	10 504	489	259	210	655	295	348	18
444	—	193	188	237	160	233	126	288	19
—	—	100	95	64	44	102	51	6 196	20

Tabell 27. Skogeiendommene og det produktive skogareal fordelt i størrelsesklasser etter skogarealet ved skogbrukstellingene i 1927 og 1957.

Produktivt skogareal i dekar		Skogbrukstellingen 1927				Skogbrukstellingen 1957			
		Skogeien- dommer		Produktivt skogareal		Skogeien- dommer		Produktivt skogareal	
		I alt	Pro- sent	I alt km ²	Pro- sent	I alt	Pro- sent	I alt km ²	Pro- sent
Inntil 25.....		17 451	14,5	200	0,3	6 988	5,7	138	0,2
25,1– 100.....		31 252	25,9	1 800	2,4	46 669	38,4	2 800	4,7
100,1– 250.....		27 327	22,6	4 500	6,0	29 613	24,3	5 093	8,6
250,1– 500.....		18 499	15,3	6 200	8,3	18 783	15,5	6 876	11,5
500,1– 1000.....		13 679	11,3	9 300	12,4	10 997	9,1	7 964	13,4
1000,1– 2000.....		7 281	6,0	10 500	14,0	5 141	4,2	7 377	12,4
2000,1– 5000.....		3 756	3,1	10 500	14,0	2 414	2,0	7 378	12,4
5000,1–10000.....		843	0,7	5 500	7,3	614	0,5	4 305	7,2
10000,1–20000.....		329	0,3	4 500	6,0	238	0,2	3 271	5,5
20000,1–50000.....		327	0,3	22 000	29,3	167	0,1	5 115	8,6
Over 50000						71	0,0	9 228	15,5
I alt		120 744	100,0	75 000	100,0	121 695	100,0	59 545	100,0

etterpå utført en summarisk beregning av de klassevise arealoppgaver som derfor er avrundet. For 1957 mangler det oppsummering av lauvskog over barskoggrensen etter størrelsesklasser, og disse arealer kan derfor ikke trekkes inn i oppgavene.

En direkte sammenlikning av klassetallene fra de to tellinger både for eiendomstall og areal, blir derfor ikke helt korrekt. Når oppgavene likevel er gjengitt, er det fordi de relative tall viser klar tendens til oppstyking av skogarealene på flere mindre enheter og de utslag dette gir både for eiendomsstørrelser og arealer.

Jordbruksareal og skogareal ved de telte eiendommer.

Jordbruk og skogbruk har i vårt land alltid vært knyttet nøye sammen. Statistiske oppgaver over sammenhengen mellom disse to grener av landbruksnæringene ble første gang gitt ved de fullstendige jordbrukstellingene i 1907 og 1917. Begge tellinger ga oppgaver over hvor store skogarealene var i alt, hvor store skogarealer som hørte sammen med jordbruk, og hvordan dette var gruppet innen de enkelte størrelsesklasser av bruk etter dyrket jord. Det ble imidlertid ikke foretatt noen opptelling av hvor mange bruk som hadde både jordbruksareal og skogareal eller var skogløse.

Jordbrukstellingen 1907 oppgir at det i alt var 69064 km² «havn med skog og skogmark». Av dette var 47468 km² eller 68 prosent knyttet til bruk med dyrket jord. Ved Jordbrukstellingen 1917 var produktiv skogmark oppgitt til 71017 km², og av dette var 45653 km² eller 64 prosent knyttet til bruk med dyrket jord.

Ved jordbrukstellingene i 1939 og 1949 fikk man oppgaver over skogarealene ved de bruk som var med i tellingene, mens skogarealer som hørte til bruk (eller eiendommer) som var uten jordbruksareal, husdyrhold eller frukttrær o.l. ikke var telt. Disse to tellinger omfatter således bare gårdsskogarealene, men da tellingsoppgavene bygger på brukerforhold og ikke eierforhold, fikk man ikke med all skog som var knyttet til jordbruk. I de tilfelle hvor jordveien var bortleid eller bortforpaktet og eieren drev skogen for egen regning uten å ha jordbruk eller husdyrhold som skulle være med i tellingen, kom ikke skogen med i tellingsoppgaven. Hvor store skogarealer som på denne måte falt utenfor tellingen, foreligger det ingen holdepunkter til å kunne anslå.

Jordbrukstellingene i 1939 og 1949 har utenom oppgavene over gårdsskogarealene også oppgave over hvor mange bruk som har skog og hvordan brukene fordelte seg etter størrelsen av både jordbruksareal og skogareal. Videre er det gitt oppgaver over størrelsen av gårdsskogarealene innen de enkelte størrelsesklasser etter jordbruksareal. Skogarealene innen størrelsesklassene etter skogareal ble derimot ikke summert.

Jordbrukstellingen 1939 omfattet i alt 331702 bruksenheter, og av disse hadde 214378 mer enn 5 dekar jordbruksareal. Av bruk med skog var det i alt 143042 med et samlet areal gårdsskog på 40041 km². Av bruk med skog var det 103059 som hadde mer enn 25 dekar skog og 135208 hadde mer enn 5 dekar jordbruksareal.

Jordbrukstellingen 1949 omfattet i alt 349528 bruksenheter, og av disse hadde 213441 mer enn 5 dekar jordbruksareal. Av bruk med skog var det i alt 131886 med et samlet areal gårdsskog på 36043 km². Av bruk med skog var det 98511 som hadde mer enn 25 dekar skog og 126895 hadde mer enn 5 dekar jordbruksareal.

Forholdet mellom jordbruksareal og skogareal var ikke berørt ved Skogbrukstellingen 1927. Først ved Skogbrukstellingen 1957 er dette forhold belyst helt ut.

Bearbeidingen av oppgavene er utført slik at resultatene viser hvor mange eiendommer som har både jordbruksareal og skogareal og hvor store disse arealer var i de enkelte størrelsesklasser både etter jordbruksareal og skogareal. Spesifiserte fylkestall er tatt inn i første hefte av Skogbrukstelling 1957 i tabell 2 over eiendomstallet og i tabell 7 med samme spesifisering for jordbruksareal og skogareal.

Tellingsresultatene viser at av de 124 237 eiendommer som tellingen omfattet, var det 112 033 eller 90 prosent med både jordbruksareal og skogareal. Disse 112 033 eiendommer hadde i alt 44 565 km² eller 75 prosent av det produktive skogareal under barskoggrensen og 6 788 km² eller vel 65 prosent av det samlede jordbruksareal (Representativ jordbrukstelling 1958).

Tabell 28 gir oppgaver over eiendommer med både jordbruksareal og skogareal spesifisert etter størrelsesklasser over eiendomstallet, jordbruksareal og skogareal i absolutte og relative tall og gjennomsnittsarealer pr. eiendom.

Oversikten i tabell 28 viser at for eiendommer med både jordbruksareal og skogareal er den gjennomsnittlige størrelse 61 dekar jordbruksareal og 398 dekar skogareal. Det framgår videre at den gjennomsnittlige arealstørrelse pr. eiendom øker jamt både for jordbruksareal og skogareal fra de minste til de største størrelsesklasser enten grupperingen foregår etter jordbruksareal eller skogareal.

Grupperingen av eiendommene etter størrelsen av jordbruksarealet viser at nær tre fjerdepart av eiendommene med både jordbruksareal og skogareal finnes i størrelsesklassene 10—75 dekar jordbruksareal, mens det er relativt få eiendommer inntil 10 dekar som også har skog. Sammenliknes oppgavene over fordeling etter jordbruksareal fra Jordbrukstelling 1949 med Skogbrukstelling 1957 viser det seg at av eiendommer med inntil 5 dekar jordbruksareal er det bare litt over en prosent som har skog. Omtrent femte hver eiendom med 5,1—10 dekar jordbruksareal og annen hver eiendom med 20,1—35 dekar jordbruksareal har skog, og for større eiendommer stiger prosenten raskt for eiendommer med skog. Det er imidlertid til forhold som gjør at denne sammenlikning ikke er helt korrekt. Det ene er at Jordbrukstelling 1949 bygger på brukerforholdet, mens Skogbrukstelling 1957 bygger på eiendomsforholdet, og disse to ting faller ikke helt sammen. Det andre forhold som vel betyr mer ved en slik sammenlikning er at Skogbrukstelling 1957 ikke omfatter eiendommer som hadde mindre enn 25 dekar produktiv skog unntatt når eiendommen også hadde så stort skogreisingsareal at både dette og skogen tilsammen var minst 25 dekar stort.

Grupperingen etter størrelsen av skogarealet viser at omtrent 70 prosent av eiendommene har under 250 dekar skogareal, og disse eiendommer har omtrent 17 prosent av skogarealet og omtrent 56 prosent av jordbruksarealet.

Tabell 28. Eiendommer med både jordbruksareal og skogareal under barskoggrensen fordelt i størrelsesklasser.

Størrelses- klasser i dekar	Eiendommer med i tellingen		Skogareal	Jord- bruks- areal	Skog- areal	Jord- bruks- areal	Gjennomsnitt pr. eiendom	
	I alt	Pro- sent	Absolutte tall		Relative tall		Skog- areal	Jord- bruks- areal
			Dekar	Dekar			Dekar	Dekar
Etter jord- bruksareal								
Inntil 5 ...	1 550	1,4	302 875	6 126	0,7	0,1	195	4
5,1– 10 ...	4 821	4,3	771 374	43 269	1,7	0,6	160	9
10,1– 20 ...	17 744	15,8	3 928 568	298 652	8,8	4,4	221	17
20,1– 35 ...	25 316	22,6	6 142 855	730 859	13,8	10,8	243	29
35,1– 50 ...	22 389	20,0	7 571 839	987 821	17,0	14,5	338	44
50,1– 75 ...	16 283	14,5	6 564 589	1 046 831	14,7	15,4	403	64
75,1– 100 ...	9 292	8,3	5 023 846	833 815	11,3	12,3	541	90
100,1– 200 ...	10 731	9,6	7 720 656	1 544 706	17,3	22,8	719	144
200,1– 500 ...	3 580	3,2	4 312 982	1 039 262	9,7	15,3	1 205	290
500,1–1 000 ...	281	0,3	961 763	184 640	2,2	2,7	3 423	657
Over 1 000 ...	46		1 263 170	72 211	2,8	1,1	27 460	1 570
I alt	112 033	100,0	44 564 517	6 788 192	100,0	100,0	398	61
Etter skogareal								
Inntil 25	6 713	6,0	131 554	225 200	0,3	3,3	20	34
25,1– 100	43 855	39,1	2 628 357	1 902 385	5,9	28,1	60	43
100,1– 250	27 665	24,7	4 749 642	1 685 502	10,7	24,8	172	61
250,1– 500	17 140	15,3	6 261 103	1 308 454	14,0	19,3	365	76
500,1– 1 000	9 751	8,7	7 047 672	846 686	15,8	12,5	723	87
1 000,1– 2 000	4 361	3,9	6 241 286	449 877	14,0	6,6	1 431	103
2 000,1– 5 000	1 870	1,7	5 652 638	226 080	12,7	3,3	3 023	121
5 000,1–10 000	400	0,4	2 800 095	56 603	6,3	0,8	7 000	142
10 000,1–20 000	141	0,2	1 977 156	29 140	4,4	0,4	14 022	207
20 000,1–50 000	94		2 859 084	30 702	6,4	0,5	30 416	327
Over 50 000 ..	43		4 215 930	27 563	9,5	0,4	98 045	641

Foryngelsesarealer utlagt i driftsåret 1956–57.

Foryngelsesarealene utgjør endel av det skogproduktive areal og skal være tatt med i oppgavene over dette. Foryngelsesarealer utlagt i driftsåret er arealer som snarest settes i stand til å få opp ny skog. Det vil altså si at hogstfeltene blir satt i slik stand at det er mulighet for en tilfredsstillende foryngelse.

I driftsåret 1956–57 var det i alt utlagt til naturlig foryngelse 498 881 dekar og til planting og såing 259 866 dekar, tilsammen 758 747 dekar. Av foryngelsesarealene var således nær to tredjedeler eller 65,8 prosent utlagt til naturlig foryngelse. Sett i forhold til det produktive skogareal under barskoggrensen utgjorde arealene til naturlig foryngelse 0,84 prosent og til planting og såing 0,44 prosent, tilsammen 1,28 prosent. Dette svarer til en omdriftstid av 78 år.

Herredsvise oppgaver over størrelsen av foryngelsesarealene, særskilt for naturlig foryngelse og planting og såing, er tatt inn i første hefte av Skogbrukstelingen 1957, tabell 8. Detaljerte fylkesvise oppgaver over foryngelsesarealene fordelt etter størrelsen av eiendommenes skogareal er gitt i tabell 29 både i absolutte tall og i prosent av det produktive skogareal under barskoggrensen.

Oversikten viser at forholdet mellom foryngelsesareal og produktivt skogareal veksler betydelig. For fylkene Østfold til Aust-Agder ligger prosenten for foryngelsesareal i alt mellom 1,50 og 1,76, med unntak for Vestfold som har 1,96. I Vest-Agder går prosenten ned til 1,14 og i de tre vestlandsfylker Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane og i Nordland veksler prosenten for foryngelsesareal mellom 0,50 og 0,81. Den stiger til 0,97 i Møre og Romsdal, 1,13 i Sør-Trøndelag og 1,25 i Nord-Trøndelag. I Troms og Finnmark er foryngelsesprosenten henholdsvis 0,43 og 0,38.

En nærmere gransking av tellingsresultatene viser at det er nær sammenheng mellom den relative størrelse av foryngelsesarealene og lauvskogens andel av skogarealene, slik at prosenten for utlagte foryngelsesarealer går ned der hvor andelen av lauvskog øker. Nedgangen faller helt på arealene til naturlig foryngelse. Fylkene Østfold til Aust-Agder har således en prosent for naturlig foryngelse mellom 0,94 og 1,33, mens denne prosent i fylkene Vest-Agder til Møre og Romsdal og i Nord-Norge veksler fra 0,18 til 0,36. Sør- og Nord-Trøndelag med prosentene 0,51 og 0,44 for naturlig foryngelse danner en mellomgruppe.

De utregnede forholdstall for foryngelsesarealer utlagt til planting og såing viser at prosentene for kulturarealer gjennomgående ligger vel så høyt i lauvskogdistriktene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal og i Trøndelags barskogområde som i barskogdistriktene fra Østfold til Aust-Agder.

I disse åtte fylker var således prosentene for kulturforyngelse mellom 0,30 og 0,43 i seks fylker og bare Akershus med 0,57 og Vestfold med 1,02 skiller seg ut. I lauvskogdistriktene og i Trøndelag var prosentene i fem fylker mellom 0,55 og 0,81, mens den i tre fylker var lavere, nemlig i Hordaland med 0,40, Sogn og Fjordane med 0,32 og Nordland med 0,41.

Det er flere faktorer som har betydning ved valg av foryngelsesmåte og som har ulik vekt i de enkelte områder. I det sørøstlige barskogområde gir naturlig foryngelse utvilsomt stort sett bedre resultater enn de fleste steder i de andre landsdeler. Da naturlig foryngelse, selv med suppleringsplanting krever mindre engangsutlegg og er mindre arbeidskrevende enn kulturforyngelse, er det rimelig at naturlig foryngelse blir brukt der den gir gode resultater. På den annen side vil kulturforyngelser på de beste boniteter utvilsomt være mest lønnsomme i det lange løp. Oppgavene viser da også tydelig tendens til at kulturforyngelser er mest utbredt i de distrikter som har relativt mye av høy og middels bonitet som f. eks. Vestfold og Akershus. I Trøndelags barskogområde hvor det er vanskelige forhold for naturlig foryngelse, er kulturforyngelser vanligere enn naturlig foryngelse. I Sør-Trøndelag utgjør således kulturforyngelsene 55 prosent og i Nord-Trøndelag 65 prosent av foryngelsesarealene i alt.

En vesentlig årsak til den påviste forskjell i foryngelsesintensitet mellom barskogdistriktene østafjells og lauvskogdistriktene vestafjells, ligger i at under våre forhold er det bare i ganske liten utstrekning brukt foryngelsesflater for naturlig foryngelse i lauvskog på samme måte som i barskog. Legges det ut foryngelsesflater i lauvskog, er det i første rekke for å skifte over til barskog, og da må det utføres planting.

Det kunne derfor være grunn til å regne ut prosentene for arealer utlagt til naturlig foryngelse i forhold til barskogarealet i stedet for i forhold til det produktive skogareal under barskoggrensen. En slik omregning vil for fylkene Østfold til Aust-Agder bare ubetydelig øke prosentene for naturlig foryngelse, fordi det her er lite lauvskog under barskoggrensen. For det sørøstlige barskogområde gir omregningen for naturlig foryngelse mellom 0,98 og 1,36 prosent mot som før nevnt 0,94 og 1,33, mens det for lauvskogområdene vestafjells vil øke fra 0,18—0,36 til 0,24—0,53, og ser en bort fra Hordaland til mellom 0,40—0,53. Naturlig

Nr.		Produktivt skogareal under									
		Inntil 100		100,1– 250		250,1– 500		500,1– 1000		1 000,1– 2000	
		Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing
Absolutte tall											
	Riket	15 733	14 629	28 796	25 320	42 559	35 931	57 979	38 769	60 764	32 545
01	Østfold	1 167	693	2 214	1 186	3 289	1 624	3 908	1 315	4 428	815
02	Akershus og Oslo ...	1 500	818	3 052	1 392	4 102	2 101	4 808	1 792	4 273	1 356
04	Hedmark	2 209	662	3 976	1 118	6 465	1 830	9 437	2 517	9 566	2 507
05	Oppland	2 617	931	4 795	1 617	5 966	2 613	7 467	3 297	8 958	3 107
06	Buskerud	1 242	759	3 029	983	6 109	2 035	8 877	1 772	11 063	2 639
07	Vestfold	1 185	1 686	1 299	2 512	1 762	2 153	2 204	1 538	1 117	1 292
08	Telemark	1 605	914	2 937	1 273	3 870	1 916	6 352	2 426	7 411	2 390
09	Aust-Agder	595	683	1 145	1 021	2 250	1 743	4 167	2 549	6 160	3 060
10	Vest-Agder	418	1 368	746	2 490	1 929	3 829	1 947	3 981	627	1 176
11	Rogaland	257	604	308	387	386	1 010	339	650	242	304
12	Hordaland og Bergen	334	1 138	291	1 530	402	1 430	298	958	307	413
14	Sogn og Fjordane ...	133	599	865	1 292	430	1 230	511	586	166	340
15	Møre og Romsdal ...	236	935	412	1 836	495	2 786	864	3 498	1 033	2 487
16	Sør-Trøndelag	598	831	1 569	2 142	1 786	3 077	2 737	4 212	1 753	3 620
17	Nord-Trøndelag	732	1 410	939	3 240	1 466	4 499	1 862	4 844	2 329	4 998
18	Nordland	242	563	470	1 202	742	1 771	540	2 596	709	1 761
19	Troms	663	35	749	99	1 110	284	1 661	238	622	280
20	Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I prosent av produktivt											
	Riket	0,54	0,50	0,57	0,50	0,62	0,52	0,73	0,49	0,82	0,44
01	Østfold	0,88	0,52	0,95	0,51	1,04	0,51	1,12	0,38	1,52	0,28
02	Akershus og Oslo ...	1,17	0,64	1,28	0,58	1,25	0,64	1,43	0,53	1,52	0,48
04	Hedmark	1,01	0,30	0,96	0,27	1,02	0,29	1,20	0,32	1,01	0,26
05	Oppland	0,99	0,35	1,09	0,37	1,11	0,49	1,09	0,48	1,19	0,41
06	Buskerud	0,84	0,52	1,00	0,32	1,30	0,43	1,33	0,27	1,45	0,34
07	Vestfold	0,90	1,28	0,63	1,21	0,95	1,16	1,30	0,90	1,07	1,23
08	Telemark	1,25	0,71	1,14	0,50	0,91	0,45	0,95	0,36	1,06	0,34
09	Aust-Agder	0,75	0,86	0,67	0,60	0,70	0,54	0,74	0,45	0,88	0,44
10	Vest-Agder	0,18	1,03	0,28	0,94	0,41	0,81	0,38	0,78	0,29	0,54
11	Rogaland	0,25	0,58	0,30	0,38	0,29	0,75	0,26	0,49	0,33	0,41
12	Hordaland og Bergen	0,13	0,46	0,08	0,42	0,11	0,38	0,12	0,38	0,26	0,35
14	Sogn og Fjordane ...	0,07	0,33	0,29	0,43	0,12	0,35	0,16	0,18	0,09	0,18
15	Møre og Romsdal ...	0,11	0,45	0,13	0,56	0,14	0,77	0,23	0,93	0,42	1,00
16	Sør-Trøndelag	0,39	0,54	0,48	0,66	0,36	0,63	0,46	0,71	0,33	0,69
17	Nord-Trøndelag	0,59	1,15	0,36	1,25	0,35	1,07	0,34	0,89	0,38	0,81
18	Nordland	0,09	0,20	0,10	0,25	0,12	0,30	0,09	0,44	0,13	0,33
19	Troms	0,26	0,01	0,18	0,02	0,25	0,06	0,40	0,06	0,20	0,09
20	Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

fordelt etter størrelsen av skogarealet.

barskogsgrensen i dekar

2 000,1– 5 000		5 000,1– 10 000		10 000,1– 20 000		20 000,1– 50 000		Over 50 000		Foryngelsesareal utlagt til			Nr.
Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	Natur- lig for- yngelse	Plan- ting og såing	I alt	

i dekar

73 907	28 437	51 024	14 960	41 760	12 026	52 930	22 517	73 429	34 732	498 881	259 866	758 747	
3 263	517	1 793	398	2 730	238	2 165	78	—	—	24 957	6 864	31 821	01
3 208	1 677	3 251	1 239	2 451	1 380	5 485	1 919	3 416	3 192	35 546	16 866	52 412	02
20 026	5 231	17 576	4 644	18 567	3 072	24 173	4 328	30 722	9 034	142 717	34 943	177 660	04
9 745	3 959	6 760	1 608	3 759	2 723	3 891	3 093	5 915	680	59 873	23 628	83 501	05
13 432	2 085	8 344	1 638	4 271	903	3 545	821	1 470	795	61 382	14 430	75 812	06
576	579	160	290	248	122	514	648	2 273	1 494	11 338	12 314	23 652	07
6 968	1 068	5 077	424	4 072	419	4 541	1 186	4 901	1 600	47 734	13 616	61 350	08
9 610	2 438	4 153	589	3 747	80	—	—	700	—	32 527	12 163	44 690	09
142	246	10	240	—	—	—	—	—	—	5 819	13 330	19 149	10
—	150	—	152	—	—	—	—	—	—	1 532	3 257	4 789	11
30	33	330	165	—	28	—	—	—	—	1 992	5 695	7 687	12
60	26	530	70	100	800	—	—	—	—	2 795	4 943	7 738	14
367	945	—	100	—	—	—	—	—	—	3 407	12 587	15 994	15
2 415	2 224	829	715	190	710	3 120	2 370	1 900	600	16 897	20 501	37 398	16
3 629	6 259	2 121	2 456	915	1 421	2 303	6 230	8 904	11 067	25 200	46 424	71 624	17
258	889	90	87	100	20	1 025	1 587	4 325	4 925	8 501	15 401	23 902	18
178	111	—	145	610	110	2 168	257	1 391	855	9 152	2 414	11 566	19
—	—	—	—	—	—	—	—	7 512	490	7 512	490	8 002	20

skogareal under barskogsgrensen

1,00	0,39	1,19	0,35	1,28	0,37	1,03	0,44	0,80	0,38	0,84	0,44	1,28	
1,31	0,21	1,17	0,26	1,51	0,13	2,90	0,10	—	—	1,26	0,35	1,61	01
1,11	0,58	1,13	0,43	1,36	0,77	1,13	0,39	0,81	0,76	1,19	0,57	1,76	02
1,34	0,35	1,34	0,35	1,36	0,23	1,41	0,25	1,07	0,32	1,22	0,30	1,52	04
1,11	0,45	1,39	0,33	1,20	0,87	0,67	0,54	1,11	0,13	1,09	0,43	1,52	05
1,56	0,24	1,50	0,29	1,18	0,25	1,22	0,28	0,72	0,39	1,33	0,31	1,64	06
0,82	0,83	0,71	1,29	0,81	0,40	0,55	0,69	1,20	0,79	0,94	1,02	1,96	07
1,02	0,16	1,58	0,13	2,36	0,24	1,62	0,42	1,10	0,36	1,17	0,33	1,50	08
1,33	0,34	1,80	0,26	4,92	0,11	—	—	1,17	—	1,11	0,42	1,53	09
0,21	0,36	0,05	1,19	—	—	—	—	—	—	0,35	0,79	1,14	10
—	0,57	—	1,15	—	—	—	—	—	—	0,26	0,55	0,81	11
0,08	0,08	2,00	1,00	—	0,19	—	—	—	—	0,14	0,40	0,54	12
0,09	0,04	0,81	0,11	0,20	1,61	—	—	—	—	0,18	0,32	0,50	14
0,31	0,80	—	0,45	—	—	—	—	—	—	0,21	0,76	0,97	15
0,59	0,54	0,43	0,37	0,18	0,66	0,86	0,66	1,10	0,35	0,51	0,62	1,13	16
0,41	0,71	0,58	0,67	0,35	0,55	0,27	0,74	0,61	0,76	0,44	0,81	1,25	17
0,08	0,26	0,08	0,07	0,12	0,02	0,60	0,93	0,72	0,82	0,22	0,41	0,63	18
0,10	0,06	—	0,13	0,83	0,15	1,04	0,12	0,57	0,35	0,34	0,09	0,43	19
—	—	—	—	—	—	—	—	0,36	0,02	0,36	0,02	0,38	20

foryngelse i lauvskogområdene utgjør således selv etter omregning bare omtrent en tredjedel av hva den er i barskogdistriktene.

En tilsvarende omregning for kulturforyngelsene vil gi et feilaktig bilde av forholdet mellom barskog- og lauvskogdistriktene, fordi en vesentlig del av foryngelsesarealene til planting og såing i lauvskogdistriktene er utlagt i lauvskog i skogreisingsøyemed og således gjelder overgang til barskog.

Et annet forhold som viser forskjellen mellom de sørøstlige barskogdistriktene og resten av landet ligger i forskjellen i bruk av naturlig foryngelse og kulturforyngelse. I barskogdistriktene fra Østfold til Aust-Agder utgjør kulturforyngelsene mellom en femtedel og en tredjedel av hele foryngelsesarealet, bortsett fra Vestfold hvor det utgjør 52 prosent. I landet ellers (utenom Troms og Finnmark) utgjør kulturforyngelsene mellom to tredjedeler og fire femtedeler av hele foryngelsesarealet, bortsett fra Sør-Trøndelag hvor kulturforyngelsene utgjør 55 prosent av det hele.

Det er nevnt foran at nær to tredjedeler av foryngelsesarealene i driftsåret 1956-57 er utlagt til naturlig foryngelse og vel en tredjedel til planting og såing. I tabell 29 er de utlagte foryngelsesarealer fordelt etter størrelsen av skogarealet under barskoggrensen. Oversikten viser at de utlagte foryngelsesarealer øker jamt fra 1,04 prosent for eiendommer inntil 100 dekar til 1,65 prosent for eiendommer med 10000,1—20000 dekar, for deretter å gå ned igjen for de to største eiendomsgrupper.

Nedgangen i prosent for utlagte foryngelsesarealer for disse to eiendomsgrupper antas å henge sammen med at de har relativt betydelig større del høytliggende arealer med vanskelige driftsforhold og lave boniteter enn de mindre eiendommer. Dette er arealer hvor det under forholdene i dag ikke er lønnsomt med så intensiv drift som bruk av vanlige foryngelsesmåter forutsetter.

Innen de enkelte fylker avviker foryngelsesprosenten for ulike eiendomsstørrelser tildels betydelig fra den jamne utvikling som er påvist foran for landet under ett. I Akershus, Vestfold, Telemark, Agder-fylkene og Nord-Trøndelag ligger prosenten for utlagte foryngelsesarealer ved de små eiendomsstørrelser tildels betydelig høyere enn gjennomsnittet for fylket.

Gjennomsnittstallene for de enkelte størrelsesklasser viser også at kulturforyngelsene utgjør en større del av foryngelsesarealene ved de små eiendommer enn ved de større eiendommer. Oversikten i tabell 30 viser at 48 prosent av foryngelsesarealene i minste eiendomsstørrelse var utlagt til planting og såing og at denne prosent synker til vel 22 for eiendomsstørrelsen 10000,1—20000 dekar, for så å stige igjen til 30 og 32 prosent for de to største klasser. En vesentlig årsak til dette ligger i at lauvskogdistriktene (hvor arealer utlagt til planting og såing er i overvekt) har omtrent bare små eiendommer og således er sterkere representert her enn i de større eiendomsklasser.

Skogoppsynets statistikk over utlagte foryngelsesarealer som er omtalt på side 14 i avsnittet «Tidligere skogstatistikk», vil naturlig omfatte omtrent bare arealene hos de skogeiere som krever utbetaling av innestående kultur- og investeringmidler eller søker statsbidrag. For 1957 viser skogoppsynets oppgaver 345 500 dekar til naturlig foryngelse og 238 000 dekar til planting og såing. I tillegg kommer foryngelsesarealer utlagt uten tilskott av noe slag. Skogdirektoratet var klar over at dette tillegg ville omfatte betydelige arealer, særlig for arealer til naturlig foryngelse. For å få et overslag over de samlede arealer til foryngelse har Skogdirektoratet derfor antatt at det må gjøres et tillegg til skogoppsynets oppgaver med inntil 30 prosent for arealene til naturlig foryngelse og inntil 10 prosent for arealene til planting og såing. Derved skulle arealene til naturlig foryngelse komme opp i ca. 450 000 dekar og til planting og såing ca. 260 000

Tabell 30. Foryngelsesarealer utlagt i driftsåret 1956-57 i prosent av produktivt skogareal under barskoggrensen. Etter størrelsesklasser.

Produktivt skogareal under barskoggrensen, i dekar		Foryngelsesareal i alt i prosent av skogareal under barskoggrensen	Av dette utlagt til planting og såing, i prosent
Inntil	100	1,04	48,0
100,1-	250	1,07	46,7
250,1-	500	1,14	45,6
500,1-	1000	1,22	40,1
1000,1-	2000	1,26	34,9
2000,1-	5000	1,39	28,1
5000,1-	10000	1,54	22,7
10000,1-	20000	1,65	22,4
20000,1-	50000	1,47	29,9
Over	50000	1,18	32,2
Gjennomsnitt		1,28	34,2

dekar, eller i alt ca. 710000 dekar. Sammenlikning med Skogbrukstellingens tall viser at oppgavene fra denne ligger ca. 44 prosent høyere for naturlig foryngelse og ca. 9 prosent høyere for planting og såing enn oppgavene fra skogoppsynet.

Arealer brukt til skogreising i perioden 1/1 1946 til 31/8 1957.

Tellingsoppgavene omfatter de arealer hvor nødvendige kulturarbeider var utført før tellingsdatoen 1/9 1957, slik at arealene allerede da var skogproduktive. I lauvskog som var overført til barskog måtte således tilplanting være utført. Skogreisingsarealene skal derfor være tatt med i det produktive skogareal.

I perioden 1/1 1946 til 31/8 1957 var det utført skogreising på i alt 547336 dekar. Av dette var 280712 dekar lauvskog som var overført til barskog og 266624 dekar annet areal brukt til skogreising. Dette siste areal er altså en direkte utvidelse av det produktive skogareal.

Fylkes- og herredsvise oppgaver over skogreisingsarealene er tatt inn i Skogbrukstellingen 1957, første hefte, tabell 8. Tabell 31 gir de absolutte skogreisingsarealer og den relative fordeling fylkesvis. I tabell 32 er det tatt inn oppgaver i relative tall fylkesvis, som viser hvor mye av lauvskogarealene som er overført til barskog, hvor mye skogreisingsarealet utgjør i prosent av barskogarealet og av produktivt skogareal under barskoggrensen, og hvor mye skogreisingen på annet areal utgjør i prosent av det produktive skogareal under barskoggrensen. Det er dette siste tall som viser hvor mye skogarealet i alt har økt ved skogreising.

Oversikten i tabell 31 viser at overføring av lauvskog til barskog er av betydelig mindre omfang i barskogdistriktene østafjells og i Trøndelag enn i lauvskogdistriktene vestafjells og i Nord-Norge.

Fylkene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal har således i alt 141920 dekar eller 50,6 prosent av all lauvskog som er overført til barskog, og Nordland og Troms har 90011 dekar eller 32,1 prosent av den overførte lauvskog. I alt faller nær 83 prosent av den overførte lauvskog på de 7 fylker som utgjør de viktigste lauvskogdistrikter.

Sett i forhold til lauvskogarealene innen det enkelte fylke, viser oppgavene i

Tabell 31. Arealer brukt til skogreising i perioden 1/1 1946 til 31/8 1957.

	Absolutte tall i dekar			Relative tall		
	Lauvskog overført til barskog	Annet areal	I alt	Lauvskog overført til barskog	Annet areal	I alt
Riket	280 712	266 624	547 336	100,0	100,0	100,0
Østfold	2 210	8 036	10 246	0,8	3,0	1,9
Akershus og Oslo	2 126	14 855	16 981	0,8	5,6	3,1
Hedmark	6 083	27 016	33 099	2,2	10,1	6,0
Oppland	4 871	9 941	14 812	1,7	3,7	2,7
Buskerud	3 968	13 511	17 479	1,4	5,0	3,2
Vestfold	1 914	9 503	11 417	0,7	3,6	2,1
Telemark	3 969	13 164	17 133	1,4	4,9	3,1
Aust-Agder	5 995	13 328	19 323	2,1	5,0	3,5
Vest-Agder	17 442	18 629	36 071	6,2	7,0	6,6
Rogaland	10 661	21 331	31 992	3,8	8,0	5,8
Hordaland og Bergen ...	29 915	34 304	64 219	10,7	12,9	11,7
Sogn og Fjordane	31 247	9 015	40 262	11,1	3,4	7,3
Møre og Romsdal	52 655	22 611	75 266	18,8	8,5	13,8
Sør-Trøndelag	5 941	7 587	13 528	2,1	2,8	2,5
Nord-Trøndelag	11 328	9 764	21 092	4,0	3,7	3,9
Nordland	59 263	9 104	68 367	21,1	3,4	12,5
Troms	30 748	20 450	51 198	11,0	7,7	9,4
Finnmark	376	4 475	4 851	0,1	1,7	0,9

Tabell 32. Skogreisningen 1/1 1946 til 31/8 1957 sett i forhold til skogarealene under barskoggrensen.

	Lauvskogareal overført til bar- skog i prosent av lauvskog- areal under barskoggrensen	Skogreisingsareal i alt i prosent av		Skogreising på annet areal i prosent av pro- duktivt skog- areal under barskoggrensen
		barskog- areal	produktivt skogareal under bar- skoggrensen	
Riket	2,5	1,13	0,92	0,45
Østfold	11,6	0,52	0,52	0,41
Akershus og Oslo	7,6	0,58	0,57	0,57
Hedmark	2,1	0,29	0,28	0,23
Oppland	1,5	0,29	0,27	0,18
Buskerud	3,6	0,39	0,38	0,29
Vestfold	3,5	0,99	0,95	0,79
Telemark	2,1	0,44	0,42	0,32
Aust-Agder	1,7	0,75	0,66	0,46
Vest-Agder	3,0	3,29	2,14	1,11
Rogaland	4,2	9,64	5,43	3,63
Hordaland og Bergen	4,9	7,85	4,48	2,39
Sogn og Fjordane	3,6	5,86	2,60	0,57
Møre og Romsdal	6,6	8,74	4,53	1,36
Sør-Trøndelag	1,1	0,48	0,41	0,23
Nord-Trøndelag	2,4	0,40	0,37	0,17
Nordland	2,8	4,18	1,80	0,24
Troms	1,4	12,42	1,92	0,77
Finnmark	—	0,57	0,23	0,22

tabell 32 at overføring fra lauvskog til barskog har foregått raskere i enkelte distrikter i barskogdistriktene enn i lauvskogdistriktene. I Østfold og Akershus er således henholdsvis 11,6 og 7,6 prosent av de oppgitte lauvskogarealer overført til barskog. Dette er betydelig mer enn i noe annet fylke. Nærmest kommer Møre og Romsdal med 6,6 prosent, mens prosenten i alle andre fylker ligger under 5,0.

Vekslingene i denne prosent for overføring av lauvskog til barskog må ses i sammenheng med vekstvilkårene for lauvskog i de enkelte distrikter og hvilke treslag lauvskogen er sammensatt av. Fylkene rundt Oslofjorden er gode eksempler på hva dette betyr. Østfold, Akershus og Vestfold fylker har alle lavtliggende skogområder med gode vekstvilkår, men mens de to førstnevnte fylker har relativt lite av de verdifulleste lauvtreslag som eik, bok m. fl., er Vestfold det fylke i landet som har mest av slike treslag. I Østfold og Akershus er derfor prosenten for overføring av lauvskog til barskog to til tre ganger så stor som i Vestfold. I Buskerud var overføring av lauvskog til barskog av samme relative størrelse som i Vestfold, men den avgjørende faktor her er at det meste av lauvskogen finnes i høyere liggende områder med ugunstige vekstvilkår.

I Agderfylkene er det mye av de verdifulle lauvtreslag, særlig eik, men også mye høytliggende lauvskog. Forskjellen mellom disse to fylker innbyrdes skyldes ellers at grensen mellom barskog- og lauvskogdistriktene går over Vest-Agder.

Oppgavene i tabell 31 over skogreising på annet areal viser betydelig jammere fordeling mellom distriktene enn for overføring av lauvskog til barskog. En sammenlikning mellom skogreising på annet areal og det produktive skogareal slik som gjort i siste rubrikk av tabell 32, viser imidlertid at skogreisingen har mye større betydning i skogreisingsområdene Vest-Agder til Møre og Romsdal enn i andre områder av landet. En sterkt medvirkende årsak til dette er at kystdistriktene har større statsbidrag til skogreising enn andre strøk av landet. Fra 1957 har visse fjellbygder fått samme statsbidrag til skogkulturarbeider som kystbygdene, men dette har hatt liten betydning for oppgavene til Skogbrukstelingen.

Arealer for framtidig skogreising.

Oppgavene omfatter de arealer av lauvskog som det er gjort overslag over for overføring til barskog og de arealer av ikke skogbærende mark som det er planlagt å få opp ny skog på. Vurdering av dette er gjort av den enkelte oppgavegiver. Når det ikke foreligger slike overslag eller planer, skal det ikke oppgis noe areal for skogreising. For eiendommer eller i distrikter hvor det ikke er gjort undersøkelser over mulighetene for skogreising, kan det derfor være betydelige skogreisingsarealer som ikke er med i disse oppgaver.

Etter reglene for utfylling av tellingsskjemaet skulle det ved fastsettelsen av skogreisingsarealene tas hensyn til de arealer det er behov for til jordbruket, anlegg av veier, ledningsgater, byggetomter og andre anlegg, slik at disse arealer ikke kommer med som skogreisingsarealer.

Arealer for framtidig skogreising er i alt oppgitt til 5053221 dekar. Av dette er 3344488 dekar lauvskog som bør overføres til barskog og 1708733 dekar annet areal (snaumark) som det er planlagt å få ny skog på. Annet areal omfatter hage- mark, annen fastmark og myr under barskoggrensen.

Herredsvise oppgaver over de framtidige skogreisingsarealer er tatt inn i Skogbrukstelingen 1957, første hefte, tabell 8. Fylkesvise oppgaver i absolutte og relative tall er gjengitt i tabell 33.

Oversikten viser at det meste av skogreisingsarealene både når det gjelder

Tabell 33. Arealer for framtidig skogreising.

	Absolutte tall i dekar			Relative tall		
	Lauvskog som bør overføres til barskog	Annet areal	I alt	Lauvskog som bør overføres til barskog	Annet areal	I alt
Riket	3 344 488	1 708 733	5 053 221	100,0	100,0	100,0
Østfold	2 929	32 521	35 450	0,1	1,9	0,7
Akershus og Oslo	9 388	22 635	32 023	0,3	1,3	0,6
Hedmark	144 144	130 773	274 917	4,3	7,7	5,4
Oppland	104 044	77 530	181 574	3,1	4,5	3,6
Buskerud	37 145	57 541	94 686	1,1	3,4	1,9
Vestfold	3 818	7 242	11 060	0,1	0,4	0,2
Telemark	28 509	40 077	68 586	0,8	2,3	1,4
Aust-Agder	51 976	31 552	83 528	1,5	1,8	1,7
Vest-Agder	138 498	213 240	351 738	4,1	12,5	7,0
Rogaland	36 892	119 090	155 982	1,1	7,0	3,1
Hordaland og Bergen	313 078	270 519	583 597	9,4	15,8	11,5
Sogn og Fjordane	324 590	150 749	475 339	9,7	8,8	9,4
Møre og Romsdal	376 807	146 164	522 971	11,3	8,6	10,4
Sør-Trøndelag	168 897	146 239	315 136	5,1	8,6	6,2
Nord-Trøndelag	296 877	143 873	440 750	8,9	8,4	8,7
Nordland	784 619	70 691	855 310	23,5	4,1	16,9
Troms	465 853	47 297	513 150	13,9	2,8	10,2
Finnmark	56 424	1 000	57 424	1,7	0,1	1,1

lauvskog som bør overføres til barskog og skogreising på annet areal, finnes i fylkene fra Vest-Agder og nordover, mens barskogdistriktene østafjells har en relativt mindre del, i alt bare 15,5 prosent av de oppgitte skogreisingsarealer.

Det vestafjellske skogreisingsområde — fylkene Vest-Agder til Møre og Romsdal — har således i alt 1 190 000 dekar eller vel tredjeparten av det lauvskogareal som bør overføres til barskog, og det har 900 000 dekar eller vel halvparten av annet areal for skogreising. Nordland og Troms fylker er de distrikter som har de største arealer av lauvskog som bør overføres til barskog. Her utgjør de i alt 1 250 000 dekar eller 37,4 prosent av de oppførte arealer. Annet areal til skogreising utgjør i disse fylker bare 118 000 dekar eller 6,9 prosent. Trøndelagsfylkene har 465 000 dekar eller 14,0 prosent av lauvskog som bør overføres til barskog og 290 000 dekar eller 17,0 prosent av annet skogreisingsareal. Barskogdistriktene østafjells — fylkene Østfold til Aust-Agder — har 382 000 dekar eller 11,3 prosent av lauvskogarealene som bør overføres til barskog og 400 000 dekar eller 23,3 prosent av annet skogreisingsareal. Omtrent to tredjedeler av lauvskogarealene og vel halvparten av annet areal innen barskogområdet østafjells faller på Hedmark og Oppland fylker.

I tabell 34 er det gitt en fylkesvis oversikt over de framtidige skogreisingsarealer av lauvskog som bør overføres til barskog sett i forhold til det oppgitte lauvskogareal under barskoggrensen, og av annet skogreisingsareal sett i forhold til oppgavene over annet areal og til skogareal i alt under barskoggrensen.

Oversikten i tabell 34 viser at i gjennomsnitt for hele landet er det regnet med at 30 prosent av lauvskogen under barskoggrensen bør overføres til barskog. Prosenten veksler imidlertid meget sterkt fra fylke til fylke. Den er lavest i Finnmark og Vestfold med 4,6 og 7,0. I Østfold, i fylkene fra Telemark til Rogaland og i Troms ligger den mellom 11 og 23, mens det i alle andre fylker er regnet med at

Tabell 34. Arealer for framtidig skogreising sett i forhold til skogarealer og andre arealer ved eiendommene.

	Lauvskog som bør overføres til barskog i prosent av lauvskogareal under barskoggrensen	Annet areal til skogreising i prosent	
		av eiendommenes annet areal under barskoggrensen	av skogareal i alt under barskoggrensen
Riket	30,1	7,0	2,9
Østfold	15,3	5,8	1,6
Akershus og Oslo	33,5	4,7	0,8
Hedmark	49,3	4,0	1,1
Oppland	31,4	5,4	1,4
Buskerud	33,9	4,6	1,2
Vestfold	7,0	3,4	0,6
Telemark	14,9	2,1	1,0
Aust-Agder	15,2	2,0	1,1
Vest-Agder	23,5	18,2	12,7
Rogaland	14,4	11,4	20,2
Hordaland og Bergen	51,1	22,7	18,9
Sogn og Fjordane	37,7	19,6	9,7
Møre og Romsdal	47,1	15,0	8,8
Sør-Trøndelag	31,3	7,7	4,4
Nord-Trøndelag	61,6	4,7	2,5
Nordland	36,4	4,2	1,9
Troms	20,7	6,3	1,8
Finnmark	4,6	0,1	—

mellom 30 og 50 prosent av lauvskogen bør overføres til barskog. For Nord-Trøndelag er det regnet med hele 61,6 prosent.

Den framtidige skogreising som er planlagt på annet areal, utgjør for hele riket 7,0 prosent av annet areal under barskoggrensen ved de eiendommer som var med i tellingen. Denne del av den framtidige skogreising er særlig framtreddende i vestlandske skogreisingsområde som omfatter fylkene Vest-Agder til Møre og Romsdal. I disse fylker er det planlagt å få opp ny skog på mellom 11 og 23 prosent av annet areal under barskoggrensen. I alle andre fylker unntatt Finnmark utgjør den tilsvarende prosent mellom 2 og 8, og er som regel under 5.

En skogreising av det omfang som er planlagt vil, når den er gjennomført, bety overordentlig meget for skogproduksjonen både ved økt avkastning av den skog vi har og ved utvidelse av skogarealet. Hvor stor utvidelsen av skogarealet vil bli etter disse planer framgår av siste rubrikk i tabell 34. For hele landet vil økingen av skogarealet bli 2,9 prosent. Her skiller fylkene Vest-Agder til Møre og Romsdal seg særlig ut med en øking fra 9 til 20 prosent. I Trøndelagsfylkene er økingen fra 2,5 til 4,4 prosent. I de andre fylker er den under 2,0 prosent.

Størrelsen av arealene for den framtidige skogreising er i første rekke avhengig av de naturlige betingelser og forhold på hvert enkelt sted. Noen av disse forhold er omtalt i avsnittet om skogreising utført etter 1/1 1946. Det er videre spørsmål om hvor mye av den skikkede mark som alt er tatt i bruk for skogreising, og hvor langt planleggingen for den framtidige skogreising var kommet. I Vestlandsfylkene har det vært arbeid med skogreisingsplanene i mange år, men selv i dette distrikt vet vi at det ennå finnes store vidder skikket til skogreising uten at planer er utarbeidd. I andre deler av landet er arbeidet med skogreising bare i sin første begynnelse. Det framtidige skogreisingsarbeid vil derfor sikkert komme til å omfatte betydelig større arealer enn det Skogbruksstillingen viser.

Det foreligger ingen tidligere beregninger for hele landet over størrelsen av skogreisingsarealene. For fylkene Vest-Agder til Møre og Romsdal, for 10 herreder i Sør-Trøndelag og for Nordland og Troms fylker, har Utmarkskomiteen (nedsatt av Det norske Skogselskap, innstilling 1945) beregnet areal snaumark skikket for planting, og for de fem førstnevnte fylker også utført beregninger over skogdekte arealer (vesentlig lauvskog) som bør kultiveres. Beregningene som er nærmere omtalt i «Innstilling I» fra Skogkommisjonen av 1951, kan imidlertid ikke sammenliknes direkte med resultatene fra Skogbrukstellingen 1957. Utmarkskomiteens oppgaver gjelder alt areal som kan *anses skikket* for skogkultur, mens Skogbrukstellingens tall bare omfatter de arealer som det *foreligger overslag* over bør overføres til barskog eller som det er *planlagt* å få opp ny skog på.

For de fem fylker Vest-Agder til Møre og Romsdal viser resultatene fra Skogbrukstellingen 1957 at overslagene over lauvskog som bør overføres til barskog i alt omfatter ca. 1,2 mill. dekar, mens Utmarkskomiteen har oppgitt 1,4 mill. dekar. Skogbrukstellingens resultater over planlagt skogreisingsareal på annen mark (snaumark) i de samme fylker utgjør 0,9 mill. dekar, mens Utmarkskomiteen oppgir 3,3 mill. dekar snaumark skikket for skogreising. Skogkommisjonen av 1951 har redusert Utmarkskomiteens oppgave med en tredjedel til 2,2 mill. dekar.

Produktivt skogareal under barskoggrensen avstått etter 1/1 1946 til jordbruksformål og andre formål.

Etter hvert som bosetning og samfunnsforhold har gjort det nødvendig er skogmark blitt ryddet og tatt i bruk til dyrket jord, beiter, boliger og industrielle anlegg, veier og ledningsgater osv. Endel av disse arealer er senere igjen tatt i bruk for skogproduksjon. Det har imidlertid aldri vært utarbeidd noen samlet oversikt som viser størrelsen av den skogmark som etter hvert er tatt i bruk for andre formål enn skogproduksjon.

Ved de fullstendige jordbrukstellingene har det vært med oppgaver over oppdyrkingen siden forrige telling, men det var bare ved tellingene i 1907 og 1917 at det også ble oppgitt hvor mye av oppdyrkingen som var skjedd på skogmark. Etter oppgavene i disse to jordbrukstellingene var det oppdyrket 22630 dekar skogmark i perioden 1901 til 1907 og 23600 dekar i perioden 1908 til 1917. Jordbrukstellingen i 1939 oppgir at i perioden 1929 til 1939 var 55482 dekar barskog brukt til nydyrking. For årene mellom 1917 og 1929 og etter 1939 foreligger det ingen oppgaver over de skogarealer som har vært tatt i bruk for jordbruksformål.

I perioden 1/1 1946 til tellingsdatoen 1/9 1957 var det i alt avstått 359909 dekar produktiv skog under barskoggrensen til annet bruk. Av dette var 250255 dekar barskog og 109624 dekar lauvskog. Til jordbruksformål (oppdyrking, beiter m.v.) var det brukt eller avstått 210454 dekar, og av dette var 123436 dekar barskog og 87018 dekar lauvskog. Til andre formål (tomter, veier m.v.) var det brukt 149455 dekar, og av dette var 126849 dekar barskog og 22606 dekar lauvskog.

I tabell 35 er gitt fylkesvise oppgaver over de avståtte skogarealer fordelt på arealer til jordbruksformål, og til andre formål særskilt for barskog og lauvskog. Dessuten viser tabellen hvor mye dette er i prosent av det produktive skogareal under barskoggrensen. Spesifiserte herredsvise oppgaver over skogarealer avstått til andre formål er tatt inn i Skogbrukstellingen 1957, første hefte, tabell 8.

Sett i forhold til det produktive skogareal under barskoggrensen pr. 1/9 1957, utgjør det avståtte skogareal siden 1/1 1946 0,60 prosent for hele landet. Av dette faller 0,35 prosent på jordbruksformål og 0,25 prosent på andre formål.

Tabell 35. Produktivt skogareal under barskogsgrensen avstått etter 1/1 1946 til jordbruksformål eller andre formål. Dekar.

	Jordbruks- formål		Andre formål		I alt	I prosent av produktivt skogareal under barskogsgrensen		
	Bar- skog	Lauv- skog	Bar- skog	Lauv- skog		Jord- bruks- formål	Andre formål	I alt
Riket	123 436	87 018	126 849	22 606	359 909	0,35	0,25	0,60
Østfold	2 598	170	5 127	271	8 166	0,14	0,27	0,41
Akershus og Oslo ..	7 177	550	12 360	118	20 205	0,26	0,42	0,68
Hedmark	42 388	2 301	24 688	980	70 357	0,38	0,22	0,60
Oppland	13 768	4 620	15 422	771	34 581	0,34	0,29	0,63
Buskerud	3 912	1 359	11 707	166	17 144	0,11	0,26	0,37
Vestfold	2 149	242	7 953	619	10 963	0,20	0,71	0,91
Telemark	2 811	445	8 871	235	12 362	0,08	0,22	0,30
Aust-Agder	1 511	353	5 415	2 623	9 902	0,06	0,28	0,34
Vest-Agder	1 771	1 564	2 706	1 001	7 042	0,20	0,22	0,42
Rogaland	755	3 510	485	1 016	5 766	0,73	0,25	0,98
Hordaland og Bergen	2 187	6 690	2 042	651	11 570	0,62	0,19	0,81
Sogn og Fjordane ..	3 085	10 252	1 662	1 687	16 686	0,86	0,22	1,08
Møre og Romsdal ..	2 052	4 495	1 721	802	9 070	0,39	0,15	0,54
Sør-Trøndelag	6 132	6 243	3 668	808	16 851	0,37	0,13	0,50
Nord-Trøndelag ...	24 294	5 655	10 464	1 221	41 634	0,52	0,20	0,72
Nordland	4 286	9 576	10 285	4 187	28 334	0,37	0,38	0,75
Troms	1 480	26 659	2 273	5 041	35 453	1,06	0,27	1,33
Finnmark	1 080	2 334	—	409	3 823	0,17	0,02	0,19

I de enkelte fylker var avgangen minst i Finnmark med 0,19 prosent. I Østfold, Buskerud, Telemark og Agderfylkene var det avstått mellom 0,30 og 0,42 prosent av skogarealet. I de andre fylker på Østlandet (Vestfold unntatt), i Møre og Romsdal, Trøndelagsfylkene og Nordland var mellom 0,50 og 0,75 prosent av skogarealet avstått, mens det i Vestfold, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane var avstått mellom 0,81 og 1,08 prosent. Avgangen i det produktive skogareal var størst i Troms fylke med 1,33 prosent.

Oversikten i tabell 35 viser som gjennomgående trekk at de fylker som har de laveste prosenter for avstått skogareal også har de laveste prosenter for arealer avstått til jordbruksformål, og omvendt at fylker med høye prosenter for avstått skogareal også har høye prosenter for arealer avstått til jordbruksformål. De fylker som skiller seg ut fra denne hovedregel er Vestfold med 0,20 prosent til jordbruksformål og 0,71 prosent til andre formål. Avvikelsen fra det vanlige er mindre utpreget for Akershus med 0,26 prosent til jordbruksformål og 0,42 prosent til andre formål og for Nordland med omtrent like høye prosenter for begge grupper. I motsatt retning peker forholdet for Finnmark fylke, hvor det praktisk talt bare er til jordbruksformål det har vært avgang i skogarealet.

I avsnittet om skogreising etter 1/1 1946 var det oppgitt at utvidelsen av skogarealet ved skogreising på snaumark i alt var 266 624 dekar. Oppgavene over de skogarealer som er avstått etter 1/1 1946 omfatter 359 909 dekar. Det er således en nedgang i skogarealet på i alt 93 285 dekar.

I tabell 36 er det gitt oppgaver over endringene i skogarealene i de enkelte fylker etter 1/1 1946 ved skogreising på snaumark og skogareal avstått til jordbruksformål eller andre formål. Oversikten viser at det er en nettoøking i skogarealet i fylkene fra Telemark til Hordaland, Møre og Romsdal og Finnmark,

Tabell 36. Endringer i skogarealet etter 1/1 1946 ved skogreising på snaumark og skogareal avstått til andre formål.

	Skogrei- sing på snau- mark dekar	Avstått skogareal dekar	Netto endring i alt			
			Øking i		Nedgang i	
			dekar	% av skogareal 1957	dekar	% av skogareal 1957
Riket	266 624	359 909	—	—	93 285	0,16
Østfold	8 036	8 166	—	—	130	0,01
Akershus og Oslo	14 855	20 205	—	—	5 350	0,18
Hedmark	27 016	70 357	—	—	43 341	0,37
Oppland	9 941	34 581	—	—	24 640	0,45
Buskerud	13 511	17 144	—	—	3 633	0,08
Vestfold	9 503	10 963	—	—	1 460	0,12
Telemark	13 164	12 362	802	0,02	—	—
Aust-Agder	13 328	9 902	3 426	0,12	—	—
Vest-Agder	18 629	7 042	11 586	0,69	—	—
Rogaland	21 331	5 766	15 565	2,65	—	—
Hordaland og Bergen ...	34 304	11 570	22 734	1,59	—	—
Sogn og Fjordane	9 015	16 686	—	—	7 671	0,50
Møre og Romsdal	22 611	9 070	13 541	0,81	—	—
Sør-Trøndelag	7 587	16 851	—	—	9 264	0,29
Nord-Trøndelag	9 764	41 634	—	—	31 870	0,55
Nordland	9 104	28 334	—	—	19 230	0,51
Troms	20 450	35 453	—	—	15 003	0,90
Finnmark	4 475	3 823	652	0,03	—	—

mens det er nedgang i de andre fylker. Arealøkningen er særlig stor i Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal, og arealnedgangen er størst i Hedmark og Oppland, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms.

Produktivt skogareal og skogreisingsareal som var oppmålt.

Oppgavene til tellingen over arealene bygger på hva eierne selv oppga til tellerne. Det var ikke stilt noe krav om oppmåling eller at tellerne skulle foreta befaringer av eiendommene. Opplysningene var derfor i stor utstrekning gitt etter skjønn.

For å få rede på i hvilken grad arealoppgavene var underbygd med sikre data, ble det ved et tilleggsspørsmål undersøkt om det produktive skog- og skogreisingsareal var oppmålt. I tellingsinstruksen var det opplyst at det ikke var nødvendig med utarbeidd kart for å svare ja på spørsmålet. Målingene behøvde heller ikke være så fullstendige at kart kunne utarbeides, men de måtte være så omfattende at man fikk et brukbart resultat.

Oppgavene viser at det var utført målinger på 34 124 eiendommer eller 27,5 prosent av de eiendommer tellingen omfattet. Av produktiv skog var det oppmålt 32,8 mill. dekar eller 55,1 prosent av produktiv skog under barskoggrensen. Av skogreisingsarealene var det oppmålt 612 000 dekar eller 12,1 prosent av det oppførte areal.

I tabell 37 er det gitt oppgaver for de enkelte fylker både i absolutte og relative tall. Detaljerte herredsvise oppgaver over de oppmålte skog- og skogreisingsarealer er tatt inn i Skogbrukstellingene 1957, første hefte, tabell 16.

Tabell 37. Oppmålte skog- og skogreisingsarealer.

	Opp- målte eien- dommer	Oppmålt i 1000 dekar av		Relative tall i prosent av		
		pro- duktiv skog	skog- reisings- mark	eien- dommer i alt	skog under barskog- grensen	skog- reisings- areal i alt
Riket	34 124	32 829	1212	27,5	55,1	24,0
Østfold	1 954	1 219	21	37,4	61,5	59,5
Akershus og Oslo	2 142	2 381	23	41,4	80,0	71,3
Hedmark	4 780	8 690	124	45,2	74,0	45,1
Oppland	3 427	3 516	88	32,5	64,3	48,2
Buskerud	2 503	2 856	36	34,5	61,7	37,6
Vestfold	1 265	736	6	29,6	61,0	54,9
Telemark	1 216	1 879	16	19,1	45,9	23,7
Aust-Agder	1 129	1 070	24	24,6	36,6	28,2
Vest-Agder	920	432	38	14,9	25,7	10,9
Rogaland	817	138	26	21,2	23,5	16,9
Hordaland og Bergen	2 232	332	134	23,2	23,2	22,9
Sogn og Fjordane	1 245	353	99	17,1	22,8	20,7
Møre og Romsdal	1 574	385	109	18,5	23,2	20,9
Sør-Trøndelag	3 196	2 000	74	42,3	60,0	23,5
Nord-Trøndelag	2 815	3 912	136	43,4	67,9	30,9
Nordland	1 847	1 372	172	16,9	36,2	20,1
Troms	998	545	81	10,5	20,5	15,8
Finnmark	64	1 013	5	18,4	49,1	9,3

Oversikten i tabell 37 viser at oppmåling av skogarealene var av betydelig større omfang i de utpregede barskogdistrikter enn ellers i landet. Fylkene fra Østfold til Vestfold og Sør- og Nord-Trøndelag har således oppmålt mellom 60 og 80 prosent av skogarealene. Særlig meget var oppmålt i Akershus og Hedmark med henholdsvis 80 og 74 prosent. I de andre fylker i dette område var mellom 60 og 68 prosent av skogen oppmålt. I Telemark, Aust-Agder, Nordland og Finnmark var mellom 36 og 49 prosent av skogarealene oppmålt, mens det i lauvskog-distriktene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal og i Troms var oppmålt mellom fjerdeparten og femteparten.

Skogreisingsarealene er best oppmålt i Østlandsfylkene, særlig da i Østfold, Akershus og Vestfold hvor 59, 71 og 55 prosent var oppmålt. I Hedmark, Oppland og Buskerud var mellom 38 og 48 prosent og i Aust-Agder og Nord-Trøndelag 28 og 31 prosent oppmålt. I Finnmark og Vest-Agder var 9 og 11 prosent og i de andre fylker var mellom 17 og 24 prosent av skogreisingsarealene oppmålt.

I alle fylker unntatt Hordaland var prosenten for oppmålte eiendommer som regel betydelig lavere enn prosenten for oppmålt skogareal. Dette betyr at det vesentlig er de store eiendommer som var oppmålt. Oversikten i tabell 38 viser hvor stor del av de produktive skogarealer som var oppmålt innen de enkelte klasser gruppert etter størrelsen av skogarealet. Ved eiendommer med under 100 dekar skog var omtrent 20 prosent av skogarealet oppmålt, for eiendommer med 1000 til 2000 dekar var omtrent halvparten oppmålt, mens det for størrelsesklassene 20000 til 50000 dekar var oppmålt over 85 prosent av arealene. Når det er registrert nedgang igjen til 79,2 prosent for eiendommer med over 50000 dekar skog, kommer det sikkert av at disse eiendommer har meget store skogvidder

Tabell 38. Oppmålt skogareal etter størrelsesklasser.

Størrelsesklasser etter skogareal i dekar		Oppmålt skogareal i 1000 dekar	Prosent av produktiv skog under barskoggrensen
Under	100	597	20,3
100,1–	250	1 331	26,2
250,1–	500	2 171	31,6
500,1–	1000	3 144	39,5
1000,1–	2000	3 690	50,0
2000,1–	5000	4 454	60,5
5000,1–	10000	3 147	73,2
10000,1–	20000	2 691	82,3
20000,1–	50000	4 385	85,7
Over	50000	7 219	79,2
I alt		32 829	55,1

med lav bonitet, som det hittil har vært av mindre praktisk betydning å få oppmålt.

Skogeiendommer med driftsplan opprettet etter 1/1 1946.

Ved oppmåling og taksering fås de grunnleggende data for skogproduksjonen som areal, kubikkmasse på rot, årlig tilvekst og skogens tilstand i øyeblikket. Takseringsresultatene gir altså en analyse av skogen på et bestemt tidspunkt. For å kunne utnytte de produksjonsmuligheter skogen har, må det ved siden av denne analyse gis en oversikt over hva som bør utføres for å få produksjonen så stor som mulig og kunne utnytte denne på beste økonomiske måte. Det er en slik oversikt en driftsplan skal gi så langt som råd er.

En driftsplan bygger på oppgaver som er kjent eller kan skaffes til veie, og de muligheter som ellers foreligger. Den må derfor revideres når betingelsene for produksjon eller omsetning endres. Det skjer når skogforskningen peker på nye retningslinjer for kulturarbeider og skjøtsel og nye transportmåter og avsetningsmuligheter blir aktuelle.

I de siste tretti år har det foregått en meget sterk utvikling på alle områder innen skogbruket. Skogforskningen har således funnet fram til nye retningslinjer for kulturarbeider og skjøtsel, framdriftsmåtene er mange steder lagt helt om, og omsetnings- og prisforhold er totalt endret. Ved spørsmålet på tellingsskjemaet om skogen var drevet etter driftsplan var derfor kravet at denne skulle være opprettet eller revidert etter 1/1 1946 og at planen i hovedtrekkene også ble fulgt.

I veiledningen for utfylling av tellingsskjemaet var det ellers ikke satt opp noen regel for hvor fullstendig driftsplanen skulle være utarbeidd. For en stor eiendom er det behov for langt flere opplysninger enn for en liten eiendom, og en må derfor regne med at driftsplanene er av sterkt vekslende omfang. Av oversikten i tabell 39 framgår at det foreligger driftsplaner for mange små eiendommer. Det kan være tvil om alle disse er så fullstendige som det er vanlig å kreve at en driftsplan skal være.

Tellingsoppgavene viser at det forelå driftsplaner opprettet etter 1/1 1946 for i alt 6841 eiendommer med et produktivt skogareal under barskoggrensen på i alt 17,5 mill. dekar.

Dette svarer til 5,6 prosent av alle eiendommer med skog og 29,4 prosent av skogarealet. Det gjennomsnittlige skogareal for eiendommer med driftsplan var

Tabell 39. Skogeiendommer med driftsplan opprettet etter 1/1 1946.

	Absolutte tall		Prosent av		Gjennomsnittlig skogareal i dekar	
	Eien- dommer	Produk- tivt skogareal i dekar	eien- dommer med skog	produk- tivt skog- areal	for eien- dommer med driftsplan	for alle eien- dommer med skog
Riket	¹ 6 841	17 481 096	5,6	29,4	2 555	489
Østfold	342	534 320	6,5	27,0	1 562	379
Akershus og Oslo	564	1 600 255	10,9	53,7	2 837	576
Hedmark	1 457	6 086 561	13,9	51,8	4 177	1 122
Oppland	1 085	2 480 611	10,3	45,3	2 286	520
Buskerud	831	1 430 962	11,5	30,9	1 722	643
Vestfold	463	525 927	10,8	43,6	1 136	282
Telemark	500	1 107 431	7,9	27,1	2 215	643
Aust-Agder	244	396 122	5,3	13,5	1 623	639
Vest-Agder	120	83 819	2,0	5,0	698	277
Rogaland	53	31 882	1,5	5,4	602	165
Hordaland og Bergen ...	82	30 607	0,9	2,1	373	158
Sogn og Fjordane	29	75 609	0,4	4,9	2 607	221
Møre og Romsdal	70	58 493	0,9	3,5	836	210
Sør-Trøndelag	330	645 535	4,5	19,4	1 956	454
Nord-Trøndelag	452	1 604 237	7,0	27,8	3 549	894
Nordland	212	782 786	1,9	20,7	3 692	348
Troms	7	5 939	0,1	0,2	848	288
Finnmark	—	—	—	—	—	6 196
Produktivt skogareal i dekar						
Inntil 100	341	23 124	0,6	0,8	68	55
100,1– 250	987	179 065	3,3	3,5	181	172
250,1– 500	1 555	577 416	8,3	8,4	371	366,
500,1– 1 000	1 614	1 163 052	14,7	14,6	721	724
1 000,1– 2 000	1 107	1 558 978	21,6	21,1	1 408	1 435
2 000,1– 5 000	697	2 135 303	28,8	29,0	3 064	3 056
5 000,1–10 000	273	1 907 928	44,5	44,5	6 989	7 011
10 000,1–20 000	125	1 742 518	52,5	53,3	13 940	13 744
20 000,1–50 000	91	2 873 760	54,5	56,2	31 580	30 630
Over 50 000	51	5 319 952	71,9	57,7	104 313	129 977

¹ Tabell 16 i første hefte av Skogbrukstelingen 1957 har 6 844 eiendommer med driftsplan. Der er det imidlertid regnet med en eiendom i Hedmark og to i Rogaland som er uten produktiv skog under barskoggrensen.

2555 dekar. I tabell 39 er det gitt oppgaver for de enkelte fylker og gruppering i størrelsesklasser etter skogarealet. Herredsvise oppgaver over eiendommer med driftsplan og deres skogareal er tatt inn i Skogbrukstelingen 1957, første hefte, tabell 16.

Oversikten i tabell 39 viser at driftsplaner er mest vanlige i fylkene på Østlandet og i Trøndelag. I Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud og Vestfold har mellom 10 og 14 prosent av eiendommene opprettet driftsplaner etter 1/1 1946, og driftsplanene omfatter mellom 43 og 54 prosent av skogarealet under barskoggrensen unntatt Buskerud hvor driftsplanene omfatter ca. 31 prosent. I Østfold, Telemark, Aust-Agder og Sør- og Nord-Trøndelag fylker var det opprettet driftsplaner for mellom 4,5 og 8 prosent av eiendommene, med mellom 19

og 28 prosent av skogarealet. I Aust-Agder omfattet driftsplanene dog bare 13,5 prosent av skogarealet. I alle andre fylker i landet var det ikke opprettet driftsplaner for mer enn 2 prosent av eiendommene, og med et enkelt unntak omfattet disse ikke mer enn 5,4 prosent av skogarealet. Dette unntak var Nordland hvor det var driftsplaner for 1,9 prosent av eiendommene med 20,7 prosent av skogarealene.

Fordeling av eiendommer med driftsplan etter størrelsen av skogarealet viser at det er slike eiendommer innen alle størrelsesklasser, men at prosenten stiger meget sterkt fra 0,6 for eiendommer med under 100 dekar skog til 71,9 for eiendommer med over 50000 dekar. Det er altså relativt flest store skogeieendommer som har utarbeidd driftsplan. For eiendommer med over 50000 dekar produktiv skog finner en at mens det er 71,9 prosent av eiendommene som har utarbeidd driftsplan, omfatter de samme eiendommer bare 57,7 prosent av skogarealet innen denne størrelsesklasse. Grunnen til dette er sikkert den samme som er omtalt i avsnittet om oppmålt skogareal, nemlig at en rekke av disse store eiendommer har meget store skogvidder med så lav bonitet at det er av liten praktisk betydning å utarbeide driftsplan.

Produktivt skogareal uten mulighet for lønnsom framdrift av skurtømmer.

På grunn av store avstander eller vanskelige terrengforhold, har det ikke vært mulighet for lønnsom framdrift fra alle skogarealer i landet. I kalkylene over tilgangen av nyttbart trevirke i framtiden, har det derfor vært gjort fradrag i produksjon av trevirke på skogarealer med ulønnsom drift. Da det imidlertid aldri er utført undersøkelser over størrelsen av slike skogarealer, har alle overslag måttet bygge på skjønn.

For å få oversikt over omfanget av skog som ikke kan utnyttes økonomisk, ble det på skjemaet til Skogbrukstellingen 1957 tatt med følgende spørsmål:

«Hvor stort produktivt skogareal er i dag uten mulighet for lønnsom framdrift av skurtømmer?»

I tillegg til oppgaven over areal i dekar, skulle det også gis opplysning om årlig tilvekst i kubikkmeter.

På grunn av at driften er ulønnsom, vil det sjelden foreligge målinger hverken over arealer, kubikkmasse på rot eller årlig tilvekst. Oppgavene vil derfor som regel være bygd på skjønn. I veiledningen for utfylling av skjemaet ble det rådet til at skjønnsmessige ansettelse av tilveksten burde støtte seg til gjennomsnittlig årlig tilvekst i nærliggende takserte skoger, eller foretas ut fra Landsskogtakseringens resultater for distriktet. Det ble videre påpekt at tilveksten måtte reduseres for lavere boniteter, høytliggende og gammel skog.

I tabell 40 er det gjengitt fylkestall med relativ fordeling. Herredsvise oppgaver over produktivt skogareal med ulønnsom framdrift og med tilvekstoppgaver er tatt inn i Skogbrukstellingen 1957, første hefte, tabell 16.

Oversikten i tabell 40 viser at det i alt er oppgitt 884138 dekar produktivt skogareal med ulønnsom framdrift. Dette svarer til 1,5 prosent av det produktive skogareal under barskoggrensen. For Finnmark fylke mangler det opplysninger om skogarealer med ulønnsom drift. Den fylkesvise fordeling viser at Telemark og Sogn og Fjordane har særlig store arealer produktiv skog med ulønnsom framdrift. Telemark har således 175640 dekar eller ca. 20 prosent av det hele og Sogn og Fjordane 131612 dekar eller ca. 15 prosent. Disse to fylker har altså vel tredjeparten av landets samlede areal med ulønnsom framdrift. Lavlandsfylkene Østfold, Akershus med Oslo og Vestfold skiller seg ut ved å ha svært små arealer

Tabell 40. Produktivt skogareal under barskogsgrensen med ulønnsom framdrift.

	Absolutte tall		Relative tall		I prosent av produktivt skogareal under barskogsgrensen	Tilvekst i m ³ pr. dekar produktiv skogmark	
	Areal i dekar	Årlig tilvekst i m ³	Areal	Årlig tilvekst		Arealer med ulønnsom framdrift	Etter Landskogtakseringen
Riket	884 138	103 781	100,0	100,0	1,5	0,117	..
Østfold	1 602	274	0,2	0,3	0,1	0,171	0,299
Akershus og Oslo	4 682	742	0,5	0,7	0,2	0,158	0,317
Hedmark	69 558	10 974	7,9	10,6	0,6	0,158	0,208
Oppland	44 603	6 061	5,0	5,8	0,8	0,136	0,255
Buskerud	40 197	5 388	4,5	5,2	0,9	0,134	0,219
Vestfold	5 195	1 019	0,6	1,0	0,4	0,196	0,380
Telemark	175 640	23 735	19,8	22,9	4,3	0,135	0,248
Aust-Agder.....	46 916	4 943	5,3	4,8	1,6	0,105	0,224
Vest-Agder	25 107	3 969	2,8	3,9	1,5	0,158	0,195
Rogaland	28 389	3 661	3,2	3,5	4,8	0,129	..
Hordaland og Bergen .	70 207	8 172	8,0	7,9	4,9	0,116	..
Sogn og Fjordane	131 612	13 456	14,9	12,9	8,5	0,102	..
Møre og Romsdal	43 088	4 996	4,9	4,8	2,6	0,116	..
Sør-Trøndelag	41 997	2 809	4,8	2,7	1,3	0,067	0,182
Nord-Trøndelag	57 679	4 570	6,5	4,4	1,0	0,079	0,188
Nordland	61 709	6 260	7,0	6,0	1,6	0,101	..
Troms	35 957	2 752	4,1	2,6	1,4	0,077	..
Finnmark	—	—	—	—	—	—	..

med ulønnsom framdrift. De fleste fylker ellers i landet har mellom 40000 og 70000 dekar produktiv skog med ulønnsom framdrift svarende til mellom 4,5 og 8 prosent. Bare Vest-Agder, Rogaland og Troms ligger litt lavere med fra 25000 til 36000 dekar tilsvarende 2,8 til 4,1 prosent.

Den årlige tilvekst på skogarealene med ulønnsom framdrift er anslått til i alt 103781 m³ svarende til 0,117 m³ pr. dekar. Den fylkesvise fordeling av oppgavene over tilveksten viser at Hedmark med 10974 m³, Telemark med 23735 m³ og Sogn og Fjordane med 13456 m³ har de absolutt største tilvekstmengder. Til sammen har disse tre fylker 46,4 prosent av den anslåtte tilvekst på skogarealene med ulønnsom framdrift.

Det kan ellers merkes at den beregnede årlige tilvekst pr. dekar i fylkene Østfold til og med Rogaland, med unntak av Aust-Agder, ligger over gjennomsnittet for hele landet, mens den ligger under gjennomsnittet i fylkene fra Hordaland og nordover. I Trøndelagsfylkene og Troms er den gjennomsnittlige tilvekst pr. dekar betydelig lavere enn i de andre fylker.

Til sammenlikning med den gjennomsnittlige tilvekst pr. dekar for produktiv skog med ulønnsom framdrift, er det i tabell 40 satt inn gjennomsnittlig tilvekst for produktiv skogmark etter Landsskogtakseringens revisjonstakster. Skogarealene med ulønnsom framdrift ligger svært ofte i større høydeler enn annen skog, og den har fått nedsatt tilvekst fordi den ikke er blitt skjøttet slik som den drivverdige skog. En måtte derfor vente at skogarealene med ulønnsom framdrift hadde betydelig lavere årlig tilvekst pr. dekar enn de gjennomsnittstall revisjons-

takseringene viste. Sammenlikningen viser at for Østfold, Akershus og fra Oppland til og med Telemark har arealene med ulønnsom framdrift mellom 50 til 61 prosent av tilveksten pr. dekar etter Landsskogtakseringens oppgaver. For Hedmark og Vest-Agder er prosentene henholdsvis 76 og 81, mens den for Aust-Agder og Sør- og Nord-Trøndelag ligger mellom 37 og 47.

For fylker uten revisjonstakst er sammenlikning sløffet fordi takstoppgavene er så gamle (over 30 år) at den vil være misvisende.

Tilveksttakserte skoger.

I avsnittet om tidligere skogstatistikk er resultatene fra Landsskogtakseringen nærmere omtalt. Disse oppgaver gir gjennomsnittstall for de enkelte distrikter og for hele landet. Den enkelte skogeiendom kan imidlertid avvike betydelig fra det vanlige gjennomsnitt. For å få brukbare takstoppgaver må skogeierne derfor selv takser sine eiendommer. I hvilken utstrekning det var gjort, ble undersøkt ved spørsmål om hvor stor den årlige bruttotilvekst uten bark var for hele skogarealet. Oppgave skulle bare gis dersom taksten var utført i de siste 10 år eller hvis eldre takster var ajourført.

Tellingsoppgavene viser at det forelå tilveksttakster for 9116 eiendommer med et produktivt skogareal under barskoggrensen av i alt 20,1 mill. dekar. Dette svarer til 7,5 prosent av alle eiendommer med skog og 33,7 prosent av skogarealet.

I tabell 41 er det gitt oppgaver for de enkelte fylker og med gruppering av eiendommene og deres skogareal i størrelsesklasser etter skogarealet. Herredsvise tall over tilveksttakserte eiendommer med oppgaver over produktivt skogareal under barskoggrensen og årlig tilvekst særskilt for bar- og lauvtrær er tatt inn i Skogbrukstellingen 1957, første hefte, tabell 16.

Oversikten i tabell 41 viser at tilveksttaksering av skogene er mest vanlig i fylkene Akershus, Hedmark og Oppland. Her er det utført taksering for 15,6 til 21,2 prosent av eiendommer med skog og for 51,2 til 64,0 prosent av skogarealet. I Østfold og Buskerud er taksert ca. 14 prosent av eiendommene og ca. 37 av arealene. Deretter kommer Vestfold med 9,7 prosent av eiendommene og 44,4 prosent av arealet og Telemark med 8,4 prosent av eiendommene og 33,9 prosent av arealet. Prosentene synker ellers gjennomgående jamt til de for Vestlandet ligger under 2 for takserte eiendommer og under 7 for takserte arealer.

Gruppering i størrelsesklasser etter produktivt skogareal viser sterkt stigende takseringsprosent fra de minste til de største størrelsesklasser. For eiendommer med inntil 100 dekar skogareal er således taksert bare 2,1 prosent av eiendommene mot 83,1 prosent for eiendommer med over 50000 dekar. På samme måte stiger prosentene for takserte arealer fra 2,4 for minste størrelsesklasse til 65,3 for størrelsesklassen 20000,1—50000 dekar, men går ned igjen til 62,1 for størrelsesklassen over 50000 dekar. Denne nedgang skyldes det samme forhold som er nevnt under avsnittene om oppmålt skogareal og eiendommer med driftsplan, nemlig at en rekke av de største eiendommer har meget store skogvidder med så lav bonitet at tilveksttaksering blir av liten praktisk betydning.

Den årlige bruttotilvekst på de takserte arealer utgjør i alt noe over 4 mill. m³. Av dette faller ca. 96 prosent på bartrær og ca. 4 prosent på lauvtrær.

På grunnlag av oppgavene for de tilveksttakserte skoger over produktive skogarealer under barskoggrensen og årlig bruttotilvekst er det i tabell 41 tatt med oppgaver over gjennomsnittlig tilvekst pr. dekar. For alle takserte skoger er gjennomsnittet 0,203 m³. For fylkene Østfold til og med Telemark ligger gjennomsnittet i m³ pr. dekar mellom 0,194 og 0,359. Fylkene Aust-Agder til Møre og Romsdal har gjennomsnittstilvekst i m³ pr. dekar fra 0,144 til 0,191. Sør-Trøndelag,

Tabell 41. Tilveksttakserte skoger.

	Tak- serte eien- dom- mer	Taksert produktivt skogareal i dekar	I prosent av		Årlig bruttotilvekst i m ³			
			eien- dom- mer med skog	pro- duktivt skogareal under barskog- grensen	Bartrær	Lauvtrær	I alt	Gjen- nom- snitt pr. dekar
Riket	9 116	20 057 925	7,5	33,7	3 903 345	164 334	4 067 679	0,203
Østfold	729	727 619	14,0	36,7	180 714	7 305	188 019	0,258
Akershus og Oslo	921	1 905 593	17,8	64,0	512 783	7 708	520 491	0,273
Hedmark	2 218	6 912 032	21,2	58,9	1 310 516	28 301	1 338 817	0,194
Oppland	1 642	2 804 186	15,6	51,2	607 870	9 302	617 172	0,220
Buskerud	1 004	1 725 976	13,9	37,3	347 415	7 660	355 075	0,206
Vestfold	415	535 969	9,7	44,4	158 105	24 176	182 281	0,359
Telemark	536	1 385 695	8,4	33,9	276 839	14 098	290 937	0,210
Aust-Agder	215	376 550	4,7	12,9	61 604	10 479	72 083	0,191
Vest-Agder	193	138 447	3,2	8,2	16 969	5 179	22 148	0,160
Rogaland	49	40 443	1,4	6,9	6 853	758	7 611	0,188
Hordaland og Bergen ..	64	24 169	0,7	1,7	4 028	565	4 593	0,190
Sogn og Fjordane	26	73 260	0,4	4,7	10 319	260	10 579	0,144
Møre og Romsdal	57	49 283	0,7	3,0	7 572	674	8 246	0,167
Sør-Trøndelag	418	653 442	5,7	19,6	72 019	4 318	76 337	0,117
Nord-Trøndelag	445	1 940 141	6,9	33,7	240 153	21 899	262 052	0,135
Nordland	175	760 081	1,6	20,1	89 341	21 580	110 921	0,146
Troms	9	5 039	0,1	0,2	245	72	317	0,063
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Produktivt skogareal i dekar								
Inntil 100	1 107	70 656	2,1	2,4				
100,1– 250	1 569	276 877	5,3	5,4				
250,1– 500	1 883	696 835	10,0	10,1				
500,1– 1000	1 829	1 315 303	16,6	16,5				
1000,1– 2000	1 287	1 818 627	25,0	24,7				
2000,1– 5000	803	2 491 643	33,3	33,8				
5000,1–10000	319	2 239 143	52,0	52,0				
10000,1–20000	151	2 082 272	63,4	63,7				
20000,1–50000	109	3 340 157	65,3	65,3				
Over 50000	59	5 726 412	83,1	62,1				

Nord-Trøndelag og Nordland har gjennomsnitt i m³ pr. dekar mellom 0,117 og 0,146. Lavest ligger Troms med et gjennomsnitt av 0,063 m³ pr. dekar, men her er det taksert så få eiendommer med så lite areal at gjennomsnittet neppe er representativt for fylket.

Sammenliknes den årlige bruttotilvekst i gjennomsnitt pr. dekar for tilvekst-takserte skoger med Landsskogtakseringens oppgaver for de revisjonstakserte fylker over tilvekst pr. dekar produktiv skogmark, gjengitt i tabell 40, viser det seg at oppgavene for revisjonstakseringene ligger høyest for alle fylker. En nær-mere gransking av oppgavene viser at for fylkene på Østlandet og Sørlandet ligger den gjennomsnittlige tilvekst pr. dekar etter Landsskogtakseringen som regel 16 til 18 prosent høyere enn for Skogbrukstellingens oppgaver. Unntak fra regelen er Hedmark og Buskerud med henholdsvis 7 og 6 prosent høyere og Vest-Agder med 22 prosent høyere. For Trøndelagsfylkene er forskjellen mellom oppgavene betydelig større. I Sør-Trøndelag er således tilveksten pr. dekar etter Landsskog-

takseringen 56 prosent større enn for de tilveksttakserte skoger og i Nord-Trøndelag 39 prosent større.

Det er flere forhold som kan være årsak til forskjellen mellom de to oppgaver over gjennomsnittlig tilvekst pr. dekar. Det viktigste er sikkert at Landsskogtakseringens oppgaver er gjennomsnitt for all skog, mens oppgavene til Skogbrukstellingen vesentlig gjelder større skogeiendommer. Som tidligere omtalt antas det at de større skogeiendommer har en lavere middelsbonitet og derved lavere tilvekst enn gjennomsnittet for all skog.

For den enkelte skogeier er den nyttbare tilvekst av større aktuell interesse enn bruttotilveksten, og i mange tilfelle er det den nyttbare tilvekst som blir brukt. Det kan derfor ikke utelukkes at det er denne som i enkelte tilfelle kan være gitt i oppgavene til Skogbrukstellingen. Det er imidlertid ikke noe som tyder på at dette har skjedd annet enn rent unntaksvis.

Skogshusvær.

I denne undersøkelse omfatter skogshusvær både overnattings- og oppholdsrom til bruk under skogsarbeid og familieboliger for eiendommens faste skogsarbeidere bygd etter 1/1 1946.

I vårt land ligger en stor del av skogarealene så langt unna faste bosteder at det er nødvendig med særskilt husvær for overnatting og hvile for arbeiderne i nærheten av arbeidsstedet. Det er imidlertid først i de siste 25 år det har vært lovvedtak om at arbeidsgiveren skal sørge for at nødvendig husvær er i orden før skogsarbeid settes i gang.

Tidligere måtte skogsarbeideren som regel selv sørge for husrom under arbeidet, og var det ikke bosteder så nær arbeidsstedet at disse kunne brukes, måtte han selv bygge fra nytt av. Det var fast regel at det tømmer som trengtes til en koie ble tatt på stedet, men det som ellers var nødvendig til utstyr, måtte arbeideren som regel sørge for selv. De oppførte skogskoier og deres utstyr var derfor svært primitive.

Det første opptak til bedring av skogshusværene kom ved sirkulære fra skogdirektøren i 1909 til statens skogforvaltere, med pålegg om å sørge for at nødvendige koier for skogsarbeid ble bygd. Dette gjaldt imidlertid bare de offentlige skoger. I 1913 vedtok Åmot herredstyre regler for skogskoier og staller til bruk under skogsarbeid, men da det ikke forelå lovbestemmelser om at disse reglene skulle gjelde, sto det til den enkelte skogeier om de ble gjennomført. Vedtaket i Åmot herredstyre var forløperen for lov av 30/7 1915 om husvær for folk og hester under skogsarbeid og fløting. Denne lov var en vedtektslov som gikk ut på at herredstyret ved beslutning stadfestet av Kongen, kunne fastsette vedtekter om bygging og innredning av forsvarlig husvær for folk og hester under skogsarbeid og fløting. I vedtektene kunne det bestemmes at skogeier etter pålegg av helserådet skulle være forpliktet til å oppføre husvær før hogst til salg eller industriell produksjon ble satt i gang.

Det gikk langsomt med å få fastsatt vedtekter for skogshusvær. Da loven om arbeidervern ble vedtatt i 1936, var det bare 72 herreder som hadde fått innført slike vedtekter. Arbeidervernloven førte til at det i Statens Arbeidstilsyn ble opprettet en stilling som arbeidsinspektør for skogbruk i 1937. På grunnlag av bestemmelsene i arbeidervernlovens §§ 6 og 43, ble det utarbeidd nærmere forskrifter om skogshusvær og deres utstyr.

De forskrifter om skogshusvær som gjelder i dag trådte i kraft 1. september 1956. Her er det fastslått at hvor arbeidsstedet er så avsides at det ikke med rime-

lighet kan kreves at arbeideren bor hjemme, skal skogeieren sørge for husvær og holde lys og brensel til dette. Hvis avstanden fra husværet til arbeidsfeltet er mer enn 1 km, skal arbeidsgiveren i vintertiden sørge for hvilestue med ovn til arbeidsfolkene.

De senere års utvikling i skogbehandling og driftsmåter har ført til at skogbruket har hatt stigende behov for arbeidshjelp hele året. For å sikre seg denne hjelp, har flere skogeiere etter hvert funnet det nødvendig å bygge familieboliger for sine faste skogsarbeidere.

Etter tellingsoppgavene var det i alt 14853 skogstuer i 1957. Av disse var det 532 for felleshusholdning og 12642 uten felleshusholdning. Dessuten var det 1679 flyttbare skogstuer. Av skogsarbeiderboliger (familieboliger) var det bygd 315 etter 1/1 1946.

I tabell 42 er det tatt inn oppgaver over skogstuer og skogsarbeiderboliger fylkesvis og i størrelsesklasser etter produktivt skogareal under barskoggrensen. Herredsvise oppgaver er tatt inn i Skogbrukstillingen 1957, første hefte, tabell 9, og fylkesvise oppgaver etter størrelsen av skogarealet i tabell 10.

Skogstuer for felleshusholdning forekommer bare på eiendommer med mer enn 5000 dekar skog. Det er særlig mange i Nord-Trøndelag som i alt har 290 eller noe over halvparten. Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland (ves. Helgeland) har tilsammen 380 skogstuer for felleshusholdning eller vel 70 prosent. Fylkene fra Østfold til Telemark har 141 skogstuer for felleshusholdning, og av disse er 69 eller nær halvparten i Hedmark. Av de andre fylker er det bare Sogn og Fjordane og Finnmark som har slike skogstuer.

Faste skogstuer uten felleshusholdning forekommer over hele landet og på alle eiendomsstørrelser. Det er særlig mange av dem i Hedmark, Oppland, Buskerud og Telemark som i alt har 9067 eller ca. 72 prosent. I fylkene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal og i Troms og Finnmark er det relativt få faste skogstuer uten felleshusholdning. Sogn og Fjordane med 63 har flest.

Flyttbare skogstuer er særlig utbredd i Hedmark som i alt har 839 eller halvparten av alle. Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane er uten flyttbare skogstuer, og det er få av dem i Vest-Agder, Møre og Romsdal, Troms og Finnmark.

De forhold som avgjør om skogstuer skal bygges eller ikke, veksler ofte fra sted til sted. De to viktigste faktorer er avstanden fra faste bosteder til skogen og mengden av salgsvirke som kan drives fram. For å få et uttrykk for tettheten av skogstuer, er det i tabell 42 tatt med oppgaver over det gjennomsnittlige barskogareal og den gjennomsnittlige årlige salgsavvirking pr. skogstue. Begge oppgaverekker viser at det er stor forskjell mellom landsdelene. For østlandsfylkene fra Østfold til Telemark veksler barskogarealet pr. skogstue mellom 1800 og 4400 dekar, mens det for Aust-Agder, Trøndelagsfylkene og Nordland veksler mellom 5000 og 7600 dekar og for fylkene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal, Troms og Finnmark veksler mellom 10000 og 33000 dekar.

Oppgavene over salgsavvirking pr. skogstue viser samme tendens i forskjell mellom distriktene, men i mindre utpreget grad enn for barskogarealene.

Gjennomsnittstallene for barskogareal og salgsavvirking etter eiendomsstørrelsen viser at barskogarealet synker fra 6400 dekar for størrelsesklassen under 25 dekar til ca. 2700 dekar for størrelsesklassene mellom 1000 og 10000 dekar, for så å stige til 5100 dekar for eiendommer med over 50000 dekar. Oppgavene over salgsavvirking pr. skogstue etter eiendomsstørrelse har samme utviklingstendens som for barskogarealet. Mens årlig salgsavvirking pr. skogstue for eiendommer under 25 dekar var 1 100 m³, synker den til ca. 485 m³ for størrelsesklassene 1000 til 10000 dekar, og stiger deretter til 770 m³ for størrelsesklassen over 50000 dekar. En vesentlig årsak til stigningen i barskogareal og salgsavvirking for størrelses-

Tabell 42. Skogstuer og skogsarbeiderboliger.

	Skogstuer			Skogs- arbeider- boliger bygd etter 1/1 1946	Gjennomsnitt pr. skogstue	
	For felles- hus- hold- ning	Uten felles- husholdning			Barskog- areal i dekar	Årlig av- virking ¹ til salg i m ³
		Faste	Flytt- bare			
Riket	532	12 642	1 679	315	3 260	595
Østfold	2	402	40	13	4 420	1 160
Akershus og Oslo	18	774	108	67	3 280	890
Hedmark	69	3 526	839	119	2 580	485
Oppland	15	1 427	196	17	3 140	715
Buskerud	10	2 355	137	33	1 810	410
Vestfold	3	412	42	6	2 520	735
Telemark	24	1 759	92	23	2 080	465
Aust-Agder	—	493	14	1	5 090	830
Vest-Agder	—	39	6	—	24 350	3 220
Rogaland	—	23	—	1	14 430	1 260
Hordaland og Bergen	—	25	—	—	32 760	1 480
Sogn og Fjordane	3	63	—	3	10 420	880
Møre og Romsdal	—	41	5	—	18 720	1 650
Sør-Trøndelag	44	447	41	6	5 250	580
Nord-Trøndelag	290	673	130	25	4 830	605
Nordland	46	148	21	1	7 610	775
Troms	—	24	1	—	16 480	1 120
Finnmark	8	11	7	—	32 560	885
Produktivt skogareal under barskogsgrensen						
Uten skogareal	—	3	—	—	—	—
Inntil 25 dekar	—	12	—	—	6 420	1 105
25,1– 100 »	—	417	16	—	4 130	960
100,1– 250 »	—	909	53	—	3 550	800
250,1– 500 »	—	1 465	109	—	3 160	640
500,1– 1000 »	—	1 987	185	—	2 830	550
1000,1– 2000 »	—	2 025	236	—	2 660	490
2000,1– 5000 »	—	2 058	295	—	2 760	485
5000,1–10000 »	60	1 169	205	84	2 750	480
10000,1–20000 »	64	724	142	63	3 290	590
20000,1–50000 »	165	841	209	77	3 970	695
Over 50000 »	243	1 032	229	91	5 120	770

¹ Gjennomsnitt for driftsårene 1955–56, 1956–57 og 1957–58. Tallene for størrelsesklassene er utregnet med støtte i oppgaver til Skogbrukstellingen 1957 over framdrevet salgsvirke i 1956–57.

klassene over 10000 dekar antas å være at disse eiendommer har skogstuer beregnet for flere arbeidere enn vanlig for mindre eiendommer.

Skogsarbeiderboliger bygd etter 1/1 1946 forekommer omtrent bare i fylkene fra Østfold til Telemark og i Trøndelag. Hedmark har 119 skogsarbeiderboliger eller vel tredjeparten og Akershus har 67 eller noe over femteparten. Vest-Agder, Hordaland, Møre og Romsdal, Troms og Finnmark er uten skogsarbeiderboliger bygd etter 1/1 1946, og Aust-Agder, Rogaland og Nordland har bare en hver.

Ved undersøkelser gjennom det stedlige arbeidstilsyn har Statens Arbeidstilsyn søkt å skaffe oppgaver over skogstuer med sengeplass og skogstaller, tilgang ved nybygg og sannsynlig behov for nybygg i de nærmeste år. Pr. 1/1 1956

hadde Arbeidstilsynet fått oppgaver over 7461 skogstuer og 4486 skogstaller. Det var imidlertid ikke mottatt svar på alle forespørsler så det måtte regnes med noe tillegg til disse oppgaver. Regner en med at det skulle være ca. 8500 skogstuer, var dette likevel bare omtrent to tredjedeler av de faste skogstuer (med og uten felleleshusholdning) som tellingen har fått oppgitt, nemlig i alt 13174.

En viktig årsak til denne forskjell er at det stedlige arbeidstilsyn har regnet med de skogstuer som er satt opp utelukkende av hensyn til skogsarbeid, mens Skogbrukstelingen har fått med alt som blir brukt under skogsarbeid, men som ved siden av svært ofte er brukt som sports- og feriested. Fordelingen etter størrelsen av skogarealet viser at det er svært mange skogstuer på de mindre eiendommer. I alt er det 4793 skogstuer eller noe over tredjeparten på eiendommer med under 1000 dekar skog og 8381 på de større eiendommer.

Bygging av nye skogshusvær økte sterkt etter 1945. For å påskynde dette arbeid, ble det for 1948–49 bevilget et særskilt statsbidrag på 1,2 mill. kr. Ved hjelp av denne bevilgning ble det oppført i alt 716 skogshusvær (koier) med 4958 sengeplasser for en samlet utgift av ca. 5,5 mill. kr. I mer fjernliggende skoger oppførte Staten dessuten 110 koier for ca. 1,4 mill. kr. Byggingen av disse var finansiert av «arbeidsløshetens tiltaksfond», og husværene ble overlatt skogeierne på leiebasis. De er senere solgt. Videre ble det i statens skoger, bygdealmenninger og kommuneskoger oppført ca. 75 koier for ca. 0,6 mill. kr. Således ble det i 1948–1949 bygd i alt omtrent 900 koier for ca. 7,5 mill. kr.

Arbeidsinspektøren for skogbruk regner med at det i perioden 1946–1951 i alt ble bygd 1400 nye skogshusvær, og i de fire år 1952–1955 ga det stedlige arbeidstilsyn oppgaver over 1060 nybygde stuer og 564 nye staller.

Behovet for nye skogshusvær i årene 1960 til 1970 er framlagt i innstilling fra Norsk Forstmannsforenings Investeringskomité. Den går ut på at det i denne periode årlig bør bygges 400 skogstuer, 130 skogstaller, 500 hvilestuer og 140 skogsarbeiderboliger.

Skogsveier for motorkjøretøyer.

De første skogsveier for motorkjøretøyer her i landet ble bygd for over 30 år siden, og de første bidrag av statsmidler til bygging av slike veier ble gitt i budsjettet for 1932–33. Arbeidet med skogsveier fikk imidlertid ikke særlig stort omfang før etter siste verdenskrig. Årsaken til dette var vesentlig at de økonomiske forhold i skogbruket ikke gjorde slike investeringer lønnsomme, og dels også fordi det motoriserte tekniske materiell for skogstransport enda ikke var helt tilfredsstillende.

Etter siste verdenskrig har forholdene endret seg helt. Bygging av skogsveier for motorkjøretøyer har derfor økt sterkt i de siste 10 år.

Oppgavene over skogsveier for motorkjøretøyer omfatter bare ferdigbygde veier som var bygd vesentlig av hensyn til driften av skogen. Veier som var bygd for å dekke andre behov, f. eks. å skaffe forbindelse til veiløse grender og setrer, eller fram til industrianlegg skulle ikke tas med, og veier som opprinnelig var bygd som skogsbilveier, men senere er overtatt av det offentlige, regnes heller ikke med.

Skogsveiene deles i helårsveier og vinterveier. Helårsveier er veier med så god planering og godt dekke at de kan brukes både sommer og vinter forutsatt at nødvendig snøbrøyting blir gjort. Vinterveier er veier som bare blir brukt i vinterhalvåret. Det er forutsatt at samme veibane blir brukt år etter år, og at denne har fått nødvendig planering hvor det er påkrevd. Tilfeldig oppslåtte vinterveier som bare blir brukt det ene år, regnes ikke med. Lengden av vinterveiene der de går over slettmyrer og vann, regnes med.

Tabell 43. Skogsveier for motorkjøretøyer fylkesvis. Km.

	Absolutte tall			Relative tall		
	Helårs- veier	Vinter- veier	I alt	Helårs- veier	Vinter- veier	I alt
Riket	12 026,3	7 785,4	19 811,7	100,0	100,0	100,0
Østfold	555,9	712,4	1 268,3	4,6	9,2	6,4
Akershus og Oslo	911,9	829,6	1 741,5	7,6	10,7	8,8
Hedmark	3 465,9	1 567,0	5 032,9	28,8	20,1	25,4
Oppland	1 799,3	884,2	2 683,5	15,0	11,4	13,6
Buskerud	1 399,5	824,7	2 224,2	11,6	10,6	11,2
Vestfold	603,0	194,4	797,4	5,0	2,5	4,0
Telemark	1 084,1	737,4	1 821,5	9,0	9,5	9,2
Aust-Agder	473,7	290,7	764,4	3,9	3,7	3,9
Vest-Agder	233,9	132,4	366,3	1,9	1,7	1,9
Rogaland	57,3	10,0	67,3	0,5	0,1	0,3
Hordaland og Bergen	112,2	64,7	176,9	0,9	0,8	0,9
Sogn og Fjordane	132,7	75,5	208,2	1,1	1,0	1,1
Møre og Romsdal	125,9	135,2	261,1	1,1	1,7	1,3
Sør-Trøndelag	283,3	353,0	636,3	2,4	4,5	3,2
Nord-Trøndelag	474,8	778,5	1 253,3	4,0	10,0	6,3
Nordland	180,0	114,7	294,7	1,5	1,5	1,5
Troms	91,4	73,0	164,4	0,8	0,9	0,8
Finnmark	41,5	8,0	49,5	0,3	0,1	0,2

Etter tellingsoppgavene var det i alt 19812 km skogsveier for motorkjøretøyer. Av dette var det 12026 km helårsveier og 7786 vinterveier.

I tabell 43 er det gitt absolutte og relative tall fylkesvis særskilt for helårsveier og vinterveier.

Tabell 44 har fylkesvise oppgaver over lengdene av skogsveier og meter skogsvei pr. 1000 dekar (km²) skogareal fordelt etter størrelsesklasser av skogarealet. Herredsvise oppgaver er tatt inn i Skogbrukstillingen 1957, første hefte, tabell 9, og fylkesvise oppgaver etter størrelsesklasser av skogarealet i tabell 10.

Oversikten i tabell 43 viser at det er barskogdistriktene på Østlandet og i Trøndelag som har den helt overveiende del av skogsveier for motorkjøretøyer. Fylkene fra Østfold til Aust-Agder har således 85,5 prosent av helårsveiene og 77,7 prosent av vinterveiene, og Trøndelagsfylkene har 6,4 prosent av helårsveiene og 14,5 prosent av vinterveiene. Vest-Agder og fylkene på Vestlandet og i Nord-Norge har tilsammen bare ca. 8 prosent av både helårs- og vinterveier. Hedmark fylke har fjerdeparten av alle skogsveier. Det har 28,8 prosent av helårsveiene og 20,1 prosent av vinterveiene. Deretter kommer Oppland og Buskerud med henholdsvis 13,6 og 11,2 prosent av skogsveiene og Telemark og Akershus med ca. 9 prosent.

Tabell 45 viser at den gjennomsnittlige lengde av skogsveier pr. km² (1000 dekar) produktiv skog under barskoggrensen for riket i alt var 333 meter. Av dette var 202 meter helårsveier og 131 meter vinterveier. Fylkene Østfold til Telemark har betydelig større veilengde pr. km² enn gjennomsnittet for landet og skiller seg klart ut fra de andre distrikter. Gjennomsnittet for disse 8 fylker ligger mellom 428 og 661 meter pr. km², mens Aust- og Vest-Agder har 261 og 218 meter, Sør- og Nord-Trøndelag har 191 og 217 meter. Vestlandsfylkene har mellom 114 og 157 meter og Nord-Norge mellom 24 og 77 meter pr. km².

Det framgår av oversikten i tabell 45 at omtrent 60 prosent av skogsveiene er helårsveier. Unntak fra dette er Østfold, Møre og Romsdal og Sør- og Nord-

Trøndelag fylker hvor vinterveiene har større lengder enn helårsveiene. I Akershus fylke er lengden av helårsveiene ubetydelig større enn for vinterveiene, mens helårsveiene i Vestfold utgjør tre fjerdedeler av skogsveier i alt.

Fordelingen av skogsveiene etter størrelsen av skogarealet viser at veilengden pr. km² skog gjennomgående stiger fra de minste til de større eiendommer for igjen å avta for de aller største eiendommer. Helårsveier øker således fra 100 meter pr. km² for eiendommer inntil 100 dekar til 319 meter for eiendomsstørrelsen 10000–20000 dekar for så igjen å avta for de større eiendommer. For vinterveier er det stigning fra 90 meter pr. km² for eiendommer inntil 250 dekar til 198 meter for eiendomsstørrelsen 2000–5000 dekar og deretter synkende jamt for de større eiendommer.

Den viktigste årsak til bygging av skogsveier for motorkjøretøyer er å få drevet fram tømmer og ved til mottaker så lett og rimelig som mulig. Den avgjørende faktor for vedtak om bygging, vil som regel være mengden av det salgsvirke som kan drives fram. Oppgavene i tabell 44 viser at fylkene Østfold, Akershus og Vestfold med større årlig tilvekst pr. dekar enn noe annet fylke også har størst lengde skogsvei pr. km² produktiv skog. I det samme forhold ligger en vesentlig del av forklaringen til forskjellen mellom de ulike landsdeler.

For å vise den store betydning skogsveiene for motorkjøretøyer har, er det i tabell 44 satt opp en fylkesvis sammenlikning mellom lengdene av offentlige veier i alt, bygdeveier og skogsveier. Oversikten viser at i fylkene fra Østfold til Telemark utgjør skogsveiene betydelig over halvparten av alle offentlige veier og i Hedmark og Buskerud er lengdene av skogsveiene endog større enn for alle offentlige veier. Sammenliknet med bygdeveiene alene, har de samme fylker betydelig større lengde av skogsveier enn disse, og i Hedmark og Buskerud er skogsveiene mer enn det dobbelte av bygdeveiene.

Tabell 44. Skogsveier for motorkjøretøyer sammenliknet med offentlige veier¹.

	Offentlige veier		Skogsveier for motorkjøretøyer					
	I alt km	Av dette: Bygdeveier	I alt km	Av dette: Helårsveier	I prosent av offentlige veier		I prosent av bygdeveier	
					Skogsveier i alt	Av dette: Helårsveier	Skogsveier i alt	Av dette: Helårsveier
Riket	48 762	24 961	19 811	12 026	41	25	79	48
Østfold	2 079	1 186	1 268	556	61	27	107	47
Akershus	2 166	1 036	1 742	912	80	42	168	88
Hedmark	4 302	2 418	5 033	3 466	117	31	208	143
Oppland	3 219	1 558	2 684	1 799	83	56	172	115
Buskerud	2 174	1 097	2 224	1 399	102	64	203	128
Vestfold	1 388	543	797	603	57	43	147	111
Telemark	2 499	1 366	1 822	1 084	73	43	133	79
Aust-Agder	1 928	972	764	474	40	25	79	49
Vest-Agder	2 576	1 306	366	234	14	9	28	18
Rogaland	2 754	1 689	67	57	2	2	4	3
Hordaland	3 405	1 920	177	112	5	3	9	6
Sogn og Fjordane	2 594	1 255	208	133	8	5	17	11
Møre og Romsdal	4 039	2 343	261	126	6	3	11	5
Sør-Trøndelag	2 672	1 591	636	283	24	11	40	18
Nord-Trøndelag	3 256	1 921	1 253	475	38	15	65	25
Nordland	3 757	1 538	295	180	8	5	19	12
Troms	2 262	924	164	91	7	4	18	10
Finmark	1 692	298	50	42	3	2	17	14

¹ Offentlige veier i bygdene pr. 30/6 1957.

Tabell 45. Skogsveier for motorkjøretøyer

Nr.		Produktivt skogareal					
		Inntil 100		100–250		250–500	
		Helårs- veier	Vinter- veier	Helårs- veier	Vinter- veier	Helårs- veier	Vinter- veier
		Kilo-					
	Riket	293,3	265,8	672,7	460,5	976,5	790,2
	Prosent	2,4	3,4	5,6	5,9	8,1	10,1
01	Østfold	18,4	22,2	47,8	45,0	74,3	107,4
02	Akershus og Oslo	15,7	15,7	43,6	25,9	60,6	77,0
04	Hedmark	26,3	38,9	54,1	42,3	93,0	79,9
05	Oppland	25,1	20,1	81,3	27,8	124,8	59,8
06	Buskerud	28,5	16,1	79,0	28,2	108,1	75,7
07	Vestfold	42,5	25,9	76,0	34,9	112,2	40,5
08	Telemark	34,9	13,5	49,0	34,3	76,8	69,2
09	Aust-Agder	8,0	0,9	21,8	11,3	37,6	13,0
10	Vest-Agder	8,4	12,9	32,4	30,0	68,0	37,8
11	Rogaland	4,1	2,0	2,0	1,6	4,3	0,8
12	Hordaland og Bergen	18,3	9,9	20,3	14,5	32,9	11,4
14	Sogn og Fjordane	4,3	7,7	19,0	9,5	34,2	21,1
15	Møre og Romsdal	14,4	19,9	47,0	41,9	37,1	43,6
16	Sør-Trøndelag	17,5	7,8	34,3	31,7	38,7	60,1
17	Nord-Trøndelag	7,2	32,7	32,8	55,0	40,8	66,2
18	Nordland	15,9	10,9	16,4	16,1	14,8	5,3
19	Troms	3,8	8,7	15,9	10,5	18,3	21,4
20	Finnmark	—	—	—	—	—	—
		Meter skogsvei					
	Riket	100	90	132	90	142	115
01	Østfold	138	166	204	192	234	339
02	Akershus og Oslo	123	123	182	108	185	234
04	Hedmark	120	178	131	103	146	126
05	Oppland	95	76	185	63	233	112
06	Buskerud	193	109	260	93	230	161
07	Vestfold	322	124	366	168	605	219
08	Telemark	273	105	190	134	180	162
09	Aust-Agder	100	12	128	67	116	40
10	Vest-Agder	64	98	122	114	143	80
11	Rogaland	40	19	19	16	32	6
12	Hordaland og Bergen	73	40	55	39	88	31
14	Sogn og Fjordane	23	42	64	32	99	61
15	Møre og Romsdal	69	95	144	128	103	121
16	Sør-Trøndelag	114	51	106	97	79	123
17	Nord-Trøndelag	59	265	126	211	97	158
18	Nordland	57	39	35	34	25	9
19	Troms	15	34	39	26	41	47
20	Finnmark	—	—	—	—	—	—

meter[illegible][illegible]

Tabell 45 (forts.). Skogsveier for motorkjøretøyer etter størrelsen av skogarealet.

Nr		Produktivt skogareal under barskoggrensen i dekar						
		20 000–50 000		Over 50 000		Alle størrelsesklasser		
		Helårs- veier	Vinter- veier	Helårs- veier	Vinter- veier	Helårs- veier	Vinter- veier	I alt
		Kilometer						
	Riket	1 487,5	667,4	1 700,0	478,4	12 026,3	7 785,4	19 811,7
	Prosent	12,4	8,6	14,1	6,1	100,0	100,0	
01	Østfold	46,4	13,2	—	—	555,9	712,4	1 268,3
02	Akershus og Oslo	181,2	182,9	219,3	41,5	911,9	829,5	1 741,4
04	Hedmark	656,1	284,1	806,8	202,6	3 465,9	1 567,0	5 032,9
05	Oppland	246,0	32,5	197,2	8,5	1 799,3	884,2	2 683,5
06	Buskerud	121,4	16,5	59,0	33,0	1 399,5	824,7	2 224,2
07	Vestfold	66,3	—	82,1	2,2	603,0	194,4	797,4
08	Telemark	76,2	62,4	128,4	55,1	1 084,1	737,4	1 821,5
09	Aust-Agder	—	—	16,0	8,0	473,7	290,7	764,4
10	Vest-Agder	—	—	—	—	233,9	132,4	366,3
11	Rogaland	—	—	—	—	57,3	10,0	67,3
12	Hordaland og Bergen	—	—	—	—	112,2	64,7	176,9
14	Sogn og Fjordane	—	13,0	—	—	132,7	75,6	208,3
15	Møre og Romsdal	—	—	—	—	125,9	135,2	261,1
16	Sør-Trøndelag	40,2	7,4	3,3	—	283,3	353,0	636,3
17	Nord-Trøndelag	38,2	45,9	89,0	112,5	474,8	778,5	1 253,3
18	Nordland	1,5	3,5	47,9	7,0	180,0	114,7	294,7
19	Troms	14,0	6,0	9,5	—	91,4	73,0	164,4
20	Finnmark	—	—	41,5	8,0	41,5	8,0	49,5
		Meter skogsvei pr. km ² (1 000 dekar)						
	Riket	291	130	184	52	202	131	333
01	Østfold	622	177	—	—	281	360	641
02	Akershus og Oslo	373	375	523	99	306	279	585
04	Hedmark	384	166	282	71	295	133	428
05	Oppland	426	56	369	16	329	162	491
06	Buskerud	417	57	287	161	302	178	480
07	Vestfold	707	—	433	12	500	161	661
08	Telemark	272	223	288	123	265	180	445
09	Aust-Agder	—	—	267	133	162	99	261
10	Vest-Agder	—	—	—	—	139	79	218
11	Rogaland	—	—	—	—	97	17	114
12	Hordaland og Bergen	—	—	—	—	78	45	123
14	Sogn og Fjordane	—	561	—	—	86	49	135
15	Møre og Romsdal	—	—	—	—	76	81	157
16	Sør-Trøndelag	111	21	19	—	85	106	191
17	Nord-Trøndelag	46	55	61	77	82	135	217
18	Nordland	9	21	80	12	47	30	77
19	Troms	67	29	39	—	34	27	61
20	Finnmark	—	—	20	4	20	4	24

Hester, lastebiler og traktorer til bruk for skogbruket.

Oppgavene omfatter hester, lastebiler og traktorer som skogeieren eier selv, og som blir brukt minst 100 timer (2 uker) om året i skogbruket, uansett om arbeidet utføres i egen eller andres skog. Framkjøring av husbehovsvirke er regnet med. Ved gruppering etter eiendomsstørrelse er det eierforholdet som er lagt til grunn.

Tellingsoppgavene får således ikke med hester, lastebiler og traktorer som blir brukt i skogbruket, men eies av andre enn dem som er med i tellingen. Oppgavene gir heller ingen opplysninger om hvor mange dagsverk som er utført. Kravet er bare at arbeidstiden i alt skal ha vært minst 100 timer (2 uker) for at oppgave skal gis på tellings skjemaet.

Grupperingen etter eierforhold vil føre til at en sammenlikning mellom hester og maskiner og skogareal eller avvirking i de enkelte størrelsesklasser blir skjev, fordi hester og maskiner som tilhører eiere av små eiendommer i stor utstrækning utfører leiearbeid på andre og større eiendommer. Slikt leiearbeid skjer ofte i andre herreder eller endog i andre fylker enn hester og maskiner hører hjemme. Tellingsmaterialet gir imidlertid ingen opplysninger om dette.

Detaljerte herredsvise oppgaver over hester, lastebiler og traktorer er tatt inn i Skogbrukstelingen 1957, første hefte, tabell 9, og fylkesvise oppgaver fordelt etter størrelsesklasser av skogarealet er tatt inn i tabell 10.

Tellingsoppgavene pr. 1/9 1957 omfatter i alt 45537 hester som ble brukt minst 100 timer om året i skogbruket. Fordelt på størrelsesklasser etter arealet av produktiv skog under barskoggrensen, var det for hele riket følgende fordeling:

Inntil	100 dekar skog		9 903 hester
100,1–	250 » »		11 557 »
250,1–	500 » »		10 350 »
500,1–	1 000 » »		7 454 »
1 000,1–	2 000 » »		3 852 »
2 000,1–	5 000 » »		1 733 »
5 000,1–	10 000 » »		390 »
10 000,1–	20 000 » »		137 »
20 000,1–	50 000 » »		118 »
Over	50 000 » »		43 »
I alt			45 537 hester

Tabell 46 har fylkesvise oppgaver over hester brukt minst 100 timer om året i skogbruket i absolutte og relative tall. Hedmark og Oppland fylker har flest hester med henholdsvis 5150 eller 11,3 prosent og 5560 eller 12,4 prosent. Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Telemark og Sør- og Nord-Trøndelag har mellom 5,1 og 8,4 prosent. Agderfylkene, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Nordland og Troms har mellom 2,9 og 4,6 prosent, og Rogaland har bare oppgitt 397 hester eller 0,9 prosent brukt i skogbruket.

Tabell 46. Hester til bruk for skogbruket pr. 1/9 1957.

	I alt	Prosent	Prosent av hester 5-16 år ¹	Gj.snittlig avvirking ² i m ³ pr. hest
Riket	45 537	100,0	51,6	249
Østfold	2 486	5,5	48,4	255
Akershus og Oslo	3 133	6,9	52,8	316
Hedmark	5 150	11,3	65,5	482
Oppland	5 560	12,2	72,4	266
Buskerud	3 832	8,4	81,4	310
Vestfold	2 334	5,1	69,5	181
Telemark	2 920	6,4	76,6	337
Aust-Agder	1 953	4,3	91,6	252
Vest-Agder	1 657	3,6	69,9	123
Rogaland	397	0,9	5,7	189
Hordaland og Bergen	1 576	3,5	28,2	83
Sogn og Fjordane	1 733	3,8	36,1	90
Møre og Romsdal	2 008	4,4	40,6	93
Sør-Trøndelag	3 540	7,8	47,8	126
Nord-Trøndelag	3 836	8,4	67,1	225
Nordland	2 111	4,6	39,4	160
Troms	1 309	2,9	35,6	143
Finnmark	2	—	—	—

¹ Etter representativ jordbrukstelling 20/6 1957. ² Gjennomsnitt for 1955-56, 1956-57 og 1957-58. Salgsavvirking for disse år med tillegg av husbehovsvirke for 1952-53.

Tredje rubrikk i tabell 46 har oppgaver over hester til bruk i skogbruket i prosent av hester i aldersgruppen 5-16 år ved den representative jordbrukstelling 20/6 1957. Det var da 88322 hester i denne aldersgruppe og hester til bruk i skogbruket svarer til 51,6 prosent. Aust-Agder har høyest prosent med 91,6. For fylkene fra Hedmark til Telemark, Vest-Agder og Nord-Trøndelag er prosenten mellom 65,5 og 81,4, for Østfold, Akershus og Sør-Trøndelag mellom 47,8 og 52,8 og for Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Nordland og Troms mellom 28,2 og 40,6, mens den for Rogaland bare var 5,7.

Det er nevnt foran at det mangler oppgaver over utførte hestedagsverk i skogbruket. I avsnittet om utførte dagsverk (side 84) er dagsverk ved lunning og kjøring spesifisert, men til disse arbeider er det for en del også brukt motorkjøretøyer. Det er derfor ikke mulig å gi fullstendige oppgaver over hestedagsverkene i skogbruket, hverken i det hele eller for de enkelte distrikter.

Lunning og kjøring er de viktigste arbeider som hesten blir brukt til, og det avvikede kvantum gir derfor det beste utgangspunkt for vurdering av hestearbeidets betydning for skogbruket. En har derfor funnet det riktig å ta med en oppgave i tabell 46 over den årlige avvirking i gjennomsnitt pr. hest. Den avvirkingsoppgave det er gått ut fra er gjennomsnittet for driftsårene 1955-56, 1956-57 og 1957-58 og omfatter både salgsvirke og husbehovsvirke. Mengden av husbehovsvirke er etter undersøkelsen i 1952-53.

Oversikten i tabell 46 viser at den gjennomsnittlige avvirking pr. hest er absolutt størst i Hedmark med 482 m³. I de andre fylker fra Østfold til Aust-Agder (Vestfold unntatt) og i Nord-Trøndelag ligger gjennomsnittet mellom 225 og 337 m³. Vestfold, Vest-Agder, Rogaland, Sør-Trøndelag, Nordland og Troms har mellom 123 og 189 m³ og Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har mellom 83 og 93 m³ avvirking pr. hest.

I tabell 47 er det gitt oppgaver over lastebiler og traktorer til bruk for skogbruket fylkesvis og i størrelsesklasser etter skogarealet (side 78-79).

Tellingsoppgavene omfatter i alt 1394 lastebiler, 338 beltetraktorer og 8248 4-hjulstraktorer. Av lastebilene var det 485 eller 35 prosent med en lasteevne på under 3,0 tonn, 778 eller 56 prosent fra 3,0 til 4,9 tonn og 131 eller 9 prosent på 5,0 tonn eller mer. Av beltetraktorene var 256 eller 76 prosent på under 4 tonn og 82 eller 24 prosent på 4 tonn eller mer. Av 4-hjulstraktorene var 2920 eller vel 35 prosent på under 30 HK, 4720 eller vel 57 prosent på 30–39 HK og 608 eller ca. 7,5 prosent på 40 HK og mer.

Lastebilene forekommer særlig i fylkene fra Østfold til Buskerud. Disse fem fylker har i alt 970 eller nær 70 prosent av lastebilene til bruk for skogbruket. Hedmark og Oppland har hver 250 lastebiler eller ca. 18 prosent. Vestfold, Telemark, Agder- og Trøndelagsfylkene har mellom 2,8 og 5,2 prosent. Finnmark er uten lastebiler og Rogaland har bare en. Ellers har fylkene på Vestlandet og i Nord-Norge fra 9 til 23 lastebiler. Fordeling etter størrelsen av skogarealet viser at de små størrelsesklasser har flest lastebiler. Eiendommer med under 100 dekar har 9,8 prosent. Denne prosent stiger til 18,1 for klassen 500–1000 dekar for så å avta raskt til 3,1 prosent for eiendommer med 10000–20000 dekar skog. Eiendommer på over 20000 dekar har igjen en noe større del.

Beltetraktorene er mest utbredt i Nord-Trøndelag som har 22,5 prosent, Hedmark har 16,0 prosent, Oppland og Buskerud 10,6 og 10,9 prosent og Akershus og Telemark 6,5 og 6,8 prosent. Rogaland og Sogn og Fjordane har bare en beltetraktor hver og i Finnmark er det to. Ellers er beltetraktorene ganske jamt fordelt på fylkene. Fordelt etter størrelsen av skogarealet viser oversikten at klassen under 100 dekar har 3,6 prosent. Prosenten øker gjennomgående jamt til 15,7 for klassen 2000–5000 dekar. Klassene fra 5000 til 50000 dekar har mellom 5,6 og 7,1 prosent og eiendommer med over 50000 dekar har 14,2 prosent.

4-hjulstraktorene er absolutt mest utbredt i Hedmark og Oppland med 15,0 og 14,7 prosent, og i Nord-Trøndelag med 12,1 prosent. Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Telemark og Sør-Trøndelag har mellom 5,3 og 8,4 prosent av 4-hjulstraktorene. De andre fylker har 3,3 prosent eller mindre. Fordelt etter størrelsen av skogarealet viser fordelingen av 4-hjulstraktorer seg å være omtrent som for lastebiler, men med noe større del på de minste eiendomsstørrelser. Eiendommer under 100 dekar skog har 11,8 prosent av 4-hjulstraktorene og prosenten stiger til 21,6 for størrelsesklassen 250–500 dekar. For de større eiendommer avtar så prosenttallene jamt til 0,6 for eiendommer med over 50000 dekar.

Taubaner og lunnevinser til bruk for skogbruket.

Her i landet har taubaner vært kjent og brukt i lange tider. Den vanlige type av taubaner var løypestrenger. Bare rent unntaksvis forekom det pendelbaner, og taubaner med motordrift forekom ikke i det hele tatt. Kapasiteten av de vanlige løypestrenger var liten, og disse var derfor i bruk bare på steder hvor relativt små kvanta trevirke skulle drives fram, og hvor det ellers var vanskelig å få trevirke på annen måte for en rimelig pris.

Bruken av taubaner og lunnevinser i skogbruket er et ledd i arbeidet med å få framdriften av tømmer og ved så lett og rimelig som mulig, og må ses i sammenheng med byggingen av skogsveiene og økende bruk av motorkjøretøyer.

Først etter siste verdenskrig er det kommet taubanetyper som både teknisk og økonomisk har vist seg brukbare for skogbruket under forholdene her i landet. Bruken av taubaner i vårt skogbruk er imidlertid ennå på forsøksstadiet. Det er således bare enkelte distrikter med flere pendelbaner og kabelkraner, og dette kan tyde på at en ennå ikke har funnet fram til de spesielle taubanetyper som forholdene i vårt land krever.

Tabell 47. Lastebiler og traktorer til

Nr.		Lastebiler				
		Under 3,0 tonn	3,0-4,9 tonn	5,0 tonn og mer	I alt	Prosent
	Riket	485	778	131	1 394	100,0
01	Østfold	32	108	8	148	10,6
02	Akershus og Oslo	50	110	22	182	13,1
04	Hedmark	43	157	49	249	17,9
05	Oppland	96	140	17	253	18,1
06	Buskerud	56	78	4	138	9,9
07	Vestfold	21	10	8	39	2,8
08	Telemark	24	31	5	60	4,3
09	Aust-Agder	24	30	6	60	4,3
10	Vest-Agder	48	24	—	72	5,2
11	Rogaland	1	—	—	1	0,1
12	Hordaland og Bergen	3	5	2	10	0,7
14	Sogn og Fjordane	6	1	2	9	0,6
15	Møre og Romsdal	15	6	1	22	1,6
16	Sør-Trøndelag	28	29	2	59	4,2
17	Nord-Trøndelag	18	28	1	47	3,4
18	Nordland	8	12	3	23	1,6
19	Troms	12	9	1	22	1,6
20	Finnmark	—	—	—	—	—
	Produktivt skogareal i dekar					
1	Under 100	64	58	15	137	9,8
2	100,1- 250	88	101	10	199	14,3
3	250,1- 500	113	124	14	251	18,0
4	500,1- 1000	100	141	12	253	18,1
5	1000,1- 2000	51	107	16	174	12,4
6	2000,1- 5000	42	82	9	133	9,5
7	5000,1-10000	11	44	7	62	4,5
8	10000,1-20000	3	31	8	42	3,1
9	20000,1-50000	3	40	14	57	4,1
10	Over 50000	10	50	26	86	6,2

Lunnevinsjene er på samme måte som pendelbaner og kabelkraner et hjelpemiddel for skogsdriften som først er kommet i bruk etter siste verdenskrig. Lunnevinsjene er ennå ikke helt vanlige i bruk, men finnes jamt utbredt over hele landet.

Tellingsoppgavene omfatter i alt 3541 pendelbaner og løypestrenger (tyngdekraftbaner), 66 kabelkraner (motordrevne) og 360 lunnevinsjer. I tabell 48 er det gitt oversikt over taubaner og lunnevinsjer fordelt på fylker og i klasser etter størrelsen av produktivt skogareal under barskogsgrensen. Herredsvise oppgaver er tatt inn i Skogbruksstillingen 1957, første hefte, tabell 9, og fylkesvise oppgaver etter skogarealet i tabell 10.

Pendelbaner og løypestrenger forekommer vesentlig på Vestlandet og i Nordland og Troms. Disse seks fylker har tilsammen 3445 stykker eller 97,2 prosent. Hordaland har 1020 pendelbaner og løypestrenger eller 28,8 prosent, Sogn og Fjordane 984 eller 27,8 prosent og Nordland 598 eller 16,9 prosent. Rogaland,

bruk for skogbruket pr. 1/9 1957.

Traktorer									Nr.
Beltetraktorer				4-hjulstraktorer					
Under 4 tonn	4 tonn og mer	I alt	Prosent	Under 30 HK	30-39 HK	40 HK og mer	I alt	Prosent	
256	82	338	100,0	2 920	4 720	608	8 248	100,0	
7	1	8	2,4	156	409	76	641	7,8	01
14	8	22	6,5	164	439	80	683	8,3	02
46	8	54	16,0	393	689	153	1 235	15,0	04
28	8	36	10,6	424	722	71	1 217	14,7	05
24	13	37	10,9	274	372	44	690	8,4	06
6	6	12	3,5	134	271	32	437	5,3	07
15	8	23	6,8	195	340	40	575	7,0	08
8	8	16	4,7	87	99	7	193	2,3	09
8	2	10	3,0	83	65	7	155	1,9	10
1	—	1	0,3	18	18	—	36	0,4	11
2	2	4	1,2	39	41	3	83	1,0	12
1	—	1	0,3	60	46	4	110	1,3	14
6	3	9	2,7	136	123	10	269	3,3	15
7	—	7	2,1	159	259	28	446	5,4	16
68	8	76	22,5	326	627	47	1 000	12,1	17
9	4	13	3,8	127	137	5	269	3,3	18
6	1	7	2,1	145	62	—	207	2,5	19
—	2	2	0,6	—	1	1	2	0,0	20
11	1	12	3,6	412	511	53	976	11,8	1
25	4	29	8,6	567	778	94	1 439	17,4	2
40	5	45	13,3	649	1 027	99	1 775	21,6	3
36	10	46	13,6	587	978	107	1 672	20,3	4
34	8	42	12,4	386	736	116	1 238	15,0	5
44	9	53	15,7	223	468	77	768	9,3	6
11	9	20	5,9	48	124	23	195	2,4	7
17	7	24	7,1	22	40	16	78	0,9	8
12	7	19	5,6	12	31	14	57	0,7	9
26	22	48	14,2	14	27	9	50	0,6	10

Møre og Romsdal og Troms har fra 6,5 til 10,0 prosent. Fordeling etter størrelsesklasser viser at de minste skogeiendommer, inntil 100 dekar, har 1397 eller 39,5 prosent. Dette antas å være løypestrenger av enkleste type.

Kabelkraner (motordrevne) er først tatt i bruk for skogsdriften etter siste verdenskrig. Sogn og Fjordane har 16 kabelkraner eller 24,3 prosent, Telemark 8 eller 12,1 prosent og Hordaland 7 eller 10,6 prosent. Østfold, Rogaland og fylkene fra Møre og Romsdal til Troms har 3 til 6 kabelkraner. Fylkene ellers på Østlandet og i Agder har bare 1 eller 2 hver. Fordelingen etter størrelsesklasser viser at eiendommer inntil 2000 dekar i alt har ca. 80 prosent av kabelkranene.

Av lunnevinsjer har Telemark 92 eller 25,6 prosent og Akershus og Oppland har 32 eller 8,9 prosent hver. Hedmark og fylkene fra Buskerud til Vest-Agder og fra Hordaland til Nordland har mellom 2,8 og 6,7 prosent. Østfold har 7 eller 1,9 prosent og Rogaland og Troms bare en hver. Fordelt etter størrelsesklasser viser det seg at eiendommer inntil 5000 dekar har fra 39 til 62 lunnevinsjer hver

Tabell 48. Taubaner og lunnevinsjer til bruk for skogbruket pr. 1/9 1957.

	Absolutte tall			Relative tall		
	Taubaner		Lunne- vinsjer	Taubaner		Lunne- vinsjer
	Pendel- baner og løype- strenger	Kabel- kraner (motor- drevne)		Pendel- baner og løype- strenger	Kabel- kraner (motor- drevne)	
Riket	3 541	66	360	100,0	100,0	100,0
Østfold	—	4	7	—	6,1	1,9
Akershus og Oslo	1	1	32	—	1,5	8,9
Hedmark	1	1	16	—	1,5	4,4
Oppland	2	1	32	0,1	1,5	8,9
Buskerud	8	1	24	0,2	1,5	6,7
Vestfold	—	1	18	—	1,5	5,0
Telemark	32	8	92	0,9	12,2	25,6
Aust-Agder	9	2	21	0,3	3,0	5,8
Vest-Agder	20	1	11	0,6	1,5	3,0
Rogaland	355	3	1	10,0	4,5	0,3
Hordaland og Bergen ...	1 020	7	16	28,8	10,6	4,4
Sogn og Fjordane	984	16	24	27,8	24,3	6,7
Møre og Romsdal	257	4	20	7,2	6,1	5,6
Sør-Trøndelag	3	3	16	0,1	4,5	4,4
Nord-Trøndelag	20	4	19	0,6	6,1	5,3
Nordland	598	6	10	16,9	9,1	2,8
Troms	231	3	1	6,5	4,5	0,3
Finnmark	—	—	—	—	—	—
Produktivt skogareal i dekar						
Inntil 100	1 397	10	39	39,5	15,2	10,8
100,1– 250	971	13	54	27,4	19,7	15,0
250,1– 500	622	9	57	17,5	13,6	15,9
500,1– 1000	377	10	62	10,7	15,2	17,2
1000,1– 2000	111	11	54	3,1	16,7	15,0
2000,1– 5000	45	2	51	1,3	3,0	14,2
5000,1–10000	5	3	8	0,1	4,5	2,2
10000,1–20000	7	4	10	0,2	6,1	2,8
20000,1–50000	3	1	8	0,1	1,5	2,2
Over 50000	3	3	17	0,1	4,5	4,7

svarende til 10,8 til 17,2 prosent, mens de større eiendommer har fra 8 til 17 vinsjer svarende til 2,2 til 4,7 prosent.

Tømmer og ved framdrevet med motorkjøretøyer.

I avsnittet om hester, lastebiler og traktorer til bruk for skogbruket, er det bare gitt oppgaver over de hester, lastebiler og traktorer som skogeieren selv eide, og som ble brukt minst 100 timer (2 uker) om året i skogbruket. Det var derimot ingen oppgaver over utførte dagsverk hverken med egne eller leide hester, lastebiler eller traktorer.

For å få en oversikt over hva motorkjøretøyene betyr for framdriften av skogs-

Tabell 49. Avvirking til salg framdrevet med motorkjøretøyer.

	Av- virking til salg 1956-57 ¹	Framdrevet med motorkjøretøyer			Prosent av avvirking til salg		
		Egne	Leide	I alt	Egne	Leide	I alt
	m ³	m ³	m ³	m ³			
Riket	9 183 535	1 044 334	1 447 109	2 491 443	11,4	15,7	27,1
Østfold	485 166	71 725	77 977	149 702	14,8	16,1	30,9
Akershus og Oslo	776 715	106 710	146 781	253 491	13,7	18,9	32,6
Hedmark	2 243 445	317 049	535 046	852 095	14,1	23,9	38,0
Oppland	1 245 757	179 784	206 790	386 574	14,4	16,6	31,0
Buskerud	1 069 435	74 121	132 149	206 270	6,9	12,4	19,3
Vestfold	352 543	28 676	35 778	64 454	8,1	10,2	18,3
Telemark	917 658	66 130	129 279	195 409	7,2	14,1	21,3
Aust-Agder	449 342	22 301	39 315	61 616	5,0	8,7	13,7
Vest-Agder	143 736	9 018	12 556	21 574	6,3	8,7	15,0
Rogaland	27 626	2 107	2 784	4 891	7,6	10,1	17,7
Hordaland og Bergen .	34 640	3 367	1 741	5 108	9,7	5,0	14,7
Sogn og Fjordane	58 103	5 913	6 302	12 215	10,2	10,8	21,0
Møre og Romsdal	83 053	9 083	7 505	16 588	10,9	9,1	20,0
Sør-Trøndelag	359 012	40 868	33 024	73 892	11,4	9,2	20,6
Nord-Trøndelag	714 480	92 708	72 376	165 084	13,0	10,1	23,1
Nordland	169 403	10 994	6 150	17 144	6,5	3,6	10,1
Troms	28 160	3 780	1 556	5 336	13,4	5,5	18,9
Finnmark	25 261	—	—	—	—	—	—

¹ Etter avvirkningsstatistikken. Se Skogavvirking 1955-56 til 1957-58.

virke, ble det på tellingsskjemaet tatt med tilleggsspørsmål om mengden av tømmer og ved som var framdrevet i alt i driftsåret 1956-57 til salg og til husbehov, og hvor mye av dette som var framdrevet med egne og med leide motorkjøretøyer.

I statistikken over skogavvirking er det oppgitt at avvirkingen av tømmer og ved til salg og industriell produksjon i 1956-57 var i alt 9 183 535 m³. Skogbruks-tellingens oppgave over tømmer og ved framdrevet til salg i driftsåret 1956-57 var 8 624 969 m³ eller 93,9 prosent av avvirkningsstatistikkenes oppgave.

Det er opplyst før at Skogbrukstelingen 1957 ikke omfattet eiendommer med under 25 dekar produktiv skog. Tellingen vil derfor heller ikke omfatte alt framdrevet virke. Selv om en må regne med at avvirkingen på disse små eiendommer for en vesentlig del er husbehovsvirke, vil den også omfatte noe salgsvirke. Oppgavene over framdrevet salgsvirke skal derfor ligge noe lavere enn etter avvirkningsstatistikken.

En vesentlig del av materialet til Skogbrukstelingen 1957 ble innsamlet langt ut i driftsåret 1957-58. Det kan ikke ses bort fra at det i enkelte tilfelle er gitt oppgave over framdrevet salgsvirke for dette driftsår i stedet for 1956-57. Da salgsvirkingen i 1957-58 var vel 11 prosent lavere enn driftsåret før, kan en feilføring her også bety noe.

En har ikke funnet det nødvendig å justere oppgavene over framdrevet virke etter avvirkningsstatistikkenes tall, dels fordi dette bare uvesentlig vil endre forholdet mellom de enkelte distrikter, og dels fordi en antar at de kvanta framdrevet virke som faller utenfor tellingen, bare i liten utstrekning drives fram med motorkjøretøyer.

I tabell 49 er det gitt oversikt over salgsvirke framdrevet med motorkjøre-

tøyer i 1956–57, og disse kvanta sett i forhold til salgsavvirking i alt (etter avvirningsstatistikken) for samme driftsår. Oversikten viser at det i 1956–57 var framdrevet med motorkjøretøyer 2491443 m³ eller 27,1 prosent av salgsvirke i alt. Av dette var 1044334 m³ eller 11,4 prosent med egne motorkjøretøyer, og 1447109 m³ eller 15,7 prosent med leide motorkjøretøyer.

Hedmark fylke har de største mengder salgsvirke framdrevet med motorkjøretøyer både absolutt og relativt sett. På dette fylke faller således 852000 m³ eller vel tredjeparten av alt som er framdrevet med motorkjøretøyer, og det svarer til 38,0 prosent av salgsavvirkingen i fylket. I Østfold, Akershus og Oslo og Oppland var mellom 30,9 og 32,6 prosent framdrevet med motorkjøretøyer. For Buskerud, Vestfold, Telemark og fylkene fra Sogn og Fjordane til Nord-Trøndelag og Troms var prosenten mellom 18,3 og 23,1, og for fylkene fra Aust-Agder til Hordaland mellom 13,7 og 17,7, mens den i Nordland var lavest med 10,1. I Finnmark var det ikke brukt motorkjøretøyer til framdrift av tømmer og ved.

En kan ellers merke seg at i fylkene fra Østfold til Rogaland var det framdrevet større mengder tømmer og ved med leide enn med egne motorkjøretøyer, mens det i fylkene fra Hordaland til Troms var framdrevet mest med egne motorkjøretøyer.

Beskjeftigelsen i skogbruket.

Folketellingen 1950 registrerte i alt 39 595 personer på 15 år og mer med skogbruk, fløting og jakt som hovedyrke. Av disse var 2 724 selvstendige yrkesutøvere og funksjonærer og 36 871 formenn og arbeidere. Av de sistnevnte var 36 117 menn og 205 kvinner bosatt i bygdene.

Av formenn og arbeidere var det i bygdene 11 128 menn med biyrke ved siden av sitt hovedyrke i skogbruk og fløting, og i alt ca. 8 800 av disse hadde jordbruk som biyrke. Nær 6 300 var småbrukere, gårdbrukere eller forpaktere og 2 400 var jordbruksarbeidere eller hadde gårdsarbeid hjemme.

Med skogbruk, fløting og jakt som biyrke ved siden av et annet hovedyrke, var det i 1950 registrert 18 682 menn på 15 år og mer, og av disse bodde 18 579 i bygdene. De fleste av disse — i alt 14 930 — hadde jordbruk som hovedyrke. Nær 11 200 var gårdbrukere og småbrukere, vel 2 600 var hjemmeværende og ca. 1 000 var jordbruksarbeidere.

Tabell 50 gir oppgaver fra Folketellingen 1950 over sysselsatte personer ved skogbruk og fløting. De fylkesvise oppgaver i tabellen omfatter bare bygdene. Oversikten viser at de fleste personer som er sysselsatt i skogbruk, fløting og jakt hører hjemme i fylkene fra Østfold til Aust-Agder og Trøndelagsfylkene, med Hedmark som det helt dominerende distrikt. I dette fylke bor således 33,2 prosent av formenn og arbeidere med skogsarbeid som hovedyrke, 40,3 prosent av menn med biyrke ved siden av sitt hovedyrke i skogbruk og 22,0 prosent av menn med skogbruk og jakt som biyrke. Videre kommer Oppland, Buskerud og Telemark som de viktigste fylker for beskjeftigelsen i skogbruket.

Beskjeftigelsen i skogbruket veksler etter årstidene, med høy beskjeftigelse om vinteren og betydelig lavere om sommeren. Denne forskjell i beskjeftigelse mellom vinter og sommer har avtatt noe, særlig etter siste verdenskrig, men Folketellingens oppgaver fra 1950 viser at den fremdeles er stor. Oversikten foran viser at det som formenn og arbeidere i 1950 i alt var sysselsatt ca. 55 300 menn i skogbruk og fløting. Av disse hadde ca. 36 600 skogbruk som hovedyrke og ca. 18 700 som biyrke.

Oppgavene viser videre at av dem med skogbruk som hovedyrke, var det ca. 11 100 med biyrke ved siden av. De fleste med skogbruk som biyrke eller biyrke

Tabell 50. Personer 15 år og mer ved skogbruk, fløting og jakt.
Etter Folketellingen 1950.

		Absolutte tall				Relative tall			
		Selv- sten- dige og funk- sjonærer	Formenn og arbeidere med skogsarbeid som hovedyrke		Menn med skog- bruk og jakt som biyrke	Selv- sten- dige og funk- sjonærer	Formenn og arbeidere med skogsarbeid som hovedyrke		Menn med skog- bruk og jakt som biyrke
			I alt	Av dette: Menn med biyrke			I alt	Av dette: Menn med biyrke	
Riket {	I alt	2 724	36 871	—	—	100,0	100,0	—	—
	Menn	2 565	36 662	—	18 682	94,2	99,4	—	100,0
	Kvinner	159	209	—	—	5,8	0,6	—	—
Bygder {	Menn	2 353	36 117	11 128	18 579	86,4	97,9	100,0	99,4
	Kvinner	122	205	—	—	4,5	0,6	—	—
Byer {	Menn	212	545	—	103	7,8	1,5	—	0,6
	Kvinner	37	4	—	—	1,3	—	—	—
Bygdene fylkesvis:									
	Østfold	119	1 681	412	786	4,4	4,6	3,7	4,2
	Akershus	202	3 004	665	1 144	7,4	8,2	6,0	6,1
	Hedmark	772	12 234	4 483	4 117	28,3	33,2	40,3	22,0
	Oppland	220	4 531	1 269	2 574	8,1	12,3	11,4	13,8
	Buskerud	301	3 953	1 017	1 681	11,0	10,7	9,1	9,0
	Vestfold	82	964	214	464	3,0	2,6	1,9	2,5
	Telemark	274	3 257	990	1 916	10,1	8,8	8,9	10,3
	Aust-Agder	172	1 831	546	862	6,3	5,0	4,9	4,6
	Vest-Agder	29	216	83	394	1,1	0,6	0,8	2,1
	Rogaland	9	87	18	101	0,3	0,2	0,2	0,5
	Hordaland	14	69	14	96	0,5	0,2	0,1	0,5
	Sogn og Fjordane	14	138	38	180	0,5	0,4	0,3	1,0
	Møre og Romsdal	17	117	40	223	0,6	0,3	0,4	1,2
	Sør-Trøndelag	48	826	235	885	1,8	2,2	2,1	4,7
	Nord-Trøndelag	149	2 265	778	1 971	5,5	6,1	7,0	10,5
	Nordland	29	689	203	796	1,1	1,9	1,8	4,3
	Troms	13	262	66	286	0,5	0,7	0,6	1,5
	Finnmark	11	198	57	103	0,4	0,5	0,5	0,6

ved siden av sitt hovedyrke i skogbruket, arbeider i jordbruket og beskjeftigelsen i jordbruket har de om sommeren.

En god oversikt over sesongvariasjonen i beskjeftigelsen i skogbruket foreligger i Arbeidsdirektoratets oppgaver over pliktige syketrygdete sysselsatt i skogbruk og fløting. I tabell 51 er det gitt et utdrag av disse oppgaver månedsvis for årene 1955, 1956 og 1957. Oversikten viser at beskjeftigelsen i månedene fra november til mars ligger over årsgjennomsnittet, mens den fra april til oktober ligger under dette. Beskjeftigelsen er høyest i februar da prosenten for sysselsatte pliktig syketrygdete er 33,1 over månedsgjennomsnittet, og den er lavest i mai da den er 17,7 under gjennomsnittet. Dette svarer til at sysselsatte pliktig syketrygdete i mai utgjør ca. 62 prosent av februaroppgaven. Oversikten viser ellers at bortsett fra en mindre oppgang for juni, er det små endringer i oppgavene over sysselsatte personer i månedene fra april til oktober.

Siden driftsåret 1946-47 har Skogdirektoratet utarbeidd rapporter over tømmerdriften i driftssesongen. Utenom fylkesvise oppgaver over avvirkede og fram-

Tabell 51. Sysselsatte pliktig syketrygdede i skogbruket. Menn.
Etter Arbeidsdirektoratets oppgaver.

Måned ¹	1955	1956	1957	Månedsgjennomsnitt	Prosent av månedsgjennomsnittet
Januar	34 106	36 831	35 952	35 630	127,0
Februar.....	36 368	38 357	37 321	37 349	133,1
Mars	33 257	34 819	32 413	33 496	119,4
April	23 412	25 603	22 606	23 874	85,1
Mai	21 071	24 650	23 559	23 093	82,3
Juni	25 081	27 672	25 128	25 960	92,5
Juli	22 863	24 911	23 092	23 622	84,2
August	22 844	25 159	23 200	23 734	84,6
September	23 770	25 279	23 117	24 055	85,7
Oktober	25 678	24 171	24 264	24 704	88,0
November.....	32 131	32 032	30 035	31 399	111,9
Desember	30 529	30 078	28 500	29 702	105,9
Gjennomsnitt	27 592	29 147	27 432	28 057	100,0

¹ Ved utgangen av måneden.

kjørte tømmermengder, har rapportene pr. 15. november, 15. desember, 15. februar, 15. mars og 15. april også oppgaver over hoggere i arbeid.

I tabell 52 er det gjengitt oppgaver over hoggere i arbeid for de fem driftsår 1953-54 til 1957-58.

Oversikten viser at bortsett fra variasjonene i de enkelte driftsår, er tallet for hoggere i arbeid høyest pr. 15. februar, men gjennomsnittstallene pr. 15. desember og 15. mars ligger nær opp under dette. Hoggere i arbeid pr. 15. november er gjennomsnittlig ca. 70 prosent av oppgaven pr. 15. februar, og fra 15. mars til 15. april synker tallet for hoggere i arbeid til omtrent det halve.

Tabell 52. Hoggere i arbeid. Etter skogdirektørens rapporter om tømmerdriften.

	Driftsåret					Gjennomsnitt 1953-54 til 1957-58
	1953-54	1954-55	1955-56	1956-57	1957-58	
Pr. 15. november	17 499	14 767	17 250	17 576	15 440	16 506
Pr. 15. desember	25 274	19 918	22 478	23 057	21 453	22 436
Pr. 15. februar	24 245	23 514	24 064	24 483	22 334	23 728
Pr. 15. mars	20 243	23 136	24 099	21 624	21 611	22 143
Pr. 15. april	9 405	12 025	13 169	10 650	11 122	11 274

Utførte dagsverk i skogbruket driftsåret 1956-57.

Oppgavene over utførte dagsverk omfatter alt arbeid som er utført i skogbruket i driftsåret 1956-1957. Arbeidet med husbehovsvirke er medregnet. Tellingsmaterialet gir oppgaver særskilt over dagsverk utført av eieren selv og familiemedlem-

mer, og dagsverk utført av fremmed (leid) arbeidshjelp. Dagsverkene er fordelt på hogst, lunning og kjøring, kulturarbeid og diverse og er videre oppgitt særskilt for vinter- og sommersesong. Vintersesongen er regnet fra 1. september 1956 til 30. april 1957, og sommersesongen fra 1. mai til 31. august 1957.

Hogst, lunning og kjøring av husbehovsvirke utvist på bruksrett skal tas med på den eiendom hvor det er avviket, selv om arbeidet er utført av den som har fått utvist virket.

Kulturarbeid omfatter alle arbeider med rydding og markberedning av hogstfelter, kvistdekking og brenning av foryngelsesflater, planting, såing, skogsgrofting, avstandsregulering m.v. Hvis det ved rydding av hogstfelter også foregår kubb- eller vedhogst, må dette så vidt mulig skilles ut og føres under hogst.

Til diverse arbeid hører alt forvaltningsarbeid, blinking, avmåling, merking, anlegg og vedlikehold av lunne- og velteplasser, vedlikehold og utbedring av veier og hus, gjerdning osv. Derimot skal dagsverk ved nybygging av hus og koier eller bygging av nye veier ikke tas med som skogsarbeid.

Det er tidligere nevnt at tellingen ikke omfatter eiendommer med under 25 dekar produktiv skog og skogreisingsareal. I sluttresultatene får en derfor ikke med alle arealer eller avvikring m.v. Det arbeid som er utført på disse eiendommer med hogst, lunning og kjøring og skogreisingsarbeid m.v. kommer derfor heller ikke med. Hvor mye dette betyr, er det ikke mulig å ha noen sikker mening om. Det er sannsynlig at det for arbeid med salgsvirke og kulturarbeid har mindre å bety. Derimot vil arbeid med husbehovsvirke bety atskillig mer. Tellingsmåten gjør det sannsynlig at det har vært noe svikt i oppgaven over husbehovsvirke levert til skogløse og skogfattige bruk. Det er derfor utført anslagsvise beregninger over arbeid (hogst og kjøring) med husbehovsvirke som faller utenom tellingsoppgavene. Resultatet av disse anslag er tatt inn sist i dette avsnitt. Det er derimot ikke gjort noe tillegg for arbeid med salgsvirke eller kulturarbeid.

I tabell 53 er det gitt fylkesvise oppgaver over utførte dagsverk i driftsåret 1/9 1956 – 31/8 1957 fordelt på vinter- og sommersesong og på egen og leid arbeidshjelp. I tabell 54 er oppgavene over dagsverkene fordelt på arbeidskategorier. Spesifiserte herredsvise oppgaver er tatt inn i Skogbrukstelingen 1957, første hefte, tabell 11.

Etter tellingsoppgavene var det i driftsåret 1956–57 utført 7 769 295 dagsverk i skogbruket. Av dette var 2 119 281 dagsverk eller 27,3 prosent utført av eieren og familiemedlemmer og 5 650 014 dagsverk eller 72,7 prosent utført av fremmed (leid) arbeidshjelp. Av de utførte dagsverk falt 6 344 558 eller 81,7 prosent på vintersesongen fra 1/9 1956 til 30/4 1957 og 1 424 737 eller 18,3 prosent på sommersesongen fra 1/5 til 31/8 1957.

Av dagsverkene i vintersesongen var 1 877 150 eller 24,2 prosent utført av eieren og familiemedlemmer og 4 467 408 eller 57,5 prosent utført av fremmed (leid) arbeidshjelp. Dagsverkene i sommersesongen er fordelt med 242 131 eller 3,1 prosent på eieren og familiemedlemmer og 1 182 606 eller 15,2 prosent på fremmed arbeidshjelp.

Den fylkesvise fordeling over utførte dagsverk i tabell 53 viser at i fylkene fra Østfold til Aust-Agder og i Sør- og Nord-Trøndelag er det utført betydelig flere dagsverk med fremmed arbeidshjelp enn av eieren og familiemedlemmer. Forholdet er særlig utpreget i Hedmark og Akershus fylker hvor den fremmede arbeidshjelp har utført henholdsvis 89,3 og 85,4 prosent av dagsverkene mot 10,7 og 14,6 prosent av eieren og familiemedlemmer. I de andre fylker i disse distrikter har fremmed arbeidshjelp utført mellom 58,8 og 79,9 prosent av dagsverkene, mens mellom 41,2 og 20,1 prosent var utført av eieren og familiemedlemmer.

Tabell 53. Utførte dagsverk i skogbruket driftsåret 1/9 1956 — 31/8 1957. Fylkesvis. Fordelt etter årstid og på egen og leid arbeidshjelp.

	Vinteren 1/9 1956–30/4 1957		Sommeren 1/5–31/8 1957		Driftsåret 1/9 1956–31/8 1957		
	Egen	Leid	Egen	Leid	Egen	Leid	I alt
Absolutte tall							
Riket	1 877 150	4 467 408	242 131	1 182 606	2 119 281	5 650 014	7 769 295
Østfold	87 693	215 885	9 209	51 452	96 902	267 337	364 239
Akershus og Oslo	82 629	407 372	11 425	145 260	94 054	552 632	646 686
Hedmark	152 973	1 172 050	25 202	315 239	178 175	1 487 289	1 665 464
Oppland	173 627	621 242	21 505	152 965	195 132	774 207	969 339
Buskerud	160 537	475 454	27 862	149 127	188 399	624 581	812 980
Vestfold	98 861	166 667	13 619	54 410	112 480	221 077	333 557
Telemark	142 897	410 201	26 013	109 294	168 910	519 495	688 405
Aust-Agder.....	94 865	187 409	20 637	45 423	115 502	232 832	348 334
Vest-Agder	85 435	45 652	8 021	5 829	93 456	51 481	144 937
Rogaland	36 717	19 903	2 234	3 670	38 951	23 573	62 524
Hordaland og Bergen .	95 103	19 745	7 222	6 585	102 325	26 330	128 655
Sogn og Fjordane	93 507	25 165	7 357	4 597	100 864	29 762	130 626
Møre og Romsdal	97 506	41 455	6 639	9 114	104 145	50 569	154 714
Sør-Trøndelag	122 541	160 873	7 357	24 260	129 898	185 133	315 031
Nord-Trøndelag	145 390	378 296	14 125	81 186	159 515	459 482	618 997
Nordland	128 320	80 287	12 715	16 323	141 035	96 610	237 645
Troms	77 959	16 857	20 967	4 302	98 926	21 159	120 085
Finnmark	590	22 895	22	3 570	612	26 465	27 077
Relative tall							
Riket	24,2	57,5	3,1	15,2	27,3	72,7	100,0
Østfold	24,1	59,3	2,5	14,1	26,6	73,4	100,0
Akershus og Oslo	12,8	63,0	1,8	22,4	14,6	85,4	100,0
Hedmark	9,2	70,4	1,5	18,9	10,7	89,3	100,0
Oppland	17,9	64,1	2,2	15,8	20,1	79,9	100,0
Buskerud	19,8	58,5	3,4	18,3	23,2	76,8	100,0
Vestfold	29,6	50,0	4,1	16,3	33,7	66,3	100,0
Telemark	20,7	59,6	3,8	15,9	24,5	75,5	100,0
Aust-Agder.....	27,3	53,8	5,9	13,0	33,2	66,8	100,0
Vest-Agder	59,0	31,5	5,5	4,0	64,5	35,5	100,0
Rogaland	58,7	31,8	3,6	5,9	62,3	37,7	100,0
Hordaland og Bergen .	73,9	15,4	5,6	5,1	79,5	20,5	100,0
Sogn og Fjordane	71,6	19,3	5,6	3,5	77,2	22,8	100,0
Møre og Romsdal	63,0	26,8	4,3	5,9	67,3	32,7	100,0
Sør-Trøndelag	38,9	51,1	2,3	7,7	41,2	58,8	100,0
Nord-Trøndelag	23,5	61,1	2,3	13,1	25,8	74,2	100,0
Nordland	54,0	33,8	5,3	6,9	59,3	40,7	100,0
Troms	64,9	14,0	17,5	3,6	82,4	17,6	100,0
Finnmark	2,2	84,5	0,1	13,2	2,3	97,7	100,0

Oversikten viser videre at eieren og familiemedlemmer utfører forholdsvis mer av dagsverkene i vintersesongen enn i sommersesongen. Ser en på hele det foran nevnte område under ett, framgår det at eieren og familiemedlemmer utfører ca. 23 prosent av dagsverkene i vintersesongen, mens ca. 77 prosent utføres av fremmed hjelp. I sommersesongen derimot faller bare ca. 13,5 prosent på egen hjelp og ca. 86,5 prosent på fremmed hjelp.

I fylkene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal og i Nordland og Troms har eie-

Tabell 54. Utførte dagsverk i skogbruket driftsåret 1/9 1956 — 31/8 1957. Fordelt etter arbeidskategori, årstid og på egen og leid arbeidshjelp.

Arbeidskategori	Vinteren 1/9 1956–30/4 1957		Sommeren 1/5–31/8 1957		Driftsåret 1/9 1956–31/8 1957		
	Egen	Leid	Egen	Leid	Egen	Leid	I alt
Absolutte tall							
Riket i alt	1877 150	4 467 408	242 131	1 182 606	2 119 281	5 650 014	7 769 295
Av dette til:							
Hogst	850 732	2 775 733	61 073	450 669	911 805	3 226 402	4 138 207
Lunning og kjøring.	827 872	1 261 159	36 173	67 422	864 045	1 328 581	2 192 626
Kulturarbeid	94 625	155 160	105 419	462 742	200 044	617 902	817 946
Diverse	103 921	275 356	39 466	201 773	143 387	477 129	620 516
Relative tall etter arbeidskategori							
Riket i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Av dette til:							
Hogst	45,3	62,1	25,2	38,1	43,0	57,1	53,3
Lunning og kjøring.	44,1	28,2	14,9	5,7	40,8	23,5	28,2
Kulturarbeid	5,1	3,5	43,6	39,1	9,4	10,9	10,5
Diverse	5,5	6,2	16,3	17,1	6,8	8,5	8,0
Relative tall etter egen og leid arbeidshjelp							
Riket i alt	24,2	57,5	3,1	15,2	27,3	72,7	100,0
Av dette til:							
Hogst	20,5	67,1	1,5	10,9	22,0	78,0	100,0
Lunning og kjøring.	37,8	57,5	1,6	3,1	39,4	60,6	100,0
Kulturarbeid	11,6	18,9	12,9	56,6	24,5	75,5	100,0
Diverse	16,7	44,4	6,4	32,5	23,1	76,9	100,0

ren og familiemedlemmer utført mellom 59,3 og 82,4 prosent av dagsverkene i skogbruket, mens 17,6 til 40,7 prosent var utført av fremmed hjelp. Også for dette område er det en markert forskjell mellom vinter- og sommersesong. Samlet for hele området har således eieren og familiemedlemmer utført ca. 71 prosent av dagsverkene i vintersesongen, mens det faller ca. 29 prosent på fremmed hjelp. I sommersesongen faller ca. 56,5 prosent av dagsverkene på egen hjelp og ca. 43,5 prosent på fremmed hjelp.

Årsaken til denne forskjell mellom vinter- og sommersesong ligger i det forhold at jordbruket har behov for mest arbeidshjelp i sommerhalvåret, og for eiendommer med både jordbruk og skogbruk blir egen arbeidshjelp om sommeren i første rekke brukt i jordbruket.

Oversikten i tabell 54 viser at av de 7 769 295 utførte dagsverk var 4 138 207 eller 53,3 prosent brukt til hogst, 2 192 626 eller 28,2 prosent brukt til lunning og kjøring, 817 946 eller 10,5 prosent til kulturarbeid og 620 516 eller 8,0 prosent til diverse.

Av de 4 138 207 dagsverk til hogst var 22,0 prosent utført med egen hjelp og 78,0 prosent med leid hjelp. Av dette var 87,6 prosent utført i vintersesongen (20,5 prosent med egen og 57,5 prosent med leid hjelp), og 12,4 prosent var utført i sommersesongen (1,5 prosent med egen og 10,9 prosent med leid hjelp).

Av de 2 192 626 dagsverk til lunning og kjøring var 39,4 prosent utført med egen hjelp og 60,6 prosent med leid hjelp. Av dette var 95,3 prosent utført i vin-

Tabell 55. Utførte dagsverk i skogbruket driftsåret 1/9 1956 — 31/8 1957. Etter størrelsen av produktivt skogareal, årstid og på egen og leid arbeidshjelp.

Produktivt skogareal under barskoggrensen	Perioden 1/9 1956—30/4 1957 (vinter)			Perioden 1/5—31/8 1957 (sommer)		
	Egen	Leid	I alt	Egen	Leid	I alt
Absolutte tall						
Inntil 100 dekar	396 090	142 374	538 464	49 081	19 362	68 443
100,1— 250 »	447 643	253 680	701 323	51 766	41 341	93 107
250,1— 500 »	412 304	379 736	792 040	48 441	73 606	122 047
500,1— 1000 »	334 988	511 334	846 322	41 549	101 334	142 883
1000,1— 2000 »	175 062	544 608	719 670	26 469	121 802	148 271
2000,1— 5000 »	85 491	617 984	703 475	18 196	160 462	178 658
5000,1—10000 »	15 554	420 780	436 334	4 950	115 797	120 747
10000,1—20000 »	5 443	342 519	347 962	1 519	94 131	95 650
20000,1—50000 »	1 465	535 022	536 487	160	182 585	182 745
Over 50000 »	3 110	719 371	722 481	—	272 186	272 186
I alt	1 877 150	4 467 408	6 344 558	242 131	1 182 606	1 424 737
Relative tall						
Inntil 100 dekar	73,6	26,4	100,0	71,7	28,3	100,0
100,1— 250 »	63,8	36,2	100,0	55,6	44,4	100,0
250,1— 500 »	52,1	47,9	100,0	39,7	60,3	100,0
500,1— 1000 »	39,6	60,4	100,0	29,1	70,9	100,0
1000,1— 2000 »	24,3	75,7	100,0	17,9	82,1	100,0
2000,1— 5000 »	12,2	87,8	100,0	10,2	89,8	100,0
5000,1—10000 »	3,6	96,4	100,0	4,1	95,9	100,0
10000,1—20000 »	1,6	98,4	100,0	1,6	98,4	100,0
20000,1—50000 »	0,3	99,7	100,0	0,1	99,9	100,0
Over 50000 »	0,4	99,6	100,0	—	100,0	100,0
I alt	29,6	70,4	100,0	17,0	83,0	100,0

tersesongen (37,8 prosent med egen og 57,5 prosent med leid hjelp), og 4,7 prosent i sommersesongen (1,6 prosent med egen og 3,1 prosent med leid hjelp).

Av de 817 946 dagsverk til kulturarbeid var 24,5 prosent utført med egen hjelp og 75,5 prosent med leid hjelp. Av dette var 30,5 prosent utført i vinterseongen (11,5 prosent med egen og 19,0 prosent med leid hjelp), og 69,5 prosent i sommersesongen (12,9 prosent med egen og 56,6 prosent med leid hjelp).

Av de 620 516 dagsverk til diverse var 23,1 prosent utført med egen hjelp og 76,9 prosent med leid hjelp. Av dette var 61,1 prosent utført i vinterseongen (16,7 prosent med egen og 44,4 prosent med leid hjelp), og 38,9 prosent i sommersesongen (6,4 prosent med egen og 32,5 prosent med leid hjelp).

I tabell 55 er de utførte dagsverk fordelt etter størrelsen av det produktive skogareal og i tabell 56 etter størrelsen av jordbruksarealet. Fylkesvise oppgaver over utførte dagsverk fordelt etter størrelsen av både det produktive skogareal og jordbruksareal er tatt inn i Skogbrukstellingen 1957, i tabell 12 for vinterseongen og i tabell 13 for sommersesongen.

Oversikten i tabell 55 med fordeling av dagsverkene etter størrelsen av skogarealet, viser at egen arbeidshjelp har relativt størst andel av de utførte dagsverk i den mindre størrelsesklasse med inntil 100 dekar og at andelen avtar jamt med

Tabell 56. Utførte dagsverk i skogbruket driftsåret 1/9 1956 — 31/8 1957. Etter størrelsen av jordbruksareal, årstid og på egen og leid arbeidshjelp.

Jordbruksareal	Perioden 1/9 1956 — 30/4 1957 (vinter)			Perioden 1/5 — 31/8 1957 (sommer)		
	Egen	Leid	I alt	Egen	Leid	I alt
Absolutte tall						
Uten jordbruksareal	63 853	1 200 457	1 264 310	15 406	309 887	325 293
Inntil 5 dekar	9 594	21 420	31 014	2 271	6 387	8 658
5,1— 10 »	30 484	43 815	74 299	5 958	9 014	14 972
10,1— 20 »	162 459	194 027	356 486	25 140	45 630	70 770
20,1— 35 »	334 760	242 705	577 465	45 738	55 396	101 134
35,1— 50 »	376 917	364 173	741 090	43 119	94 902	138 021
50,1— 75 »	334 259	365 292	699 551	36 264	73 948	110 212
75,1— 100 »	217 702	378 710	596 412	24 198	96 430	120 628
100,1— 200 »	266 209	726 978	993 187	31 171	182 174	213 345
200,1— 500 »	77 082	556 203	633 285	11 961	152 600	164 561
500,1—1000 »	3 481	150 094	153 575	812	47 130	47 942
Over 1000 »	350	223 534	223 884	93	109 108	109 201
I alt	1 877 150	4 467 408	6 344 558	242 131	1 182 606	1 424 737
Relative tall						
Uten jordbruksareal	5,1	94,9	100,0	4,7	95,3	100,0
Inntil 5 dekar	30,9	69,1	100,0	26,2	73,8	100,0
5,1— 10 »	41,0	59,0	100,0	39,8	60,2	100,0
10,1— 20 »	45,6	54,4	100,0	35,5	64,5	100,0
20,1— 35 »	58,0	42,0	100,0	45,2	54,8	100,0
35,1— 50 »	50,9	49,1	100,0	31,2	68,8	100,0
50,1— 75 »	47,8	52,2	100,0	32,9	67,1	100,0
75,1— 100 »	36,5	63,5	100,0	20,1	79,9	100,0
100,1— 200 »	26,8	73,2	100,0	14,6	85,4	100,0
200,1— 500 »	12,2	87,8	100,0	7,3	92,7	100,0
500,1—1000 »	2,3	97,7	100,0	1,7	98,3	100,0
Over 1000 »	0,2	99,8	100,0	0,1	99,9	100,0
I alt	29,6	70,4	100,0	17,0	83,0	100,0

stigende størrelsesklasser. I vintersesongen ble for størrelsesklassen inntil 100 dekar produktiv skog, 73,6 prosent av dagsverkene utført av egen hjelp. Andelen gikk ned til 24,3 prosent for størrelsesklassen 1 000 til 2 000 dekar og var 0,3 og 0,4 prosent for eiendommer med over 20 000 dekar skog. For sommersesongen var de tilsvarende prosenttall for egen hjelp som regel lavere enn for vintersesongen.

Oversikten i tabell 56 med fordeling av dagsverkene etter størrelsen av jordbruksarealet viser at egen arbeidshjelp dekker relativt mest av de utførte dagsverk i størrelsesklassen 20—35 dekar både i vinter- og sommersesongen. For vintersesongen var prosenten for egen arbeidshjelp 30,9 for eiendommer med inntil 5 dekar jordbruksareal, steg så jamt til 58,0 for størrelsesklassen 20—35 dekar, for igjen å falle raskt til 0,2 for eiendommer med over 1 000 dekar jordbruksareal. For sommersesongen var bevegelsen i prosenttallene for egen arbeidshjelp stort sett som for vintersesongen, men tallene er lavere og bevegelsen fra klasse til klasse uregelmessigere. For eiendommer med inntil 5 dekar jordbruksareal var

[illegible]

prosenten i sommersesongen for egen arbeidshjelp 26,2 med stigning til 45,2 for størrelsesklassen 20—35 dekar, for deretter å falle til 0,1 for eiendommer over 1 000 dekar jordbruksareal.

Det er grunn til å merke seg at andelen for egen arbeidshjelp i skogbruket øker fra eiendommer med inntil 5 dekar jordbruksareal til størrelsesklassen 20—35 dekar. Den vesentligste årsak til dette er at eiendommene er for små til å skaffe eierne full lønnsom beskjeftigelse, og det må derfor skaffes arbeid utenom bruket. Arbeidet utenom bruket kan være eierens hovedyrke, men enten det er hoved- eller biyrke, vil det ofte føre til at det må leies hjelp til skogsarbeidet. Et annet viktig moment her er at det er få bruk i disse størrelsesklasser som har hest, og kjørearbeidet i skogen må da som regel bli utført med leid hjelp.

I tabell 57 er det gitt oppgaver over utførte dagsverk i skogbruket fordelt etter eiergrupper. Fylkesvise oppgaver over utførte dagsverk fordelt etter eiergrupper og størrelsesklasser av produktivt skogareal er tatt inn i Skogbrukstellingen 1957, første hefte, tabell 14 for vintersesongen og tabell 15 for sommersesongen.

Oversikten i tabell 57 viser at av de utførte dagsverk i skogbruket faller 61,5 prosent på eiergruppen innenbygdsboende enkeltpersoner med jordbruk. De andre eiergrupper av enkeltpersoner har 16,9 prosent. Av dagsverkene utført med egen arbeidshjelp faller 95,4 prosent på eiergruppen innenbygdsboende med jordbruk, 3,6 prosent på de andre grupper av enkeltpersoner og bare 1,0 prosent faller på de øvrige eiergrupper. Av dagsverkene utført med leid hjelp faller 48,8 prosent på innenbygdsboende med jordbruk, 21,9 prosent på de andre grupper av enkeltpersoner og 29,3 prosent på de øvrige eiergrupper.

Fordelingen av dagsverkene innen de enkelte eiergrupper viser at innenbygdsboende med jordbruk står i en særstilling. For denne eiergruppe var 42,3 prosent av dagsverkene utført ved egen hjelp og 57,7 prosent ved leid hjelp. For sameier og andre innenbygdsboende var ca. 13,5 prosent utført ved egen hjelp og 86,5 prosent ved leid hjelp, mens alle andre eiergrupper bare utførte inntil 5,0 prosent av dagsverkene med egen hjelp og fra 95,0 til 100,0 prosent med leid hjelp.

Skogbrukstellingen omfattet ikke eiendommer med skog- og skogreisingsareal inntil 25 dekar. Det er derfor beregnet tillegg for avvirking på disse eiendommer og for annen avvirking (vesentlig husbehovsvirke) som ikke er kommet med i tellingen. Dagsverkene for disse tillegg er utregnet etter samme gjennomsnittlige dagsverk pr. m³ som tellingsoppgavene for de enkelte fylker viser. Tilleggene gjelder bare dagsverk ved hogst, lunning og kjøring. Kulturarbeid og diverse arbeid utført på eiendommer som faller utenfor tellingen er det ikke gjort noe tillegg for.

Beregningene over tillegget for husbehovsvirke og de utførte dagsverk ved hogst, lunning og framkjøring av dette, er foreløpige og vil bli revidert senere.

Resultatet av de foreløpige beregninger er at forbruket av husbehovsvirke i 1956–57 anslagsvis var 2 089 000 m³. Da salgsavvirkingen var 9 183 500 m³, ble samlet avvirking i 1956–57 11 272 500 m³. Tillegget til Skogbrukstellingens oppgaver over utførte dagsverk, ble beregnet til 735 800 dagsverk til hogst og 425 800 dagsverk til lunning og kjøring. Utførte dagsverk i skogbruket i driftsåret 1/9 1956 — 31/8 1957 blir da i alt:

Hogst (4 138 200 + 735 800)	4 874 000	dagsverk
Lunning og kjøring (2 192 600 + 425 800)	2 618 400	»
Kulturarbeid	817 900	»
Diverse arbeid	620 500	»

I alt 8 930 800 dagsverk

Beregnet som gjennomsnitt pr. m³ av samlet avvirkning i 1956–57 gir dette følgende resultat:

Hogst av tømmer og ved.....	0,432	dagsverk	pr. m ³
Lunning og kjøring.....	0,232	»	»
Kulturarbeid	0,073	»	»
Diverse arbeid	0,055	»	»
I alt	0,792	dagsverk	pr. m ³

Tidligere foreligger det bare en beregning for hele landet som kan sammenliknes med Skogbrukstellingens oppgave. Den er utført av Skogkommisjonen av 1951 og publisert i dens Innstilling III, side 107. Dagsverkene utført i skogbruket er der beregnet etter en samlet avvirkning pr. år på ca. 10,5 mill. m³. Utenom fløting viser beregningen i alt 8 047 000 dagsverk fordelt med 4 455 000 til hogst, 2 988 000 til transport, 349 000 til kulturarbeid og 255 000 til diverse arbeid. I gjennomsnitt pr. m³ avvirkning svarer det til 0,43 dagsverk for hogst, 0,285 for transport (utenom fløting), 0,03 for kulturarbeid og 0,02 for diverse, i alt 0,765 dagsverk pr. m³.

Skogkommisjonens beregninger viser således samme gjennomsnitt i dagsverk pr. m³ for hogst som Skogbrukstellingen, men er ca. 23 prosent høyere for lunning og kjøring og betydelig under halvparten for kulturarbeid og diverse arbeid. En vesentlig årsak er de senere års omlegging i skogbrukets driftsmåter. Den raske utbygging av skogsveiene med økende bruk av motorkjøretøyer i skogtransporten har ført til at framkjørt kvantum pr. dagsverk er blitt større, mens stigningen i utførte kulturarbeider har ført til at dagsverkene til disse arbeider øker.

På grunnlag av tellingsoppgavene er det i tabell 58 gitt fylkesvise oppgaver over dagsverk pr. m³ ved hogst av tømmer og ved i alt og etter størrelsen av det produktive skogareal. Oversikten viser at det er en markert forskjell mellom barskogdistriktene på Østlandet og i Trøndelag og den øvrige del av landet. I fylkene fra Østfold til Aust-Agder, Sør- og Nord-Trøndelag og Finnmark var således gjennomsnittet for dagsverk ved hogst pr. m³ mellom 0,38 og 0,46, mens dagsverkene ellers i landet var mellom 0,51 og 0,71 pr. m³. Gjennomsnitt for riket var 0,43.

Det foreligger ikke noe materiale som viser hva årsakene til denne ulikhet i arbeidstid pr. m³ kan være. Det mest sannsynlige er at terrengforholdene spiller størst rolle ved siden av ulikheter i skogtyper. Det kan imidlertid heller ikke ses bort fra at distrikter som har relativt høy arbeidstid pr. m³, har få yrkesvante hoggere. Noe som snart gir utslag i lengre arbeidstid pr. m³.

Ved siden av det som er nevnt foran, vil dimensjoner, blinketethet, snø- og temperaturforhold, årstid og sist, men ikke minst barking av tømmeret, ha stor innflytelse på arbeidstid pr. m³ ved hogst. Undersøkelser har således vist at barking av tømmeret krever inntil halvparten av arbeidstiden.

Oppgavene over dagsverk pr. m³ ved hogst i de ulike størrelsesklasser viser at gjennomsnittet ligger noe høyere for de minste enn for de større eiendommer. For riket under ett er det således 0,60 dagsverk pr. m³ for eiendommer inntil 25 dekar, 0,50 dagsverk for størrelsesklassen 25,1—100 dekar og 0,46 dagsverk for størrelsesklassen 100,1—250 dekar, mens gjennomsnittet for størrelsesklassene over 250 dekar ligger mellom 0,40 og 0,44 dekar. Den vesentligste årsak til dette ligger i at de fylker som har de høyeste gjennomsnitt — Rogaland til Møre og Romsdal og Nordland — veier forholdsvis mer for de minste enn for de større

Tabell 58. Dagsverk pr. m³ ved hogst av tømmer og ved.

	Produktivt skogareal under barskogsgrensen i dekar											Gjen- nomsnitt
	Inntil 25	25,1– 100	100,1– 250	250,1– 500	500,1– 1 000	1 000,1– 2 000	2 000,1– 5 000	5 000,1– 10 000	10 000,1– 20 000	20 000,1– 50 000	Over 50 000	
Riket	0,60	0,50	0,46	0,43	0,42	0,42	0,42	0,44	0,43	0,41	0,40	0,43
Østfold	0,46	0,43	0,37	0,36	0,37	0,38	0,42	0,55	0,42	0,46	—	0,40
Akershus og Oslo	0,48	0,39	0,39	0,37	0,38	0,35	0,38	0,38	0,34	0,38	0,41	0,38
Hedmark	0,40	0,38	0,37	0,38	0,37	0,39	0,39	0,41	0,41	0,42	0,39	0,39
Oppland	0,49	0,48	0,45	0,43	0,43	0,44	0,48	0,47	0,52	0,42	0,34	0,44
Buskerud	0,51	0,47	0,46	0,46	0,46	0,46	0,46	0,47	0,50	0,42	0,38	0,46
Vestfold	0,51	0,48	0,42	0,41	0,39	0,38	0,42	0,59	0,61	0,35	0,36	0,41
Telemark	0,48	0,43	0,41	0,39	0,39	0,42	0,40	0,47	0,39	0,45	0,41	0,41
Aust-Agder	0,53	0,53	0,48	0,46	0,43	0,40	0,40	0,42	0,49	—	0,48	0,43
Vest-Agder	0,82	0,66	0,57	0,53	0,49	0,46	0,43	0,64	—	—	—	0,54
Rogaland	0,95	0,84	0,83	0,67	0,61	0,54	0,44	0,47	—	—	—	0,70
Hordaland og Bergen	0,94	0,83	0,76	0,61	0,63	0,63	0,56	0,30	0,40	—	—	0,71
Sogn og Fjordane	0,88	0,79	0,71	0,67	0,63	0,59	0,71	0,48	0,29	0,27	—	0,64
Møre og Romsdal	0,80	0,72	0,62	0,54	0,49	0,42	0,40	0,33	—	—	—	0,55
Sør-Trøndelag	0,54	0,50	0,44	0,42	0,40	0,39	0,38	0,43	0,35	0,35	0,45	0,41
Nord-Trøndelag	0,53	0,46	0,42	0,42	0,42	0,39	0,40	0,40	0,41	0,40	0,47	0,42
Nordland	0,71	0,67	0,63	0,60	0,55	0,54	0,51	0,55	0,48	0,47	0,45	0,55
Troms	0,55	0,55	0,52	0,52	0,50	0,50	0,54	0,42	0,33	0,45	0,42	0,51
Finnmark	0,59	0,66	0,73	0,52	—	—	—	—	—	—	0,26	0,38

eiendommer og således hever gjennomsnittet for de små størrelsesklasser relativt sterkt.

I tabell 59 er det tatt inn fylkesvise oppgaver over dagsverk pr. m³ ved lunning og kjøring av tømmer og ved i alt og etter størrelsen av det produktive skogareal. Oversikten viser den samme markerte forskjell mellom barskogdistriktene på Østlandet og i Trøndelag og den øvrige del av landet som er nevnt foran for dagsverkene for hogst. I fylkene fra Østfold til Oppland og i Nord-Trøndelag var dagsverk pr. m³ ved lunning og kjøring mellom 0,19 og 0,21, i fylkene fra Buskerud til Vest-Agder og i Sør-Trøndelag mellom 0,23 og 0,28, i Rogaland, Møre og Romsdal og Nord-Norge mellom 0,30 og 0,40, og høyest i Sogn og Fjordane og Hordaland med henholdsvis 0,47 og 0,51 dagsverk pr. m³. Gjennomsnitt for riket var 0,23.

Det antas at den vesentligste årsak til denne forskjell i arbeidstid pr. m³ er terrengforholdene. Disse virker sterkt inn på arbeidstiden både for lunning og framkjøring, ved siden av at avstanden til leveringsted for tømmer og ved er den avgjørende faktor.

Oppgavene over dagsverk pr. m³ ved lunning og kjøring i de ulike størrelsesklasser viser høyest gjennomsnitt for de minste eiendommer (inntil 25 dekar skog) med 0,36 dagsverk pr. m³. Det synker til 0,29 dagsverk for størrelsesklassen 25,1—100 dekar, for deretter å synke jamt til 0,19 og 0,20 for klassene over 10 000 dekar.

En vesentlig årsak til at gjennomsnittet er høyest for de minste eiendommer er den samme som er nevnt foran under hogst, nemlig at de fylker som har de høyeste gjennomsnitt — Rogaland til Møre og Romsdal og Troms — veier mer for de små enn for de større eiendommer og derved hever gjennomsnittet av rikstallene relativt sterkt for de minste størrelsesklasser.

De utførte dagsverk er fordelt mellom egen og leid arbeidshjelp, mens oppgavene over framdrevet tømmer og ved er oppført under ett. Arbeidstiden pr. m³ kan derfor ikke beregnes særskilt for egen og leid hjelp. Oppgavene i tabellene 58 og 59 over dagsverk pr. m³ for de enkelte fylker, viser at gjennomsnittet for de ulike størrelsesklasser har uregelmessige og til dels betydelige variasjoner. Dette tyder på at det er de lokale forhold som er avgjørende for medgått arbeidstid pr. m³.

Tabell 59. Dagsverk pr. m³ ved lunning og kjøring av tømmer og ved.

	Produktivt skogareal under barskogsgrensen i dekar											Gjen- nomsnitt
	Inntil 25	25,1– 100	100,1– 250	250,1– 500	500,1– 1 000	1 000,1– 2 000	2 000,1– 5 000	5 000,1– 10 000	10 000,1– 20 000	20 000,1– 50 000	Over 50 000	
Riket	0,36	0,29	0,27	0,25	0,24	0,23	0,21	0,21	0,19	0,19	0,20	0,23
Østfold	0,22	0,20	0,19	0,18	0,18	0,19	0,18	0,18	0,14	0,16	—	0,19
Akershus og Oslo	0,30	0,23	0,23	0,23	0,23	0,22	0,20	0,20	0,16	0,16	0,23	0,21
Hedmark	0,24	0,20	0,20	0,20	0,19	0,20	0,19	0,20	0,20	0,19	0,18	0,19
Oppland	0,25	0,24	0,23	0,22	0,22	0,21	0,21	0,21	0,19	0,20	0,18	0,21
Buskerud	0,25	0,25	0,25	0,24	0,25	0,23	0,22	0,21	0,21	0,18	0,22	0,24
Vestfold	0,24	0,23	0,22	0,24	0,23	0,23	0,25	0,35	0,16	0,21	0,24	0,23
Telemark	0,26	0,25	0,27	0,26	0,26	0,24	0,23	0,26	0,21	0,27	0,23	0,25
Aust-Agder	0,28	0,23	0,26	0,25	0,26	0,25	0,23	0,26	0,24	—	0,18	0,25
Vest-Agder	0,40	0,31	0,29	0,28	0,27	0,26	0,30	0,28	—	—	—	0,28
Rogaland	0,39	0,41	0,37	0,33	0,37	0,32	0,40	0,14	—	—	—	0,35
Hordaland og Bergen	0,55	0,55	0,54	0,51	0,48	0,41	0,26	0,21	0,24	—	—	0,51
Sogn og Fjordane	0,66	0,55	0,52	0,51	0,48	0,43	0,60	0,37	0,21	0,21	—	0,47
Møre og Romsdal	0,60	0,48	0,41	0,37	0,34	0,29	0,25	0,26	—	—	—	0,37
Sør-Trøndelag	0,34	0,31	0,28	0,28	0,26	0,23	0,21	0,21	0,20	0,16	0,22	0,25
Nord-Trøndelag	0,25	0,22	0,22	0,22	0,21	0,19	0,19	0,20	0,20	0,19	0,21	0,20
Nordland	0,58	0,47	0,41	0,34	0,31	0,29	0,27	0,30	0,21	0,26	0,20	0,32
Troms	0,51	0,53	0,45	0,41	0,33	0,29	0,33	0,35	0,20	0,24	0,20	0,40
Finnmark	0,47	0,40	0,42	0,28	—	—	—	—	—	—	0,14	0,30

Norges offisielle statistikk, rekke A

Norway's Official Statistics, series A

Rekke A

Stensilert 1960

- Nr. 6 Lønnstelling for ansatte i offentlige skoler pr. 30. juni 1959 *Salaries of employees in public schools*
- 7 Forbruksundersøkelsen 1958 I *Survey of consumer expenditure I*
- 8 Norske forretningsbanker 1959 *Norwegian commercial banks*
- 9 Foreløpige oppgaver over Norges innførsel 1959 *Imports to Norway Preliminary figures*
- 10 Norske sparebanker 1959 *Norwegian savings banks*
- 11 Lønnsstatistikk for trygdekassenes tjenestemenn pr. 1. februar 1960 *Salaries of employees at local social insurance offices*
- 12 Lønnsstatistikk for kommunale tjenestemenn pr. 1. januar 1960 *Salaries of local government employees*
- 13 Sivilrettsstatistikk 1959 *Civil law statistics*
- 14 Undervisningsstatistikk 1957—58 *Statistics on education*
- 15 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i utenriks fart i mars 1960 *Monthly earnings for seamen on ships engaged in foreign trade*
- 16 Skattestatistikk for inntektsåret 1958 *Kommunetabeller Tax statistics Municipal tables*

Statistisk Sentralbyrå utgir dessuten skriftserien Samfunnsøkonomiske studier (SØS). I denne serie offentliggjøres undersøkelser, som ikke er av rent statistisk karakter, bl. a. historiske og analytiske studier utført ved Byråets forskningsavdeling. *The Central Bureau of Statistics also publishes the series «Samfunnsøkonomiske studier» (SØS). This series contains reports on investigations of not merely statistical character, such as historical and analytical studies carried out at the Research Department of the Central Bureau of Statistics.*

Kortere avhandlinger gis i serien «Artikler». *Shorter reports in the series «Artikler».*

Statistisk Sentralbyrå utgir følgende periodiske hefter: *The Central Bureau of Statistics publishes the following periodical bulletins:*

Statistisk månedshefte *Monthly bulletin of statistics.*

Månedstatistikk over utenrikshandelen *Monthly bulletin of external trade.*

Statistisk ukehefte *Weekly bulletin of statistics.*

Abonnement på disse hefter tegnes i Statistisk Sentralbyrå. For Statistisk månedshefte er prisen pr. år kr. 15,00, pr. nr. kr. 1,50. Prisen pr. år for Månedstatistikk over utenrikshandelen er kr. 18,00, pr. nr. kr. 2,00. For Statistisk ukehefte er prisen pr. år kr. 20,00 pr. nr. kr. 0,50. *For subscription of the bulletins please write to the Central Bureau of Statistics, Oslo.*

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.
Pris kr. 4,50.

Reklametrykk A.S., Bergen.